

בשם שרצים והוא באמת כבר עשה תשובה אך תפלתו נגדו תמיד ולכן אך הוא מכונה בשם קופה של שרצים ולא השרצים מעצמן תלויין לו מאחוריו והנה מעיקרי התשובה הוא לקיים מצות עשה של והבנת לרשך כמודך . והוא המביא גאולה לעולם . ובמעשי ממורי מקאזמיר ז"ל על אמרם ז"ל כי אריכות הגלות הוא צעון שנאת חנם . והקשה מה כולי האי הלא עון ע"ז שהי' בחורבן הראשון קשה מזה ואמר שזה מדה כנגד מדה צעון שנאת חנם לריבין להיות בגלות ג"כ בחנם . ואם נזכה להבנת כל אחד מישראל בחנם השי"ת יגאל אותנו בחנם וזהו בחנם נמכרתם יראה ע"י שנאת חנם נמכרתם בגלות . ולא בכסף חגאלו אך כאשר נתקנו עון שנאת חנם ונקיים המצוה של והבנת לרשך כמודך אז השי"ת יגאל אותנו . אמר כיה"ר ב"ב :

ויקרא משה ליהושע כו' כי אחת תבא את העם הזה אל הארץ . ופרש"י ארי את תיעול עם עמא הדין . משה אמר לי' ליהושע זקנים שדוד עמך כו' אבל הקב"ה אמר ליהושע כי אחת תבא את ב"ב כו' הכל תלוי בך כו' . ולבארה קשה האידך עלה על הדעת שמה אשר נאמר עליו בכל ביתי נאמן הוא יאמר דבר שלא כדעתו ית' . אמנם נראה כי משה ידע מה שאירע לו עם ב"ב . כמ"ש והביטו אחרי משה . לכן נתן לו ענה להחזיק בשלוש עם זקנים שדוד ועל פיהם יהי' כל ריב וכל נגע והוא ע"ד מותר לשנות מפני דרכי שלום . ועי"ז יפעול הכל כדעתו :

לפי שהיתה שמחה גדולה לפני הקב"ה שנחתה בארבעה רבה לישראל משלו משל . למה הדבר דומה למלך אשר ורם שהי' עבדו ופ"ב מוסיאין את הוצלים ומשליכין אותו כנגד פחת בית המלך . וכשהמלך יונא ורואה את הוצלים הוא שמח שמחה גדולה ויחלץ אותו שכן שמח כשרואה בעצמו התקלה שנקרא בו כאשר נלך לזה . ואם ר"ב הוא שמח יותר כן . המצירות נקרא טראם וכל זכיום כפור כשארם עושה תשובה בקריו מוסיאין את הוצלים . ושמח הקב"ה שמחה גדולה ומכ"ס אם עשה תשובה מחלצת ואלו המצוות נעשו כזכיות בודאי שמח צ"ש הקב"ה ולהבין זאת איך המצוות נעשו זכיות . מראה כי כמו שהקב"ה משתעשע בזכיות של הדיקים וכמבואר בחג"א דבי אליהו . ח"ל עמוד הקב"ה ליטב בבית המדרש הגדול שלו ואומר להם דור בני פלוגי כך עשה תורה ודך עשיתי עמו נדקה . כן השב . בתשובה יל כל עון אשר עשה הרי קיים מצות תשובה על כל חטא ועון והם הם הזכיות כי מכל חטא נעשה מצוה והוא מצות תשובה . ולכן נאמרו שבע"ה עומדין אין לדיקם גמורים יכולין לעמוד כי הם אין צידים מצוה התשובה : [והקב"ה משתעשע באורח האמת והזכיות הנעשים ע"י התשובה] . ופיר' תעלה יש בצעלי התשובה שיש להם לב למלך כי חטאדם נגדם תמיד כמ"ש דהמע"ה והטאמי נגדי חמיר . ושמעתי כי זה זכונה בדברי חכמינו ז"ל אין אדם נחמנה פתנס על הצבור אלא ח"כ קופה של שרצים תלויין לו מאחוריו . ויראה כי המצוות מכונות

ליום ראשון של סליחות .

ושבת ועיה"כ . עוד מבואר שד' ימים הם כמו ד' ימים ביקור הקרבן . שכל הקרבנות בפרשת פנחס כתוב והקרבנתם עולה . וזכ"ה כתיב ועשיתם עולה ללמד שזכ"ה יעשה כל אדם עצמו כאלו מקריב את עצמו . ולכן קבעו ד' ימים לבקר כל מומי חטאם ולשוב עליהם

מגדלי ישראל מורה הוא שאנו צוהנים לקום באשמורת לומר סליחות ותחנונים בזמן א' שלפני ר"ה . כמבואר ברמ"א סי' תקפ"א בכדי להיות ד' ימים לפני ר"ה להשלים הד' ימים לעשרת ימי תשובה שא"ל להשפנות . והם ב' ימים . ר"ה

שבו אלי ואשובה אליכם ואל יעזבו אותם
השאר שבעים. וגם אהמו מחפלין ומחלין
פני יולריו פנה נא אל התללות ואל לחשאות.
ע"ד ששמיני מזדיק אחד במליטתו לפני הש"י
בעד אחיו ב"י. כי הניח אחר זכרתי לך
חסד געורך אהבת כללותיך לכתך אחרי
במדבר בארץ לא זרעה. ואמר הלא גם
אהמו כולנו כעת במדבר השמש וכמה קשה
מוטותינו כקרי"ם להחיות נפשו ונפש ב"ב.
ובכל זאת שמך לא שכחו ואנו ליה ועינינו
ליה. וזה פנה נא אל התללות. דאנת פרנסה
וקושי השעבוד מלכיות. ועי"ז תדק אותנו
מבלי להבט לחטאות ודק נועקך מפליא
פלאות קשוב נא חינוס ה' אלהי לבאות. כי
באמת גורל התללות וקושי השעבוד ודאנת
פרנסה ועניות מעבירין מדעת קוט. ומבואר
בחמ"ד דבי אליהו במליטתו ואמר רבותו של
עולם כמה עניים ואביונים בישראל שעוסקים
בחורה מהוך דוחק פרנסה ומחוסרי לחם.
ע"כ אין להאשים ח"ו על חטאיהם והש"י
ברוב רחמיו יעורר לבבנו שנוזה לתשובה
שלימה באמת כמו שאנו מחפלין השיבונו
אבינו לחורתך וקרבתו מלכנו לעבודתך וכמו
שאנו אומרים ומול את לבבנו לאהבה את
שמך כמה שכחוב ומל ה' אלהיך את לבבך
ואת לבב זרעך. כי בעוה"ר גם אם האבות
רוצים להדריך בניהם בדרכי התורה והמנוה
לטוב להם אינם שומעים להם וימאנו לשמוע
לקול הורים. ע"ז אחר ואת לבב זרעך למען
חיך להיות רואה עולמך בחיך. או למען
חיך שיה' חיך חיים אמיתי ולא מי בבחינת
מה. כי הרשעים בחינת קריון מחים וכמבואר
בשל"ה הקדוש לא אמות כי אחיה. ר"ל כאשר
אחיה לא אחי בבחי' אמות : זכור לאברהם
ליחמך ולישראל עבדך אשר נשבעת להם בך
ותדבר אליהם ארצה את זרעם. ואנה עיקר
זרע ישראל הוא כאשר מטיבים מעשיהם
כאמרים כי בליחמך יקרא לך זרע. ולא כל
ליחמך. יעקב ולא עשו. כי עיקר זרע שהי'
אברהם אבינו משחוקק עליהם הוא כמו
שכתוב למען אשר יאזנה את בניו ואת ביתו
אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט.

לכן

עליהם ועיקר תלוי' בתשובה כמבואר ברמב"ם
הלכות תשובה פ"א הלכה ג'. וז"ל בזמן הזה
שחין בהמ"ק קיים ואין לנו מוצח כפרה אין
שם אלא תשובה. והתשובה מכפרת על כל
העבירות אפילו רשע כל ימיו ועשה תשובה
באחרונה אין מוכרין לו שום דבר מרשעו.
שנאמר רשעת הרשע לא יכשל זה ביום שבו
מרשעו. ועלמנו של יום הכפורים מכפר לשנים
שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם. וחלילה
לאדם לאמר אחטא ואשוב ע"ז אמרו במתניתין
אין מספיקין בידו לעשות תשובה. וע"ז אמרו
שוב יום אחד לפני מיתתך נמצא מחויב להיות
כל ימיו בתשובה ובפרט כעת אשר ימים
הקדושים והגוראים ממשמשים ובאים אשר
כל בתי עולם עובדין לפניו כבני מרון וספרי
החיים והמחיים נפתחין לפניו ומי לא נפקד
כיום הזה וחוסם יד כל אדם בו להעיד על
מעשיו ומלכאים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון
ובאהבת הקב"ה את עמו ישראל הרבה להיטב
עמנו וברא תשובה קודם שנברא העולם.
ותשובה טובה בכל עת ומ"מ חודש אלול
הוא המבואר כמו שדרשו חז"ל ואני חפלתי
לך ה' עת רגון אימתי עת רגון אלו ימים
שבין ר"ה ליה"כ ומה הוא התשובה שיתחבר
על חטאיו באמת וידידי שיחודו על חטאיו
ביום לבין קוט קבלה בלב על להבא שלא
יחטא עוד וכמבואר ברמב"ם הלכות תשובה
פרק ב' הלכה ב' וז"ל עד שיעיד עליו יודע
העלמותו שלא ישיב לזה החטא לעולם
ולכאורה קשה להבין הלא הכל בידו שמים
חוק מיראת שמים ואפשר שהכוונה שיעיד עליו
יודע העלמותו שיתחבר מאד והכיר מה שגרם
החטא שומעם לבבו ונפשו ונפשו ע"י
העבירות ורע ומר עליו המעשה ובה מתחבר
באמת על חטאיו והבא לטהר מסייעין אותו
וממילא לא ישוב לזה החטא. ואנה באמת
כל נפש ישראל משחוקק לעבוד את ה'
כמבואר בסליחה יום ה'. הכל חפלים ליראה
את שמך אהמו שאור שבעים מעבד. וע"ז
אהמו מחפליים בסליחה שם דרוש נא דורשך
בדורשם פניך והוא ע"י התעוררות לרחמך
יתעורר עליהם התעוררות ללעילא כמ"ס

זה לא יכונה לו בשם זרעו כי עיקר ההשחוקות שה' לאברהם אבינו שיה' לו זרע היה למען אשר יזוה כו' ושמרו דרך ה'. וע"ז הבטיח לו הש"ת וכרות עמו הצרית וכמ"ש כי בילחם יקרא לך זרע. בילחם ולא כל ילחם. וזה שאנו מחפלין זכור לאברהם לילחם ולישראל עבדיך אשר נשבעה להם כך שיהיה לבוקים כך ומדבר אליהם אברהם אח זרעם ככוכבי השמים. אברהם הוא לבן רבות וגדולה. ר"ל שיה' במדרגה גדולה כלבא השמים. והנה גמר ויסוד הכריתות ברית ה' ע"י נסיון העשירי הוא נסיון העקידה שלקח בנו יחידו לשוחטו באהבה רבה לעשות רצון יולריו ית'. וא"כ ע"י העקידה פעל והכנים בלב בניו אחריו למסור נפשם על קדושת שמו ית'. והכל בחר רישא גירי והכל נקראת על שמו. ולזה אנו מזכירין תמיד עקדת ילחם ללד שבו נכלל כל העבודה ומס"ג של כל דור ודור האשה אמרה לבו אלל אברהם שאל ידו וכחו בעקידת ילחם פעל ג"כ עקידת שבעה בניה והנה עיקר החשובה הוא להיות לנו לב נשבר ומדכה בתי אברהם שאמר ואנכי עפר ואפר וכמבואר בזוהר הקדוש פרשת פתח. וז"ל ר' אבא פתח וצחי אליהם רוח נשברה האי קרא חוקמה דרעוחא דקוב"ה לא חיתרעי בקרבן דבר נש על חוביו אלל רוח נשברה וכו' דכד אחי בר נש לאסתאבא בחוביו אמשיך עלי' רוחא מסטרא במסתאבא ואסתאבא על בר נש ושלית עליה לכל רעוהי וגו' והאי הוא סטרא מסאבא חסבבר בחיל' ואחשקף ושלית עלי' לרעוהי. אחי בר נש ושלית עלי' לאתדכאה מדכאן ליה בזמנא דהוי בי מקדשא קייס אקריב קרבני' כו' כפרה דיליה חלי' עלי' עד דאתחרט וחסר לההוא רוח מגו גאוחי' דיליה ונאחשך ליה וזא הוא חסידא דההוא דרגא דמסתאבא וכד אתבר ההוא רוח מסאבא וקריב קרבני'. דא חיהו דאחשבל ברעוא דקא יאוח ואי לא אחבר ההוא רוח לאו קרבניה כלום ולכלבא אחמסר דהא קרבנא דא לאו דקב"ה הוא רוח נשברה דיתבר ההוא רוח מסאבא ולא ישלטן ועל דא נאחש דיתבר ליה דקא יאוח עליה כתיב רוח הולך

לכן אנו מחפליים זכור לאברהם כו' ומדבר אליהם אברהם אח זרעם לכן יעורר לבנו לאהבה וליראה אותו בכדי שנהיה מכוים בשם זרעם ועיקר לבקש רחמים על הודרכות הנפש וזהו אל חשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו אמן כיה"ר:

לערב ר"ה לזכור ברית

זכור ברית אברהם ועקידת ילחם והשכב שבות אחי יעקב והושיענו למען שמך. להבין כוונה הפייטן המחמיל זכור ברית אברהם ומסיים והושיענו למען שמך. וגם להבין מה שאנו קורין אשמורה זו בשם זכור ברית ע"ש פזמון זה הלא כמה פזמונים אנו אומרים באשמורה זו. וגראה דלכאורה יש לרקדק מה זה הרעש הגדול של עקידת ילחם שאנו מחפליים תמיד שיזכור לנו עקדתו של ילחם הלא איחא בגיטין ג"ז ע"כ באשה ושבעה בניה שאמרה להם לבו ואמר לאברהם אביכם אחת עקדת מזבח אחד ואני עקדתי ז' מזבחות ע"ש. וגם אני אומר שבעתים האלה יכולין לנו לומר אברהם עקד מזבח אחד והאשה שבעה מזבחות ואנחנו בגלות המד הזה אלפים ורבעות. כי כמה נאחשו ב"י המשוקעים בין הגוים ומסרו נפשם על החורו והמנוח ומוכים ולוקים מבלי לאכול טריפות והולכים רעבים ומאמאם ולא שמו לפיהם דבר טמא ולא יתגעלו בפה בנם ומסרו נפשם מבלי לחלל שבת ושאר עבירות ומבואר בגמרא אלמלא נגדוהי לחנניה מישאל ועזריה היו פלחו לאלמא והם מוכים ולוקים וכאן לעצמ יובל להרג ולאבד ולמכה ולחרפה ובכל זאת שמך לא שכתו וא"כ מה יא הפלא הגדול מעקידת ילחם אמנם נראה כי באמת שורש הקדושה הגמלה בלב כל אחד מישראל בכל דור ודור למסור נפשו על החורו והעבודה ועל קדושת שמו ית' הכל נלמח מכחו הגדול של אבינו אברהם אשר הורישו לבניו אחריו כמ"ש למען אשר יזוה אח בניו וזה ביהו אחריו ושמרו דרך ה' כו' וזה היה עיקר הכריתות צרית אשר כרת הש"י עם אברהם על זרעו שיהיה להם זה הסמך כי בלעדי

ולא ישוב לב נשבר ונדכה והוא גברא דלא חתגאי ולא חתעגנ בעטגא דעלמא אלהים לא תבזה ביקרא חיור לנביה עכ"ל והנה הרבה מבני אדם אשר באו בהתעוררות רב לבהג"י לומר סליחות ותחנונים לפני יולרינו ית' וכאשר פתחו פיהם אחך בשפתותיהם יבדו את ה' ולבם כל עמם. ר"ל ודבוריהם אינם יולאים מן הלב ואינם יודעים לשות ענה בפשם איך ומה לעורר לבם לה' לעבודה שכלב זו תפלה ותחנונים. אמנם הסבה לה אשר רוב ענותיהם המבדילים בינם לקונם ית' וגרמו לההוא רוח מסאבא דישלוט עלי'. ולכן העלה היעולה להשיג מקודם לב נשבר ונדכה. ועי"ז יתברר ההוא רוח מסאבא וגאותא דיליה ונריך מקודם להסתכן ולבקש מאת הש"י לבא למדה זו. והעלה לה הוא להזכיר לפני יולרינו ית'. הכריתות הברית שכרת עם אברהם אבינו לעורר לבנו כי אברהם הי' אבינו. וכח אב בנן. וכחו הגדול הי' ע"י מדה ענוה שאמר ואנכי עפר ואפר. וכל חפצו ותשוקתו הי' למען אשר יטוה את בניו ושמרו דרך ה'. ועל זה הי' עיקר הכריתות ברית כהג"ל. ולכן אמירת הזכור ברית. הוא ענה טובה לזה להשיג דרך ה' והעיקר הוא מדה ענוה כהג"ל. משל למה הדבר דומה לאב שהי' לו בן יחיד. ולא שמע לקול הורים ומורים. והיה מכלה ממון אביו. וקודם פטירת אביו קרא לבנו ויטוה ואמר לו. דע בני כי רכוש רב וכסף זהב ישאר לך. וידעתי נאמנה כי לפי מעשיך כעת יאבד הכל ויבא לידי זרים. לכן זכור בני עכ"פ. כי גן א' יש לי. ואותו גן תראה לבל תמסור אותו בשום אופן. ותזכור כי נתלת אביך הוא. ואם תהי' בעת לרה מזה הגן יונמח לך ישועה ורוחה. והי' לאחר פטירת אביו. אבד האנו ורכושו אשר הורישו אביו. וגשאר בעוני ובחוסר וכאשר הגר לו מאוד. הזכיר עממו כי אביו אמר לו קודם מותו. אשר מזה הגן יונמח לך ישועה ורוחה והלך בהגן ותשב האף אפסד למצוא בבאן ישועה. ויפן כה וכה וירא פחת אילן אחד. איזה לין וסימן

ותפר שמה ומלא אונר נחמד והנמשל מוכן. כי כן ממש הוא ענין זכות אבותינו אשר אמר הכתוב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם בו וזכרתי לך את בריתי אברהם בו. ויראה שכל אדם יזכיר את עממו שהוא זרע אברהם והוא אולר נחמד. אשר מזה יוכל לנמוח לו ישועה והוא שיסורר לעממו כחו הגדול של אביו אברהם. וכח האב בנן. ומזה הכח יתעורר לשב בתשובה שלימה לפני יולרינו. ולהיות לו לב נשבר ונדכה. וכמ"ס נושא עון ועיבר על פשע לשארות נחלתו למי שעושה עממו כסיריים בעולם והוא מדה אברהם שאמר ואנכי עפר ואפר. ואז ע"י התעוררות דלתתא יתעורר התעוררותא דלעילא וזכרתי לך את בריתי אברהם בו. וחו שאנו מתפללין זכור ברית אברהם ועקידת יצחק. אשר עי"ז יתעורר לנו התעוררותא דלתתא. והשב שבות אהלי יעקב. שבות הוא לשון תשובה. ר"ל יתעורר עלינו התעוררותא דלעילא וחו וסושיענו למען שנק. וזה התעוררות' דלעילא שיתעורר עלינו לעשות תשובה שלימה באלמס. כמ"ס שובו אלי ואשובה אליכם. כי הזכות אבות מתעורר התעוררותא דלתתא וממילא יתעורר ההתעוררותא דלעילא. כמ"ס פתחו לי כפתחו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם והבא לטהר מסייעין לו. ועפ"י כל הג"ל יובן מה שאנו קורין משמרה זו בשם זכור ברית. כי באלמס זה יתד ופנה שהכל תולין בו. כי זה היום תחלה וקודם לעשרת ימי התשובה. והוא בחי' פתח ושער להדופקים בתשובה ולערכים אלו לעורר זכות אבות והכריתות ברית. ולהזכיר עממיו שאנו בנו אברהם יצחק ויעקב. כהמבואר לעיל באר היטב. בכדי שיפתחו לנו שערי תשובה. בימי התשובה הבע"ל. ולזה בער"ה הגדולים מחענין ומוותר להם שלים כמו שאיתא בטור. ואינו רק בדרך העברה ולא מחילה לגמרי כמ"ס בער"ה שם. כי בער"ה הוא איך בחי' הכנה לעשיית' כפי המבואר בדברינו כהג"ל. לכן תלוי ועומד אם יעשו תשובה באלמס. ואז נמחלו הכל. ולכן לנריך כל אדם צימים האלה לעורר לבו לתשובה שלימה באלמס ותמים

סְרִיחָה ל'ה. קודם השלם עשרה מדות
כל המדורות מחמילין ומסוימין בחיים
גם בשלש הראשונים בחפלת שמ"ע מחפליין אט
בימים האלה זכרנו לחיים. אשר לכאורה
אסור לבקש לרכי' בשלש ראשונות. גם להבין
הלא מבואר בזה"ק עומין ככלבא הב לן חי
הב לן מזוני. להבין דבר זה ולהודיע לעם
פחותי ערך כמוי. כוונת החפלה אשר אנחנו
מחפליין על חיים. והנה איחא בש"ס למה.
דורות הראשונים מחפליין ונענין מפני שהחפלו
בשם. ושמעתי בשם המגיד מקאויץ ז"ל.
שהבונה שתפלתם לא ה' עבור עצמם רק
לזכר השם. וכמבאר בגמרא בזמן שאחד
מישראל בנער שכינה מה אומרת קלני
מראשי קלני מזרועי. וכמו שנאמר בכל לרשם
לו לר. וזה ה' עיקר מבוקשם עבור לער
השכינה. וכמו שמצינו בר' ישמעאל כה"ג
שנאמר לו ה"י ישמעאל בני ברכיני. ואמר
יה"ר מלפניך שיה' לך נח"ר מעמד ישראל
בכ"מ מושבותיהם. וע"ז הכונה יסודו קדמוני
ז"ל לבקש בג' ראשונות זכרנו לחיים מלך
תפן בחיים וכחצנו בספר החיים. למענך
אלהים חיים. למען הדי"ת שיה' לו לרצון
ונח"ר. ונמצא אין זה בכלל אסור לבקש
לרכי' בג' ראשונות. כי בקשתינו הוא אך
למענך אלהים חיים. וע"ז הכונה אנו מחפליין
בסליחה זו על החיים. והנה איחא בש"ס ר"ה
ט"ז ע"ב. א"ר כרוספדאי אמר ר' יוחנן
שלשה ספרים נפתחין ברה"ה. א' של רשעים
גמורים. ואחד של לדיקים גמורים. ואחד
של בינונים. לדיקים גמורים נכתבין ונחתמין
לאלתר לחיים. ושל רשעים גמורים נכתבין
ונחתמין לאלתר למיתה. בינונים חלים
ועומדים מר"ה עד יה"כ. וכו' נכתבין לחיים
לא וכו' נכתבין למיתה. [ורבה אמר כגון
אנא בינוני. אלא מה נענה אבשרי] והקשו
המפרשים הרי חזין דכמה רשעים מאריכין
ימיהם והלדיקים להיפוך ר"ל. והסירוק מבואר
ופשוט. דעיקר חיים הוא חיים הגלחי בעוה"ב
וכמבואר שם בגמרא ב"ש אומרים ג' כחות
ליום הדין. לדיקים גמורים לאלתר לחיי עולם.
רשעים גמורים נכתבין לאלתר לגיהנם.
בינונים

ותמים. כמו שאיחא בגמרא ר"ה דף י"ז.
כתוב כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים
אליו בכל קראינו אלנו. וכתיב דרשו ה'
בהנאול. ומשני כאן בלבוש וכאן ביחיד
ויחיד אימת ב' ימים שבין ר"ה ליה"כ.
ולריך כל אדם להתענות ולפשט במעשיו.
ועכשיו בדורותינו שאנו חלשי כח וא"ל לנו
להתענות. מחויב כל אחד לפדות עצמו בזמן
כמ"ס וחסאך בלדקה פרוק. ומכ"ס מבלי
להיות ח"ו מעלים עין מן הלדקה. והוא
לא תעשה מפורש לא תקפוז את ירך כ' וכל
התמצים עין מן הלדקה נקרא בליעל וכאלו
עובד ע"ז כמבואר ביו"ד הלכות לדקה ס'
דמ"ז. ובא לירי שפירות דמים. ובעוה"ה
יש פה עניים וקנים בעלי תורה מחוסרי לחם
ויושבים על הספר תמיד. אחי חסדו על
נפשותיהם מבלי להעלים עיניכם מן הלדקה
ומבואר שם ביו"ד לעולם אין אדם מעני מן
הלדקה ואין דבר רע ולא היזק מתגלגל על
ידו. שנאמר והיה מעשה הלדקה שלום ומבואר
שם כי הלדקה דוחה את הגזירות קשות
ורעות. ולכן אחי חסדו נא על עצמיתם בפרט
בעת כזאת אשר עת זרה ליעקב ואחינו ב"י
בלרה גדולה. איש את אחיו יעזרו. כמ"ס
כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו תקם
תקים עמו. לרסם אפילו על בהמה ואפילו
בהמה שונאו. מכ"ס מזה פדיון שבים
לפדות אחינו ב"י מיד שיביהם להוליא ממסגר
נפש. ומכ"ס בני תורה בנים היקרים מפז.
אשר תורחם המלינו טוב בעבורם. כמו שאנו
אומרים כי באור פניך נתת לנו תורת חיים.
ירצה שתורחינו היא לנו למליך טוב ולחיים.
וכבר אמרו חכמינו ז"ל הזהרו בבני עניים
שמהם תלא תורה לישראל. לכן החיוב מוטל
על כל אחד מאתנו לקיים מצוה רבה זו מצוה
פדיון שבים בזהבה רבה ובשמחה. למען
לא נכוש ולא נכלם ביום הקדוש הבע"ל.
וגם נגד שאר אחינו ב"י בכל מקומות
מושבותיהם אשר התאמנו במצוה רבה זו.
ואקוה ואשען בטח כי אחס אחי תשמעו לקולי
להרבות לדקה ואמר. ובה תזכו לכתיבה
ותחימה טובה אמן :

ביטנים יורדין לגיהנם ומצלין ועולינ ע"ש . וע"ז אמרו בש"ס לדיקים במיתתן קרוים חיים רשעים בחייהם קרוים מתים . והנה יש לך בני אדם אשר הולכים בחיים חיותם עלי הארץ ונשמחם נדינים בגיהנם . [וכמבואר בספר אור ישראל על התקונים מהה"מ מקאזיץ ז"ל] . וזה המבואר בר"מ פרשת ויקרא וז"ל רוכתין אית בגיהנם רשומין למחללי שבות בפרהסיא ולא חוזרים בתשובה וקלל נפיק עלי' האי רשע איהו ישרפו עצמותיו בגיהנם . יראה כי נשמחו כבר הוא בגיהנם מחיו . רק עכשיו ישרפו גם עצמותיו שמה וזהו שאנו מתפללים בסליחה זו חיים גאול משחת . הוא הגיהנם ור"ל גאול משחת החיים לכל ידונו שמה תעטרנו חסד אורח זה אברהם וכמבואר במדרש שאברהם יושב על פתח גיהנם וכל מי שלא פגם בברית קודש . או עשה תשובה כראוי . מיליו מניהגם ואמת ישרש יעקב . להשיג נקודת האמת לתשובה שלימה לג' דברים המבואר ברמב"ם . חרטה . וידוי . קבלה בלב . ומבואר שם ברמב"ם פ"ב מהלכות תשובה הלכה ד' וז"ל מדרבי התשובה להיות השב לועק תמיד לפני השם בבכי ובתחנונים ועשה נדקה כפי כחו ומתרחק הדבה מן הדבר שחטא בו . ומשנה שמו . כלומר אני אחר ואני אותו האיש שעשה אותן המעשים ומשנה מעשיו כולו לטובה לדרך ישרה . וגולה ממקומו . [יראה ע"ד המבואר בתנא דבי אליהו להיות ענו בביתו . והכוונה אפילו בביתו ידמה בדעתו כמי שהוא גר . וכמבואר בזה"ק כי דהמע"ה כאשר ראה מעלת תפלת עני . עביר גרמי' עני . ואמר כי עני ואביון אנכי . יראה שהשיג וקנה לעצמו הכנעת העני] וכיון שהוא אחר ממילא פשעי רחוקים ממנו . וזו כונת הפייטן הרחיק פשענו כרחוק מערב ממזרח . וע"י מה תודיענו אורח חיים . כאשר תודיע לנו מהרה דרך התורה הנקראת חיים . כמ"ש כי חיים הם למולאיהם . וגם כונת הבקשה תודיענו אורח חיים לבא להשיג המלוא דע את אלה אביך דהיינו להבין ולירד את גדולת הבורא ית' אשר ממלא כל שלמין ואובד כל שלמין

ולהאמין באמונה שלימה הי"ג עקרים . ובהשגחה פרטיות כמו שאנו אומרים אני מאמין שהבורא יודע כל מעשה בני אדם וכל מחשבותם . שנאמר ה' יודע יחד לבם המבין אל כל מעשיהם . ומפרש בגמרא הג"ל אעפ"י שיוצר יחד לבם וכולן נסלקין בסקירה אחת . המבין אל כל מעשיהם בהשגחה פרטיות . ויעיין בשפלות עצמו . אשר יסודו מעפר וסופו לעפר . ועל כל זה . בנפשו יביא לחמו . שבשביל לחמו ופרנסתו מאבד נפשו ח"ו . ע"י אינאה ומרמה ושאר מלות התלוין במו"מ . וכאשר ידע ויבין את גדולת הבורא ית' ושפלות עצמו . ואת אשר חטא והכעיס לפני מלך גדול וגורא . ודאי יהי' לבבו נשבר בקרבו . וזבחי אלהים רוח נשברה . ועיין בזה"ק פרשת פנחס ר' אבא פתח זבחי אלהים רוח נשברה . דבר אמי בר נש לאסתאבא בחובו . דאמשיך עלי' רוחא מסטרא דמסאבא ואסתאי על בר נש . ושליט עלי' לכל רעותי' . [ולכן לפעמים כאשר בני אדם משימים אל לבם ומסבירים בדעתם לעשות איזה מלוא וחסד עם בני אדם . ואח"כ חוזרין ממנו ומונעים גם אחרים מלעשות . זה הוא מחמת הרוח מסאבא דאמשיך עלי' . ושליט עליו . ומונע מהמלוא . ומסיתו לעבירה כי עבירה גוררת עבירה . וע"ז נאמר סור מרע ואח"כ ועשה טוב . וכמו שביקש דהמע"ה דרך שקר הסר ממני . [ואח"כ] ותרחק חגיגי' אתי בר נש לאתדכאה מדכאין ל' . בזמנא דהוי ב' מקדשא קיים אקריב קרבני' כו' . כל קרבנא דילי' תלי' עלי' עד דאחרת וסבר להווא רוח מגו גאוותא דילי' ומאיד ל' כו' . ובגין כך זבחי אלהים כדקא יאות הוא רוח נשברה . דיתבר ההוא רוח מסאבא ולא ישלם ועל דא מאן דמתבר ל' כדקא יאות עלי' כפיז ורוח הולך ולא ישיב . ליהוי האי גברא באצטחותי דלא יתוב לגבי' לעלמין הה"ד ולא ישוב . לב נשבר ונדכה ההוא גברא דלא אסתאי ולא אסתגנ בענוגין דעלמא אלהים לא תבזה . ביקרא איהו לגבי' עכ"ל וע"ש . והנה כאשר אנו זוכים לכל הג"ל לתשובה שלימה כדקא יאות . ע"ז נאמר שלום אמר ה' לרחוק ולקרוב מעקרא

אין לו שוור רק התורה הזאת ולומדיה. וגם י"ל מלאכי רחמים משרתי עליון. הם הזדיקים אשר בעולם אחת אשר היו מלאי יושר בחייהם הם יחלו פני אל. ויהיו גם שם מלאי יושר בעדינו. וכמבואר במדרש וימת שם משה וכחצויה שם עם ה'. מה כאן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש. יראה שגם שם הוא עומד ומשמש ונלמד טוב עבור ישראל. כמו בחיים חיותו שמסר נפשו בשביל ישראל. וכמו כן גם עתה יעוררו לדיקי הדור בעולם עליון ובחוסם הזדיק הקדוש ה"ל וזללה"ה. והם יחלו פני אל במיטב הגיון כי הם יודעים באזהר מעמד ומלכ אשר אל בני ישראל עומדים כעת בדור הזה אשר עומדים עליו לכלותיו בגזירות קשות ורעות. וזה במיטב הגיון כי הם יודעים להטיב הגיונם ולהמליך טוב לפי בחי' הדור ההוא. וכמבואר מספרי קודש. שצ"ד של מעלה אשר דנין לכל אדם אחר פטירתו. הם הזדיקים אשר היו בדורו של זה שדנין אותו. למען כי הם יכולים יותר ללמד זכות על זה האדם לפי ערך בחי' הדור ההוא. כמו כן אצטנו מעוררים לדיקי הדור אשר היו בדורינו ובחוסם הזדיק ה"ל וימלינו טוב בעדינו שיחבטל מעלינו כל גזירות קשות ורעות ושיחזקו לבבנו בחורו ועבודתו. ושנוכל להחזיק בנינו בדת התורה ושלא יתערבו בגוים וילמדו מעשיהם ח"ו. וזה שאנו מבקשים אל חטשינו ביד אויבנו למחות את שמינו כי הם מכנים שם אחר. ולא זכר בשם יהודי עוד. זכור אשר נשבעת לאבותינו ככוכבי השמים ארצה את זרעכם. היינו להיות זרע בכך ה'. ע"ד כי ביחזק יקרא לך זרע. ועתה נשארנו מעט מהרבה. היינו כי הגם פשיש הרבה ישראלים ביחד לא ניכר מהם רק מעט מהרבה. כי רבים מהם היום ניכרים אם הם יהודים ממחמת הגזירות רעות:

עתה נבאר ענין נא כל מדה נכונה. ויוצן אשר לכאורה יפלא אשר עינינו רואות בהרבה בני אדם אשר באים לבהכ"ז להתפלל ולומר סליחות ותחנונים. ומאוד נפשם חשקה להוציא מלין לפני אלהים בכוונה ראויה אמנם לבדם קשה כאבן ואינם יודעים להשיג

מעקרה לרחוק היינו לבטלי תשובה. והדר לקרוב. לזדיק מעקרו. ועי"ז מחזירים אנו לזדיקים. וזה נראה לי מה שאנו אומרים בסליחה יום ב' מלאכי רחמים משרתי עליון חלו נא פני אל במיטב הגיון. ולכאורה אזהר חזרתה הוא לו עם המלאכים לבקש מהם שיבקשו רחמים עלינו. אלא נ"ל הדבוקה על הזדיקים. שהם ג"כ מכונים בשם מלאכים שנאמר וישלח מלאך ויוליאו. וזה משה. ושהם יבקשו רחמים עבורינו. אמנם אף נא לנו כי חטאנו שנחסר לנו היום מלאך אחד ממלאכי רחמים. מלאך מליך אחד מזדיקי הדור והוא הרב הקדוש איש אלקים מופת הדור מ"ו לבי הירש משרת בקדש מרומטב. אשר שבך לן חיים בער"ח כסלו העבר יום ד' [תר"ו לפ"ק]. וכבר אמרו חז"ל אחד ממספחה שמת ידאנו כל המספחה משל לקופה של אבנים כיון שנלקח אחד מתגלגלים האחרים אחריו. אחד מחבריא שמת ידאנו כל החבריא ומכ"ש הזדיק הזה אשר ה' אחד מגדולי לדיקי הדור בעל מופת ועימד בפרץ וכל זמן שזדיק בעולם מגין על דרז דלא ישלט דינא על עלמא. וכמבואר בזוהר הקדוש ויחי. דאמר ר"ש כל זמן דאנא שכיח בעלמא לא תרחלין דהא בחיי לא יתוב עלמא בעטרא ולא תחדון בדיני מלעילא. וזמין עלמא דלא ישכח מאן דיגין עליהו. וכל אנפין חליפין ישכחון בין לעילא בין לתתא לעילא מחזביהו לתתא וזמין בני עלמא דיהא עוזין וליה מאן דישגח עליהו. [ולכאורה קשה דהלא אחז"ל כי לא אלמן ישראל. ובכל דור משתכחין ל"ו לדיקים. אמנם יש לדייק בלשון הזוהר ולא משתכחין. ולא אמר ולא יהי'. אלא דודאי יהי'. אלא דלא משתכחין לדרא ולא יהי' יודעין מהם. וגם הם בעלמא אינם יודעים בעלמא כמו הרשב"י שידוע בעלמא שהוא לדיק וחד בדרא] ויהדרין רישא לכל סטרי עלמא ולא יתובין באסוואת אבל חד אסוואת אשכחא בעלמא ולא יסיר אחר דמשכחין אינן דלעאן באורייתא כו' ע"ש. ולכן מה מאוד לריכין להזהר על ח"ח דמתא להחזיקם בכל מה דאפשר ולהיות מתמכי אורייתא כי

להשית עמה צנפסם אך ומה לעורר לבבם
אל התפלה ואל הרה. והגם שהם בני
אדם גדולים בתורה, ולעומתם יש הרבה מעמי
הארץ אשר לא יביטו גם פ' המלות ואפ"כ
במשפחה שפתם נהעורר לבבם ושופכים שיחם
בבכי עלום ועינם נוזלים דמעה מאין הפגות.
ונראה כי אמרו חז"ל הדבק במדותיו. מה
הוא רחום אף אתה רחום מה הוא חנון
אף אתה חנון. ובכלל זה להחזיק במדת ענוה
מדת אברהם שאמר ואנכי עפר ואפר כמו
שאמר ז"ל כל מידה שאחיה מולא גדולתו של
הקב"ה שם אתה מולא ענותנותו. אמנם
דבר בעתו מה טוב דהייט לפעמים חייב
אדם לומר בשבילי נברא העולם כאמרו
ז"ל אבל לרץ לכלכל דבריו במשפט הייט
כשבני אדם מצוין אותו, יאחז לרץ דרכו
ולומר אנכי עפר ואפר ועי"ז יהי מן הנעלצין
ואינם עולצין ושמוח ביושרין, וכשיזדמן מלה
לירו לילך ולאסוף נדבה כל איש ואיש אז
חייב לומר בשבילי נברא העולם ולאזור מחניו
ולקרא בחזקת בואיו כל איש ואיש. ולהוכיחם
נגד פניהם שיחיו מתחת ידם כזכרת ה'
עליהם. אמנם בעוה"ק מוחלפת השיטה כשבני
אדם מזלזלין אותו. נחמלא חימה ופגעם
עליהם ואומר בשבילי נברא העולם וכל
העולם כדאי הוא לו. לו ולא להם. וכשיזדמן
מלה לירו ואומר בלבו אנכי עפר ואפר מה
אני ומה חיי ומה אני יכול לעשות. ומי הוא
אשר שומע לדברי והנה זה כלל גדול במדה
שאדם מודר מודדין לו. חוה ה' לך. כמו
האל מה שאדם עושה עושה האל אחריו. כמו
כן מה שאדם עושה עושה ה' עמו. ולכן
אדם שהמדות הם מהופכים אללו בן מודד
לו הקב"ה ולכן הגם שהיו לבו לירוש ה'.
ורוצה להתפלל בכונה ראו יכול להוית דבריו
לפני אלהים בכונה ראוה ולפעמים להיפך
בעמי הארץ כהנ"ל כי מדוחיתם הם מעורבים
ולכן נשתנו עליהם הדור תפלתם. וזה
שאמרו מחלים פני יוריינו נא כל מדה
נכונה יראה לכוין בו כל מדה ומדה על
מכונה וכל אחד על מקומו יבא בשלום. ולא
לשנות הסדר כהנ"ל ועי"ז אחלה פני מלכי

לו השחתה. [וזכה הבגתי מה שהכנה ג' מתורה ביה"כ אלא השם יעלה. עו. פשעו. עמך בית ישראל ולכאור' קשה הם חטאו וכה"ג מתורה. והוא כמו לאב שחטם על אחד מבניו שמרד מאוד נגד ילדיו והבנים אותו וגירש מבתו ובא אחיו הסוב. בעיני אביו וביקש מאביו שיחזירו לביתו. זהאב רוצה שהבן אשר חטא נגדו יפייס אותו ויקבל על עצמו מהיום. שיטיב מעשיו ושתתקן על רוע מעלליו. ויטורה עליהם ואמר לו בן הסוב בעיניו: שהוא יטורה עבדו היטכן כי עי"ז יתפייס. אביו אמנם הכונה כי-הכה"ג מתורה כי אולי ע"י חטאו הי' מכריע את כל העולם לכף חובה. זע"ז נמשך שחטאו בית ישראל. ועבירתו גורדות עבירה כל ישראל]. עשה מזה אתם הכריע ח"ע ואת כל עולם לזכות וגרם לו ולהם תשועה והללה. שנאמר ולדיק יסוד עולם יראה כי הוא כמו יסוד שכל הבנין עומד עליו לזאת אחי ורעי חסו על נפשותיכם וחסדו בתשובה ואיש את רעהו יעזרו. להוכיחו אותו על פניו כינו לבין עצמו בתיבתם להבה להדריכו בדרך הישר והרצוי עפ"י התורה וביקש מחסרו שכאשר יראה ממנו שהוא עושה דבר שלא כהוגן. שגם הוא יוכיח אותו. ובה תקיימו מ"ע הוכח תוכיח את עמיתך וזה תפעל יותר מתוכחת הרב וחכם העיר כי תוכחת הרב לאו בכל יום משא"כ תוכחה זו יכול להיות כל עת וכאמנם ז"ל הרבה למדתי מרבותי ומחברי יותר מהם. ובפרט בעתים האלה אשר הרבה מחלתי ב"י אשר מוכרחים לילך בלבושי נכרים מחמת הגזירה [יתן ה' בלב מלכות ושריו ויועציו עלינו לטובה. וכל מלכים ושרים ביד ה' ממוכים אמנו ביושר לאהוב איתם ולקרבים ולא לפרוש מהם ח"ו ולהוכיח גם אותם בעת אשר נראה בהם איזה דבר שלא כהוגן ולא כהשגים אשר אין בהם דעת אשר מרחקים אותו מאוד ושמים רעות עשו. אחד שמעוררים שגת חנם וקטעות ומריבות בין אחיו ב"י. וגם שנים כי אלה האגשים אשר היו יראים ושלמים ואחר אשר הם מוכרחין לשנות לבושם ויראים שחבירים

דו' ע"ש. וחפשו צמעים כי יש בני אדם אשר בעיניהם נחמה שיש פועל ובאמת מעשיהם מקולקלים. וכמ"ס יש דרך ישר לפני יח"ש וזאתו כו' והוא כדמיון החולה אשר אין מרגיש בחלוו ולא ידע מכאובו זה הוא חולי כע והוא לאדם על מחלתו האמנשה כי גדולה הוא. לזה כתב הרמב"ם וחפשו מעשיכם. כי אולי אתם מסוג הזה הכ"ל זכרו צדקתם הוא ע"ד המבואר בזהב הסתכל בשלשה דברים וזו אתה בא לידי גבירה כו' ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך המלכים הקב"ה אלו השוכחים את האמת. אמת הוא חוטמו של הקב"ה. וגם הוא שם צורתנו הקדושה. וגם מרומו באותיות אמ"ת אלהים "מתן" צורה ושונים כל שנים בזהל וריק אשר לא יועיל ולא יזיל לא יועיל צוה"ז ולא יזיל מדינה של גיהנם פגיעו לגפשושים. לאיזה חכמים בא האשף לעזה"ז והוא אך לסכל צורה ומעש"ט כי משבטין אותה טרם צוה לעזה"ז הי' לדיק ולא פה רשע. ומי שטרח בע"ש יחלל בשבת והוא ע"ד המבואר בהמליץ צדיקת עולם פרק ה' ראה זה חולה רעה אשר לא זרה ולא טובה כי מה חלקו בביתו מכל עמלו שיצמול לגוויתו וזרמתו. מלבד אריותו תמיד ומעשה שולחנו ושאר צממיו מה כשרון לו מהם כי אם ראות פניו אף כי הם יהי' לו למוקף בדומי חלקו גפשו העבדים ופחותי כוחותיו. כל אשר חאמר חזרת פחותי כוחותי יתן לה וכל אשר יאוו הם יקמו חלקם וכלכל יחידותו בירכתיים תדרם. יחידה היא. והיא מתכנה ע"כ. והטיבו דרכים זה בין אדם לחבירו ומעלליכם זה בין אדם למקום ע"ד יועי מעללי איש. יעוזב כל אחד מכם דרכו הרעה זה ג"כ בין אדם לחבירו ומחשבתו אשר לא טובה זה בין אדם למקום. כי הרבה מלות תולות בדעת ומחשבה וגם מלות המעשיות עיקר הוא רעותא ולבא. לפיכך יראה אדם את עצמו כל השנה כולה כאילו חזי וכאי חזי חייב חטא חטא אתם מכריע את עצמו וכל עולם כולו לכף חובה וגורם

קדושה ישועתי לבא בו' ואל יאמר בן הנכר [אפשר הכוונה מי שהולך במלבושי נכרים או שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים. ועושה תשובה או בן הנכר הוא אשר אביו מתנכר מעשיו] הנלוה אל ה' לאמר הבדל יבדילנו ה' מעל עמו ואל יאמר הסרים הן אני עץ יבש [ולכאורה מה שייכות וחיבור יש לבן הנכר. עם הסרים. אמנם כפי הג"ל שכן הנכר היא אשר אביו הולך בדרך לא טוב ממילא שורשו גרוע. וכח אב בן מ"מ אל י"אש ענמו וסרים אפשר לומר שיש לו בנים אך שהם אינם הולכים בדרך טוב ולכן נקרא סרים כמי שאין לו בנים. ע"ד כי צילח יקרא לך זרע ואמר הנביא בן מי שאביו הולך בדרך רע ח"ו ובין מי שבנו הלכו בדרך רע ח"ו: אל י"אש ענמו בשביל זה ואמר] כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבחתי ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים בצריתי ונתתי להם צדיתי ובחומתי יד ובני נכר הנלוים אל ה' לשרחתו בו' ולאזהרה אח שם ה' להיות לו לעבדים והביאותים אל הר קדשי נמלא שמאור אנו מחויבין לחזק אהבת ישראל בלבנו. כל ישראל יחד ולקבל על עצמנו מזה עשה ואהבת לרעך כמוך ובפרט בר"ה אשר אמר ה"י אמרו מלכות לפני כדי שתמלכוני עליכם. זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לעובד. ובמה בשופר. והנה מדרך העם ההולכים ליתן כתר מלכות בראש המלך בעת שימליכו אותו או ההלכים יחד באגודה אחת ובלב אחד ובה הוא נח"ר למלכס ובזכות זה של מזה רבה זו אהבת ישראל ימליצו המלכים טוב בעדינו להיות לראון כל תפלתנו וסדר מלכותינו. וזכרונותינו ושופרותינו ויתן לנו כחיבה וחסימה טובה. ויקרב גאולתנו ב"ב אמן:

בדלים מהם אז חלילה הותרה הרעוה אללם ופרקו עולם ויאמרו לאל סורו ממנו. חלילה לכם אחיי מלעשות כזאת כי אחס מחטאי רבים בזה ח"ו אדרבה מחויבים אהנו לקרבם בכל מיני קרבות ובכל מיני אהבות ולההירס ולאמץ צרכים כושלת לב יתיאשו עמלם ע"י. ואך לשמור תורת משה ככל אחיהם העובדים את ה'. והם יזהירו ויוכיחו על פניהם את שאר האנשים אשר הולכים מכבד זה זמן רב במלבושי נכרים לשמור ולקיים התורה והמצוה והנה אנו מאזינים ועומדים לקבל כל המוראות עלינו באהבה ולאמר גם זו לעובד ולדעתי יוכל להיות שהעובד הנלמח מגזירה זו הוא ללד כי רצון השי"ת לקרב גאולתינו ופדות נפשונו. וכלל בידיו מקדושים אשר בארץ המה כי משיח נדקינו אשר במהרה יבא ויגאלינו לא ידחה שום אחד מישראל ולריך לזה שכל ישראל יחזרו בתשובה וללד כי אנשים אשר שינו מלבושם זה זמן רב [במדינת אשכנז]. המה מובדלים מאתנו ורחוקים מאמונת חכמים והלדיקים ולא יראו לפני הלדיקים והשופטים אשר הם בימים ההם להוכיחם על פניהם שיסורו מרוע מעלליהם וישבו אל ה' לזאת נהווה משמים שגם אחינו היראים והשלמים ההולכים בדרך התורה ויש להם אמונת חכמים ולדיקים שגם הם ילכו בלבושי אחיהם הג"ל ועי"י הם מעורבים עמם ויזהירו ויוכיחו אותם על פניהם באמרם כי לא נופל אתם ממנו כמונו כמום וכאשר הם שומעים טוכתם רבם וטוכתם החכם אשר בכל עיר ועיר ודברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב אז יגידו יספרו גם להם ויעוררו אותם אל התורה והעבודה. ואמרתי שזה מרומז בישיעה נ"ה כה אמר ה' שמרו משפט ועשו לדיקה כי

לראש השנה קודם תקיעות

ומשפטן. וזה אחת מהבנות תקיעת שופר לעורר לבב העם לתשובה כמ"ס התקיעה שופר בעיר והעם לא יחדרו ועיקר תשובה הוא להיות מודה ועוזב ובה ירוחם. ואפשר דברי

לעזרר לבב אחינו בנ"י לשב בתשובה שלימה ובזכות זה אולי אהנה גם אנכי ממנו ואזכה לעשות תשובה שלימה באמת לפני יוצרינו ית' טרם ילא דבר המלכות

אז לא ישמע אדני מזהמא כלל כי מוחל הוא מיד. אכן שמע אלהים הקשיב בקול תפלתו. ר"ל לא כמו שהינר מטעה אותו כהג"ל ואך כי ודאי שמע אלהים כו'. ברוך אלהים אשר לא הסיר תפלתו וחסדו מאתי. ויראה כי מקודם אשר היה עוטה מזבדילין והיו מונעים מלהתפלל כראוי במחשבה זרה ובדחילא ורתימא ומצואר בזוהר כל פקודא דלאו איכו דו"ר לא פרחא לעילא. אמנם עתה כי ה' בעזרי ומחל לי בחסדו הגדול ועי"ז תפלתו היא בזונה רזיה. ע"ז אמר ברוך ה' אשר לא הסיר תפלתו וחסדו מאתי כי ע"ז ודאי צריכין להודות ולשבח ולהחזיר הכבוד לבעליה כמ"ש בערבי נחל יודעת היום והשבות אל לבבך הבאתי כמה פעמים. והנה ענין התשובה מחויב כל אדם להאמין באמונה שלימה כי הוא כמו אמונת תחיית המתים. כי הרשעים בחייהם קריים מתים וכאשר עושים תשובה הם בחי' תחיית המתים. ועפ"ז הבנת' מה שמרומז תחיית המתים בהשירה כאמרם ז"ל אז יסיר שר לא נאמר אלא יסיר מכאן רומז לתחיה"מ ולצריך להביין מה מקום לתחיה"מ בכאן. ונראה כי לצד שאמרנו ז"ל ראתה שפחה על הסם מה שלא ראה יחזקאל וזה הוא ממנו כנו תחיה"מ כי היו מקודם משוקעים במ"ט שערי טומאה בחי' מתים ובאלו לים והשיגו בחי' נבואה ואמרז זה אלי ואנוהו ובאלו למדרגה גבוה בחי' תי כמו שנאמר וזכיהו בן יהודע בן איש חי. לכן רמז כאן תחיה"מ. [וממורי הרב הגדיק מקאומרי שמעתי שהוא ע"ד אמת ואמונה חוק ולא יעבור יראה ששני בחינות אלו צריך להיות בכל אדם ובכל זמן. אמת הוא מה שאדם משיג בשכלו וכמ"ש דע את אלהי אביך. בשכל והבנה. ואמונה הוא בלא שכל והשגה רק באמונה לצד צריך להאמין. וכמו שמבואר בשם הבעש"ט אלהינו ואלהי אבותינו. יראה ששני בחינות אלו צריך לאדם העובד והוא אלהינו הוא מה שאנו משיגים בדעת ובשכל שהוא אלהינו אלהי עולם ה'. ואלהי אבותינו הוא בדרך אמונה וקבלה מאבותינו. ולכן בים שראתה שפחה על הסם מה שלא ראה יחזקאל והיו כולם בבחי' אמת וזיה חסר להם בחי' אמונה לכן

דוד מלך ישראל צהלים ס"ו לכן שמעו ואספרה כל יראי אלהים אשר עשה לגפסי. הוא מוצת הגשם. אליו פי קראתי ר"ל צפה לצד בלי כוונת הלכ. כי ר"ל כאשר עונותיו מזבדילין ביט לבין קונו. הם מונעים מכוונה רזיה ומחשבות טיבות בתפלתו [כמ"ש יהי' לרצון אמרי פי. מה שאני מתפלל צפה לצד יהיה ג"כ לרצון. והגיון לבי לפתך ה'. יראה להיות עת רצון שיהיה לי כוונה מעומקא דלבא כי הבא לטהר מסייעין לו]. ורומם תחת לשוני ר"ל הגם שאניו פי קראתי צפה לצד. עכ"ז הש"י ה' בעזרי להשיג בחי' רמה לשבח ולרומם אותו בזונה רזיה. וזהו ורומם תחת לשוני. כי הלשון הוא קסת הלב. וכאמרם מלשונ של אדם ניכר מה הוא. און אם ריאתי בלבי לא ישמע אדני. ר"ל כי לפעמים רשת הינר פרושה על האדם בתוך התפלה ואומר לו האין מלאך לצד להתפלל לפני מלך גדול ואחא מלא עון ואין תשא פנים ולהרים ראש. אמנם באמת כי זה מעשה ינר ותחבולותיו כי בקש להדיחק מאת פני הארון ה'. כי כבר אמר הנביא כי לא תתפון בזנות הרשע כי אם בשונו מדרבו וזיה. ועיקר התשובה הוא וידוי וחרטה על העבר וקבלה בלב על להבא וזה יכול האדם לעשות ברגע אחד וכאמרם ז"ל הנקדש את האשה ע"מ שאני צדיק אפילו הוא רשע מקודשת שמה עשה תשובה. ובפרט צימים הקדושים האלה שהמה ימי רצון וכאמרם ז"ל ואני תפלתי לך ה' עת רצון אימתי עת רצון ב' ימים שבין ר"ה ליה"כ. ומה שמבואר בספרי מוסר תעניתים רבים לכל תנא הוא אך לשבד תאות הגוף כדרי שלא יבא עוד לתנא ומה גם כעת מבואר בשל"ה ומאזים ועומדים מפי כל הגדיקים כי בדורנו החלושי גוף ובשל כח הסכל אל ירבה בתעניתים רק בצדקה וכמ"ס ותמאך בצדקה פרוק וגם ירבה בלימוד כמו שאמרנו מי שרגיל ללמוד דף אחד ילמוד שני דפין וזאת יתבצ לו לתענית אמנם גוף החטא מוחה הש"י מיד כאשר מודה ועוזב ירוחם. וזה הוא בכלל אמונה שאיש הישראלי מחויב להאמין. וזה און אם ריאתי בלבי כיון שנתוודע בלבי שח"י.

כמו שמציט בדור המלך שזו למשוח את שלמה בנו למלך קרא ללדוק הכהן ולנתן הנביא ולבגיהו בן יהוידע ואמר להם קחו עמכם מעבדי אדוניכם והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי והורדתם אותו על גיתון [ופרש"י שם (מלכים א' א') הוא מעין השלום מכאן שאין נושחין המלכים אלא על המעיין והוא נהר סימן שחמורך מלכותו כנהר] ומשחתם אותו שם לנוף על ישראל. כחבדי זה רק להבין בחשם מה לפשוטי עם כמוי. אמנם ודאי יש סודות נוראים בדברי הוזהר הקדוש] ועל דא בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאחזה טיבו וקשטו דעבד קוב"ס לישראל ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר מאי קא מוירי אלא אברהם לא אחדבק ביה בההוא נהר כמו יצחק דאחדבק ב' בסטרי' לאחתקפא ח"ח האי נהר אע"ג דלאו איהו דינא דינין נפקין מסעריה ואחתקפו ביה וכד יצחק אחתקף בבני דיימי כדין עלאין וסתאין מתכנפי לדינא וכרסייא דדינא אחתקן ומלכא קדישא יתיב על כורסייא דדינא ודאין עלמא כדין תקפו בחודש שופר בכסא ליום חגיט זכאין חיון ישראל דידעין לסלקא כרסייא דדינא ולחתקא כורסייא דרמתי וזמא בשופר כ' ח"ח כד האי שופר עלאה דנהירו דכולא ביה אחתקן ולא נהיר לבנין כדין דינא אחתקו וכרסון אחתקן לבי דינא ודא שופר אילו דיתקן אקרי חוקפו דיתקן חושבנחא דאבהן כד אחתקן הווא שופר גדול דלא ינקא לבנין כדין יצחק אחתקף ואחתקן לדינא בעלמא וכד אחער האי שופר ובני נשא חייבין מתטאיהון בעיין לנגדא קול שופר והווא קלא בליק לעילא כדין אחער שופרא אחרא ואחער רמתי ואחתקן דינא ובעיין לאחזה עובדא בשופר ואחערט שופרא אחרא ולאפקא בהאי שופר אינן קלין לאחזה דכל אינן קלין כלילן כולאו בהווא שופר עלאה ובהי קלין יהבי ישראל חילא לרמתי מחסא ואחער שופר גדול לעילא ועל דא בעיין לזמנא שופר ולכוונא ב' דבי כלילן קלי ובנין לאחערט רמתי ולאדרא קלין בשופר כ'. בסדרא קדמאה

לכן רמז להם משה אמונת חסד"מ ודפת"ח] להורות לנו כי עוד חזון למועד. ופוד יה' בח' זו בכדי שלא לייאש אדם עלמו בראותו כי עונותיו עברו ראשו והוא בח' מת לגמרי וכאשר אבדתי אבדתי. לכן רמז להם כי בח' זו של חסד"מ לא יפסק לעולם רק כאשר ישם אל לבו ויתחרט באתם על חטאיו ויעשה תשובה שלימה באתם וחסים נעשה נוד בח' ח'. לכן אחי ורעי נתעורר לבבנו לתשובה. ונקיים המלוא של שקיעת שופר בבחי' חיות כמו שכתוב והאי יתן אל לבו. ויראה שיתן אל לבו שיעשה המלוא בבחי' ח'. ומבואר שבין התקיעות יתורה בלחם ועיקר הוא החרטה וקבלה בלב וכמבואר ברמב"ם. וכאשר נזכר לזה הבטית לנו הש"י ואמר פתחו לי פתח כפתחו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. והבא לטהר מסייעין אותו. ואנו נעשים בחי' חיים ממש. ומלאכים חיים וקיימים יגלונו קודם בעדינו. ויקבץ נדחיתו מארבע כנפות הארץ אמן: **בוזהר** הקדוש פרשת אמור. וז"ל ר' יצחק פתח תקפו בחודש שופר בכסא ליום חגיט זכאין חיון ישראל דקב"ה קריב לון לגביה מן כל אומין עמ"י ואחריי בהו ומאחר רחיקא קריב לון לגביה הה"ד ויאמר יהושע אל כל העם כה אומר ה' אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם לאחזה דהא מאחר רחיקא אחריי בהו וקריב לון לגבי' וכתיב ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר כ' אלא ודאי סתימא דמילה טיבו סגי עבד קב"ה בישראל דאחריי בהו באבהתא ועבד לון רתיבא קדישא עילאה ליקריה ואפיק לון מגו נהרא עילאה יקירא קדישא בוצינא דכל בוצין בגין דיתעטר בהו הה"ד בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם כ' הווא נהר עולם איקרי. [זה רמז על מדת מלכות אשר אברהם ה' הראשון אשר התגלה מלכותו ית' בעולם כמו שנאמר אלהי השמים והארץ ופרש"י מחלה לא ה' רק אלהי השמים שלא היו בתי עולם מכירין בו ועכשיו הוא אלהי השמים ואלהי הארץ שהגלגלנו בפי הדבריות וגילה ופרסם אלהותו ית' בעולם ע"י מדת החסד. וענין נהר הוא

אורו באהבתו אורו גם הוא וה' האיש הלך וגדול מאוד בעיני המלך ונשאו על כל שרי מלכותו . ושלח אותו למדינתו עצמים רבות למלחמה עליה עד שהאליה ועשה פרי וגלח אותם וכל נלחמו הי' אך בדברים רבים ונעמיים . שה' מדבר על לבם דברי ראו ופיוס איך כי ראו המלך הוא איך לטוב להם והמלך הוא איש טוב וחסד וטובה גדולה יושף להם כשיקבלו עול מלכותו עליהם באהבה ועוד דברים כאלה אשר נכנסו בלב השומע . אשר אין הלחמה ואשר בעולם יותר מזה כי כלום חסד מבית המלך להספיק להם כל לרכיהם מאוצר המלך ואף להשליך כל אחד מעלליו הרעים ודעותיו המשובשים ואי יהי לראון לפני המלך . ודבריו עשה פרי וקבלו עול מלכותו עליהם באהבה רבה והמלך הגדול המלך זה האיש החכם למלך עליהם והבטיח לו שגם בנא אשר יהי' אחריו אם ילך באמת ובתמים לפני המלך ויעבוד אותו בכל לבו ונפשו וילך בדרכי אביו ולא יסור ממנו ימיו ושמאל . גם הוא יהי' לו לבן וימליכוהו גם אותו וימלא מקום אביו . פעם אחת עלה במחשבת המלך לנסות האיש ואת בנא יסודו העומד למלא מקום אביו להראות לכל העמים והשרים את גדול אהבתם למלך למען ידעו ויבינו כי לא לחנם מלאו תן וחסד כזה בעיני המלך ולזה המלך עליו ויאמר לו קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת ושחוט אותו והעלהו לעולה לפני וזה יהי' לי לראון ולנח"ר . וכאשר שמע האיש את דבר המלך מיד רץ בשמחה לקיים דבר המלך ודחו . וגם בנא יסודו אשר הי' אז גדול בשנים ובדעת פשט נוארו בשמחה להיות לראון ונח"ר להמלך וכאשר ראה המלך איך כי בראונם הטוב ראו לקיים דבר המלך . מיד לזה להחיותו ולכל לעשותו מאימה ואף הזמין להם המלך חיל אחד וזה עליו לעשותו לעולה תחת בנא . ויהי' לראון בעיניו כאלו הקריב את בנא בעצמו ולזה המלך ליקח קרני האיל ולעשות מהם חולדות [ונימים המלך הי' ביום אשר כבש מדינה וקבלו עליהם עול מלכותו . להיות תוקעין לפניו בחולדות] והיה

קדמאה להעטר אברהם ואתקן לכרסיו אהרבי סלקא תנינא חקופא לחברא חוקפי רבנן . סדרא תנינא סליק לאחרי' דילחק כיון דילחק אחער וחמי לאברהם מתקן לכרסו' לקיימא קמיה כדון חשכפייא וחבר חוקפא קסי' סדרא חליטאי כו' יעקב אחער וחמי לאברהם מתקן גביסא אחרא כדון אחירן חרווייהו ב' בילחק דא מהאי סמרא ודא מהאי סמרא . ע"כ לשון הוהר הקדוש בקינור :

הנה ודאי להבין הסוד הגנוז בדברי הוהר לרא כל מוחא סביל דא . אמנם להבין בדרך הפשוט לפשוטי עם כמוני יבן ע"פ משל למלך גדול ומורא אשר מלך על מדינות רבות ושמו הולך בכל העולם ורנה לכבוש מדינה אחת גדולה אשר כל בני אדם היושבים בה היו פראים [וילדע מענטשין] וכל איש הישר בעיניו יעשה אשר אין להם שוער ומשגל והיו הולכים ורלוט 'גנוז ונאוף ועשה עמהם מלחמה שנים רבות בכלי מלחמה וקרצ והרג מהם לאלפים ורבבות אמנם המלך הי' מלך רחמן ורלוט הי' אך לטוב להם להטיבם באחריות ומאוד יר לא באבוד נפשות רבות ואמר המלך כל איש אשר יכבוש מדינה זו תחת יד המלך בטוב ובאהבה ובדברי נועם ינתן כתר מלכות בראשו וימלך על מדינה זו וגם ינתן לו בת יחידה של המלך לאשה והנה בין אנשי המדינה הלזו המבוהלים והפראים הי' אחד מהם חכם גדול והבין בחכמתו אשר ראו המלך הוא איך לטוב להם ללמד אותם דרכי הישר והאמת ולנתק מהם מוסרות אולת והשיגעון ולהטותם לדרכי הנימוסים כאנשי שאר מדינות המלך וברח זה האיש מאנשי מדינתו ובא אל המלך וביקש את פני המלך שיקח אותו לעבד עולם חנם בלא כסף וללמדו חכמה ומוסר ונימים המלך ואנשי מדינתו היו שונאים אותו מאוד על הדבר הזה שברח מהם והיו מבקשים את נפשו לקחתה אמנם השליך נפשו מנגד ומסר נפשו למיתה כמה וכמה פעמים בשביל אהבת המלך . והמלך היל

והי' אחר מות האיש אהב המלך הלך בנו
 בדרכי אביו אשר הוראו אביו ולא בר ימין
 ושאלו ועבד את המלך בכל לבו ונפשו .
 ויעשהו גם אותו למלך על המדינה חתם
 אביו ויולאו עליו שילך ולכבוש גם שאר
 מקומות מהמדינה אשר לא כבש עוד אביו .
 וכן עשה וילך למלחמה עליה חמוס זה
 האיש לא רנה לכבוש בדרך אביו אשר כבש
 אך בטוב ובדברי טעם . כי אמר מלך
 במשפט יעמיד ארץ והלך וכבש אך בדיון
 ומשפט ולימד להם דעת אף שרירים לירא
 מאוד מפני פחד המלך ומהדר גאווה כי
 מלך גדול וטורא הוא וגם דבריו עשה פרי
 והללתי וקבלו עול מלכותו ומוראו עליהם .
 וגם זה האיש מלא חן וחסד לפני המלך
 מאוד ויאהבוו ואחר מות זה האיש קם בנו
 והלך בדרכי אבותיו . וימלא מקום אביו
 ולימד להם דעת ואחז דרך הממלכת מורכב
 מדרך אבי אביו ומדרך אביו היינו לימד
 להם והמשך את לבם לאהבת המלך . כי
 טוב וחסד הוא ואור פני מלך חיים וגם
 כי מלך גדול וטורא הוא מאוד אשר מי יוכל
 לעמוד בעת זמנו ואימת קלפו . ומלאכים
 יחפזו וחיל ורעדה יאחזו מפני פחד המלך
 ומהדר גאווה . וכרת המלך ברית עמם
 באהבתו אותם מאוד על אשר מלא את
 לבם נאמן לפניו והבטיח אותם שכל בניהם
 אחריהם יהיו נקראים בני המלך ומאוכלי
 שולחן המלך יהיו . ונתן להם חוקי המלך
 ודתו להתנהג בהם ועל פיהם יהי' כל
 ריב וכל גע . והנה חשב המלך כי פן ואולי
 יחטאו בניהם איזה פעם נגד המלך ויעמדו
 המספייים עליהם לבקש דין מאת שרי
 וסופטי המלך כפי הגימז אשר בידם מאת
 המלך . ויעץ המלך אותם שאז ילט אל
 אהב המלך ויבקשו ממנו שהוא יעשן עבורם
 לפני שרי משפט היושבים על מדין . והוא
 ודאי יזכה בדיון עבורם כי הכל יודעין שהוא
 אהב המלך . וכן היה המלך גם לאהבו שיעשן
 עבורם בעת המלחמה להם . פעם אחת
 הי' עליהם משפט גדול [קרומאחל פרעם]
 והלכו אלל אהב המלך שילין טוב עבורם
 היללו

ולעשן בעדם לפני שרי משפט ושאל אהב
 המלך אותם לאיזה יום היוקבע משפטיכם
 שתעמדו לפני שרי המשפט לדיון ואמרו לו
 ביום פלוני ואמר להם יום פלוני אי אפשר
 לי לעמוד בדיון לפני שופטי ארץ . לכן מוכרחים
 אהם בעצמיהם לעמוד על נפשם . ושאלו
 בתשובה שלימה לפני המלך . כי חפץ בתשובה .
 ועלה אחת יש לי עבורכם . כי מלאחי בדברי
 הימים שכאשר כרת המלך ברית עם אבותיהם
 אשר עשו חיל וכבשו מדינות רבות וחזקות
 חתם יד המלך במסירת נפשם וגם נסה את
 אביהם וזה עליו לשחוט את בנו ולא כחד
 ממנו דבר . ואח"כ היה עליו ליקח תמורת
 בנו חיל אחד לשוחטו וכחוב שם שכאשר בניו
 יהיו בלער על איזה משפט שיהי' עליהם
 על חטא ועון שיחטאו למלך . ויהי' המלך
 בבעם עליהם . אזי כאשר יקחו החלוצות
 מהחיל הג"ל אשר בו תקעו אבותיהם ביום
 אשר המליכו אותו וקבלו עליהם עול מלכותו
 וחוקיו אשר נתן להם ויתקעו בו אותו
 הגעון שתקעו אז . וזה סימן שרואים לחדש
 המלוכה . מיד יתעורר רחמי המלך . ויעמוד
 מכסא דין לכסא רחמים . כי ע"י חלוצות
 האלה כשיקעו בהם יתעורר ג"כ החלוצות
 אשר הם בבית המלך וינגט מאליהם . [כי
 כן הוא עפ"י טבע שכאשר נעשה מעץ אחד
 ב' כלי גנון . כגור ונבל וכדומה . ואחד
 מנגן בכלי זה . מיד הכלי ב' מנגן מאליו במקום
 אשר הוא כמבואר בצצל העקידה] וישמע
 המלך ויזכור אהבת אבותיהם וימלא רחמים
 רבים ע"כ המשל . והמשל מובן ומבואר בעזה"ל .
 כי מתחלה הי' דור המבול אשר נאמר בהם
 כי מלאה הארץ חמס והשחיתו דרכם וכמו
 כן כל הדורות היו מכעיסין ובאין . עד שבא
 אברהם אבינו מיושבי הארץ ההוא . [ואחד
 הי' אברהם אשר מסר נפשו על ה' וגילה
 ופרסם אלהותו ית' בעולם] . וברח מדרך
 אנשי הארץ . וקרב עצמו אל המלך מלכו
 של עולם . ואנשי הארץ היו שונאים אותו על
 הדבר הזה . והיו רואים להורגו כמו נמרוד
 אשר השליכו אותו לחוך כבשן האש והקב"ה

הזילו מידם. והמלך מלכו של עולם זה ואמר
 נני שיכבש את המדינה שיהי' תחת ידו הוא
 יהי' למלך וגם ינתן לו את בתי לאשה.
 היא התורה אשר נקראת בזה"ק ברתא דמלכא
 וגם בניו וב"ב אחריו יהיו למלכים על
 הארץ כאשר יעבדו את המלך בכל לבם
 ונפשם [וגם נסה אותו בעשר נסיונות. והגדול
 שכולם אשר זה אותו לשחוט את בנו ולא
 כחד ממנו דבר ועמד בכולם] ואחר הי'
 אברהם אשר מוכר נששו על ה' וגילה ופרסם
 אלהותו ית' בעולם ולימד להם את הדרך
 ילכו בו לילך בדרכי השם ולא הבה אותו.
 והללתי ועשה פרי והמליכו אותו למלך עליהם
 כמ"ש אל עמק שוה הוא עמק המלך. ופרש"י
 שהשווה שם כל האומות והמליכו את אברהם
 למלך עליהם. וגם יחקק בנו הלך בדרכי ה'
 ולימד דעת את העם והודיע לכל העולם כי
 אית דין ואית דיין ושלמים לירא מאד מפני
 פחד ה' ומהדר גאווה כי גורא הוא מאד
 וגם הוא גילה ופרסם אלהותו ית' בעולם. וכן
 יעקב גילה ופרסם אותו ית' בעולם ואחז
 בדרך הממונע כנודע. והאלהים נסה את
 אברהם בעשר נסיונות והגדול שכולם הוא
 אשר זה אותו לשחוט את בנו יחידו ועמד
 בכולם להודיע לכל יושבי הארץ את גודל
 אהבתו להקב"ה וגם יחקק בנו בן ל"ז שנים
 פשט את זווארו בשמחה להיות להש"י לריח
 ניחוח. אמנם הש"י זה מיד לבדי לעשות לו
 מאומה והזמין אל נאחם בסבך בקרניו.
 ויזהר להעלה לעולה תמורת בנו. ויזל לעשות
 מקרניו שופרות ובהם תוקעין בהר סיני כשנתן
 לבניהם התורה והמלות וזה כאשר ח"ו יחזירו
 בניהם ויחזירו בני האלהים לשטן עליהם
 ולבקש עליהם דין מאת שרי הגושפט ב"ד של
 מעלה בימי המשפט הוא יוסף ר"ה הקדוש אשר
 הוא משפט לאלהי יעקב וכל בתי עולם עוברים
 לפניו כבני מרון. ואז מלך במשפט יעמיד
 ארץ. ויען להם ענה טובה שילכו לאחזי המלך
 והם ימליכו טוב בעדינו לפניו ית' והם
 החכמים והאדוקים שכל דור ודור [כי כתיב
 כי נר מזה ותורה אור ודרך חיים תוכחת
 מוסר וירלה בזה כי כמו איש התועה בדרך

בלילה חושך ואפל. נדרך לו שלשה דברים.
 נר ואור להדליק את הנר ואלהם להראותו
 הדרך ילך בו להגיע למחוז חפצו. כן נר
 מזה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מ"סי
 הוא רב וחכם עיר אשר מוכיח את העם
 להדריכם בדרך ישרה ולהורות להם את הדרך
 ילכו בה. ואמת כי ה"ח הם היודעים דרכי
 השם ולהורות את העם לדרכי התשובה אמנם
 אחי ורעי היום אל תסמכו עלי ואין לכם
 להשען אך על מדת טובו וחסדו אשר ברא
 תשובה קודם צריחת העולם. כי גם עלי
 הוא אותו המשפט וכל בתי עולם עוברים
 לפניו כבני מרון ומי לא נפקד כהיום הזה.
 ומלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזו. אמנם
 ענה אחת הוא לכם אשר כתוב בזה"ק
 לחקוק בשופר זכר לאיל של יצחק. ועי"ז
 יעורר השופר עליון שהוא צבית המלך.
 והוא סוד התשובה. ואין הדבר תלוי אלא
 בתשובה. ועי"ז יתעורר לנו זכות עקידת יצחק
 וזכות קבלת התורה שהי' קול השופר חזק
 מאד. ועיקר להיות לנו לב נשבר ונדכה
 ולהתחרט על שעבר. ולקבל על להבא מהיום
 והלאה שלא נחטא עוד ולהתודות ולבכות במר
 נפש ובלב נשבר. ושצירתן של כלי תרם זו
 טהרתן. וזכה לשמוע קול שופר הגדול כמ"ש
 וזה ביום ההוא יתקע בשופר גזל ויקבץ
 נדחיו מארבע כנפות הארץ אמן:

לשבת שובה

שובה ישראל עד ה' אלהיך כי בשלח
 בענין. קחו עמכם דברים ואזכו
 אל ה'. נקדים פרשת ראה. ראה אנכי נותן
 לפניכם היום צרכה וקללה. [עיין בצעל
 עקידה ובכנפי נשרים כי תהי"ק מכונה בג'
 שמות תורה חיים מוכר תורה ע"ש וזאת
 התורה אשר שם משה. ושם תורה ע"ש שהיא
 מורה דרך ה' להליל האדם ממנו ופתוים
 וסכנת האסורות כמו רציחה וגניבה. והללכד
 מהם הוא בסכנה. וזה החלק נקרא בשם
 חיים שנאמר כי הוא חיים. ב' אשר
 תעמוד נגד כל הפתוים והאונאות כי הנס
 היתה"ר

הייתה"ר מדרשו ליפות טענותיו בהרואות פנים שלא יבא נזק מפחיו. אשר ע"ז אמר החכם נופת הטופנה שפתי זרה. וע"ז הענין נקראת בשם תורה. ג' אשר תעמוד להרחיק האדם מהדברים הרעים אשר האדם מוטבע בהם אם בטבע ואם בהרגל אשר הוא טבע שני זה הענין נקרא בשם מוסר שנאמר וידעת כי כאשר ייסר אדם את בנו ועיין בערבי נחל פרשה זו]. ונקדים מה שאמר דהמע"ה בתהלים ה' רועי לא אחסר כי אתה עמדי להבין העלה זו לחזק אדם את עצמו בעוודו בחיים שלא יירא רע בהיות כי אתה עמדי. אמנם איך ישיג לבחינה זו. והוא באמת בחי' של ובו מדבקו. אמנם להשיג זאת. נראה שמבואר בחי"ק פרשת ראה. אחרי ה' אלהיכם חלבו יראה שחזק נאמנה כי הש"י הוא מורה דרך שלך כמו איש החושה בדרך ולא ידע לנטות ימין ושמאל לוקח לעצמו מורה דרך להוליכו בדרך הישר לבא למחוז חפזו והמורה דרך הולך בראשו והוא אחריו מבלי לנטות ממנו ימין ושמאל וזהו אחרי ה' אלהיכם חלבו. וה' בראשם. ואחם חלבו אחריו והיינו שתשימו ב' שמות האלו ה' אלהיכם לנגדכם תמיד. והוא אהבה ויראה. כי בשני תכסיסים אלו חוכלו ללחום מלחמת היצר. כי כאשר היצר מסית להאדם לעבירה שהיא מסוג אהבה רעה. אזי אהבת הש"י כשהוא לנגדו תמיד. יבטל את אהבת רעה. וכן אם היצר יעוררו לעבירה שהוא מסוג יראה רעה. כמו דאגה או יראה מפני איש. כמ"ש לא תגורו מפני איש. אזי היראה מהש"י אשר הוא מלך גדול וטרא עקרא ושרא דכל עלמין יבטל היראה הרעה מלבו. ולהשיג למדה זו אחרי ה' אלהיכם חלבו בא הכחוב בעשה. ואותו תיראו. להשתדל לבא מקודם לבחי' יראה. ואהבה ממילא יבא כטבע. ואם תאמר והאיך נשיג בחי' יראה בשלימות לזה שם הכחוב עשה ואת מלותיו תשמרו כי עשיית המלות יודרכו הנפש ומציאין רוח טהרה בלב העושה. ובקולו תשמעו יראה כי אז תשיגו לשמוע את הקול היוצאת בכל יום מהר מורב שובו בנים שובבים [אז יל ובקולו תשמעו.

ונבאר הפסוק בפרשת ראה. אדם כי לא יהיה בך אביון כי בך יברכך ה' בארץ אשר ה' אלהיך נתן לך נתלה לרשתה רק אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך לשמוע לעשות את כל המצוה הזאת אשר אנכי מטק היסוד. ונראה כי זה כלל גדול כי כל המצוות והברכות אשר הש"י משפיע לאדם כגון חכמה. עושר. וגבורה. וכדומה. הכל ברא לכבודו. ולעבוד בזה הכח והברכה את הבורא ית'. ואם מקיים רצון הש"י באלה הכחות אשר נתן לו אלהים ניתוסף לו טובה וברכה ובאם

אלהיך הוא אלהי ויראה כה"ל. היינו בכת אלהיך הש"י אשר יהי' כך עי"ז ודאי יבטל ממך אלהיך ממנו וחתן ממנו וכן לכלים ועניים ועי"ז יושר בלב כל העולם אלהיך הש"י לבד ויהי' דבר זה להם לירושלם עולם. ויבנו בן בבתי יראה. יהי' אך להש"י בלבד. וזה עלם הכונה אשר יברך ה' בדרך צעוק והללחה הוא אך לשבח זו כמובאר. וזה דוקא רק אם שמוע תשמעו בקול ה' אלהיך. זהו אלהיך ויראה. לשמור ולעשות את כל המצוה הזאת כי ע"י שמירת המצוה תבא לבתי' זו של אלהיך ויראה כמובאר לעיל. אשר אנכי מוידך היום כי מדרך בני אדם בעוה"ר לאמר כי מצוה זו היא יכולין לקיים אך בדורות ראשונים לא עשה. לזה אמר הכתוב אשר אנכי מוידך היום. ר"ל בכל יום כי בכל יום ובכל עת ובכל שעה תייב אדם לקיים התורה והמצוה וגם לא ימנע מקיום התורה והמצוה בשום סבה בעולם ובכל יום יהיו בעיניך כחדשים. ונחזור לענין הה"ל כי כמו הרחיים אשר המים מלא על כל גדולתו. לריך לפתוח המסך המעמיד המים שלא יטמא את כל הרחיים. כן האדם המטפיעים לו מן השמים עובר והללחה ואינו משפיע לעניים אזי השפע יטמא וצונו לגמרי והברכה נהפך לקללה ת"ו ועושרו שמור לרעתו. ובה מובן אמרם ז"ל אלל בן יליית הכסף כדבעי למעבד לא עבד. כי לפי התרבות שפעו והללחתו כן הולך להריק ולהשפיע לאחרים כמשל הנ"ל:

ובזה נבאר שם פירוש ראש ט"ו. נח"ן חת"ן לו ולא ירע לבבך בחת"ך לו. ועיין בבעל עקידה שמפרש מה שנאמר כאן ג' פעמים נחון חתן בפתך. כי טבע בן אדם לקמץ ולקפץ ידו. לכן החזירה שם עליה ליתן שלש פעמים והיו כמו חזקה. ונחמה מזה הרגל וטבע שני. ולי נראה בצורה השם יתברך כי בעוונותינו הרבים יש בני אדם שהולכים חוסך ולא אור כאשר עני בא לביתו ומבקש ממנו נדבה ידו. ומכ"ש כאשר בא לאדם קריבו להיות לו לעזר ומבקש ממנו איזה סך ונדבה הגונה ואז ככלל בו עוד מצוה ומבשרך אל תתעלם. ובפרט כאשר איש

ובאם לאו כמו בעוונותינו הרבים כאשר ישפיע לאחר מהשמים עשירות וכל טוב. והוא מקמץ מבלי להאכיל לעניים. ומונע מהלךקא אז נהפכו הטובות והברכות לרעתו חס ושלום. וזהו עושר שמור לבעליו לרעתו. ויזנן זה על פי משל לבונה רחיים של מים והנה מהלךקא להקוות המים אל מקום אחד ולהעמיד המים בלוחי נסרים שקורין [סטאוויולעם] שלא יתפצצו החולה ויהיה כאשר הרחיים בלי מים. אמנם כאשר יתרבו המים על כל גדולתו. אז לריך לפתוח הכלים המעמידים המים כי ישחטף כל הרחיים. ויהי' המים שמור לבעליו לרעתו. כן כאשר ישפיע לאחר עשירות הוא ללד כי שולם חסד יבנה לעשות בזה חסד לעניים ואם תקפון ידו מחציו האביון ע"ז נאמר גזילה עני בביתכם וכן לריך שלא יהי' כילה וקמץ גם עבור עצמו להיות חיי נער אם לא שהוא ללורך גבוה אלל אם הוא מזל כילות וקמלות הרי זה בכלל כפוי טובה שהשפיע לו עושר לטובתו ואינו רואה להנות ממנו. ובפרט שאם גם לעצמו אינו נותן ליהנות מעושרו. לאחרים ודאי עיט רעה ליתן מממונו ורכושו. וזה פי' הפסוק אפס כי לא יהיה ב"ך אביון. כך דייקא. ויראה כי לפעמים יש אחד עשיר גדול. ועכ"ז בעלמותו הוא אביון ואין בו ליהנות מציגו כפו. ורע לו יותר מאביון אמיתי אשר באמת אין לו כי עכ"פ לפעמים אוכל לשבע נפשו כאשר יקרא לפעמים לאיזה סעודה לאחר מנכבדי ארץ. לא כן העשיר הכילה והקמץ אינו הולך כלל גם לסעודה ולגמול חסד עם חבירו כי ירא לנפשו כי ילך ליתן מממונו שם כנהוג. וזו שהוציר הכתוב שירחיק אדם עצמו ממדה מגונה הלז. ואמר אפס כי לא יהיה בך אביון. שהמדה של אביונות וקמלות לא יהי' בך. כי בך יברך ר"ל כאשר בך יברך ה' לא יהי' בך מדה מגונה זו. בדרך ר"ל כי הוא סולם מלא ארלה וראשו מגיע השמימה. כי העושר וההללחה אשר ינתן לך בדרך הוא לטוב לך. למען חרע אשר ה' אלהיך עומך לך נחלה לרשתה. יראה שיתחווה נחלה עולמות לרשתה לדור דור ור"ל בכת שני השמות האלה ה'

ויליו מגיהנס]. הציטו לנפשותיכם [כי עיקר
 ביאת האדם לחועלת הנפש. לשגל מלות
 ומעש"ט מבלי להיות לה נהמא דסופא ומי
 שטרם בע"ש יאכל בשבת] והציטו דרריכס
 ומעלליכס. [דרריכס זה המדות אשר נטבעו
 בב"א. ומעלליכס זה המעשים. והנה יוחר
 קשה עונשן של מדות רעות מעבירות וממעשים
 רעים. ואעתיק לך לשון השערי קדושה מרת"ז
 שער ז'. בפנס הנמשך ע"י מדות המגמות
 אשר הם מוטבעות באלם בפנס השפילה
 הנקרא יסודות הכלולה מד' בחינות. הדומם.
 והלומח. והבהמית. והמזדברת. כי גם הם
 מורכבות מעצב ורע. והנה בפנס הזה תלויים
 מדות הטובות והרעות כגון הכנעה וגאווה
 ובכלל הגאווה הוא כעס. כי לולי הגאווה לא
 ה' כועס. והקפדה בלב ובקשה השררה
 והכבוד ולהתגאות על הבריות. והשגחה לזולתו
 על היותו גדול ממנו. וזה ענף מגילות.
 והוא בא מיסוד אש. וכן מיסוד הכות נמשך
 ליסוד הנקרא שיטה בטילה לדררים שאין
 בהם צורך כלל. או נפשיאו גופני. ותולדותיו
 הן חנוק ושקרים ולה"ר ולגלות שבתיו לבריות
 להתגבר בפניהם. וגדו זה המדה טובה שחיקה
 וע"ז אמרו ולא מלאחי לנוח טוב משחיקה.
 ואמרו ודברת בם ולא בדברים בטלים. ויסוד
 המים הוא תלות התענוגים כי כן המים
 מנמיכים כל מיני תענוג. ותולדותיו התמדה
 לבזול ממון חבירו ואשתו וכל אשר לו להפגין.
 בהם. והקנאה כי יקנא בחבירו אשר לו
 ממון רב. וכיוצא בזה להתענג. והמדה טובה
 בזה למאס כל תענוגי עוה"ז. יסוד העפר
 הוא מדת עצבות בכל פרטיו ותולדותו
 הוא העללות לקיום המורה והמלות. מפני
 עצבותו על השגת קייני הבלי העוה"ז או על
 היסורין הבאין עליו ר"ל. ואינו שמת בחלקו
 בשום דבר. גם עינו לא תשבע עושר. וע"ש
 עוד כי נפש היסודית הוא כסא ויסוד לנפש
 העליונה השכלית אשר בה תלוי התרי"ג מלות
 כמצי"ר בשער א'. ולפיכך אין המדות מכלל
 התרי"ג מלות אמנם הם הטעות עקריות אל
 התרי"ג מלות בקיומם או בביטולם. יען כי
 אין בבה בפנס השכלית לקיים התרי"ג מלות

א"ש קרובו בא לעזר לנשואי בתו. ולא מלה
 יותר גדולה מלה הכנחה כלה. וכל מה שהמלה
 יותר גדולה בעוה"ר נתגבר בו יותר הילר
 ונתמלא העשיר כעס ומכאובים בלבו.
 ולשעמים אומר לו גם כן. וכי יש לך בידי
 מאומה וכי נחת לי בפקדון וכי עס [ענקיע]
 באת אלי. וכדומה מדברים רעים. ולא
 ידע העשיר כי בנפשו הוא מדבר כי באמת כל
 העשירות אשר חנן אלהים לאדם הוא רק בפקדון
 אליו לזכות בזה ליתן לעניים. וכאמר ז"ל שאמר
 שר העולם ישב עולם לפני אלהים יראה שיה'
 לכל אדם עשירות והשיב לו הקב"ה חסד ותמח
 מן יגליוהו. והוא הוא מעשה עמוקה של איתו
 לדיק לדיק של עולם להתקיים העולם על
 ידו. כי עולם חסד יבנה. והוא אחד משלשה
 עמודי עולם. תורה ועבודה וגמילות חסדים.
 ולכן נתן השי"ת לאחד בעיר ושנים במשפחה
 וכדומה מה ששייך לכולם. בכדי שיה' חסד
 בעולם. ובה שהעשיר עושה חסד עם קרוביו
 ועם העניים נשם רצון הבורא ית'. כמלא
 שבאמת זממן העני מופקד ביד העשיר בתורת
 פקדון ואם העשיר יקפון ידו ח"ו מליתן לו
 ש"ז לאמר גזילת העני בביתך וגם עובר על
 ז' לאוין לא תאמך אתו לבבך ולא תקפון
 ידך מאחי"ך החביון. וגרמו בזה שהרי הסבה
 אשר הוא חביון הוא לזר כי הוא אחיך ורואה
 השי"ת להיות כל ממנו ביד אחד מאחי
 בכדי להיות קיום העולם ע"י עמוד החסד
 לכן מהראוי שלא תקפון ידך ממנו. והנה
 כתיב בדניאל קפיטל ד' ותמיד בלדקה פרוק
 ועיתך במיתן ענין הן תהיה ארכא לשלוקך.
 ולכאורה הם מלות כפולות בלדקה ובמיתן
 ענין. אמנם נקדים מקודם לבאר דברי הרמב"ם
 בהלכות תשובה פרק ג' הלכה ד' ח"ל אעפ"י
 שתקיעת שופר ברה"ה גזירת הכתוב רמז
 יש בו. כלומר פורו ימים משינתכם ונדרמים
 הקיטו מתרדמותיכם ותפשו במעשיכם
 [בעוה"ר כעת אין אנו לריכס לתפס הרבה]
 וחזרו בתשובה וחרו בוראכם אלו השוכחים
 את האמת בהבלי הזמן [הם התאות רעות]
 וטובים כל שנתם בהבלי וריק אשר לא יועיל
 ולא יציל. [ירצה לא יועיל לו ליום הדין. ולא

אדם לראות א"ע כל השנה כולה האלו חזיו
זכאי וחזיו חייב וכן כל העולם כולו חזיו
זכאי וחזיו חייב חטא חטא אחד הרי הכריע
א"ע ואם כל העולם לבק חובה וגורם לו
השחמה עשה מצוה אחת הרי מכריע את
עצמו ואם כל העולם כולו לבק זכות וגורם
לו ולהם תשובה והצלה. שנאמר ולדיק יסוד
עולם זה שלדיק הכריע את כל העולם לזכות
והצילו. [לכן מחויבים אנחנו בכל עת ובפרט
בימים הקדושים האלה לבקש רחמים עבור
הלדיקים כי הם חיינו ואורך ימינו כי הם
מכריעים את כל העולם לבק זכות וע"ז אנו
מחפליין בכל יום בתפלת ש"ע. על הלדיקים
ועל החסידים כו'. וזהו אנו חוננים ביה"כ
אור זר: ללדיק. יראה שיאר הקב"ה אור
זרוע להלדיק שיצמיח ויעלה מעלה מעלה
לאריכות ימים ושנים. ואנו לריבים לבכות
במר נפש כאשר נסתלק ח"ו לדיק מן העולם.
כמו בעוה"ר בשנה העברה אשר נלקח
מאחז ארון האלהים אדמו"ר הרב הלדיק
המאיר לעולם כולו איש אלפי מו' חיים
מאיר יחיאל האבד"ק קאנצין ומאגלניא והרב
הגאון הלדיק מו' שרגא פייבל אבד"ק גרינא
ומורי הרב החסיד הלדיק מו' שלמה הכהן
מזאלין זללה"ה. אוי לנו כי חטאנו
ועוונתנו העו את כל אלה. והמוריד דמעות
על אדם כשר הקב"ה סופרן ומרחן בזית
גנוז ומכ"ש על לדיקים כאלה. והוא ע"ד
משל למדינה שמרדה במלך ונחייבו ראשם
למלך והמלך הוא מלך של רחמים גזר עליהם
אך ליקח מהם ראשיהם אזהבי המלך. אשר
הם עושים חסד עם כל בני המדינה עם
עניים ועשירים. ואשר על ידם בא המלך להמדינה
כל עם להשתעשע עם אזהביו ראשי המדינה
וישתעשעו כל בני המדינה לראות את פני
מלכם בראשם. כמו כן הם הלדיקים אשר
הם מרכבה להשכינה. וזה שאט מבקשים
בכל ימי הסליחות אל השליט מלפניך ורות
קדשך [הם הלדיקים] אל תקח ממנו. הש"י
ירחם עלינו מעתה ויהי' ללדיקי עולם ולכל
ישראל אריכות ימים ושנים]. ומפני ענין
זה נהגו כל בית ישראל להרבות בלדיקה
ובמעש"ט

ע"י חרי"ג אצרי הגוף אלא באמנעית
נפש היסודית המחוברה אל הגוף עצמו
בסוד כי נפש כל בשר דמו בנפשו היא.
ולפיכך ענין המדות הרעות קשים מן העבירות
עלמין מאוד מאוד. ומה מובין ענין מ"ש חז"ל
כל הטועם כאלו עובר ע"י ממש שהוא יותר
שקולה ככל הסרי"ג מצות וכן אמרו מי שיש בו
גסות הרוח הוא ככופר בעיקר ר"ל וראוי לגדעו
כאשירה ואין עפרו נענר וכאלו דוחק רגלי
השכינה ולא עוד אם ח"ח הוא תורתו משתכחת
ממנו כי כעם הוא תולדה מניאות ושורשה
נלמח רק מגיאות ר"ל כנ"ל. וכמו כן להיפוך
המדה טובה בזה העוהה והשפלות אמרו חז"ל
שמביאין לידי רוח הקודש ושורה עליו שכינה.
ובגמ' שלחו מחס איזהו בן עוה"כ כל שהוא
שפל בדרך וענוותן וכאלה רבות. לא זכרו בהם
קיום המצות אלא המדות טובות עכ"ל הקדוש
בקיבור. שים בעיניך דברים אלו וקשרם על
לוח לבך ותלליה דרכיך בלי ספק. ממלא לפ"י
יש שני מיני עבירות אחד כאשר אדם עובר
ח"ו על אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה.
מתרי"ג מצות התורה. ב' והוא יותר גרוע
כאשר מוטבע ח"ו בנפשו נפש היסודית אחת
ממדות הרעות הנ"ל כמו כעם וגיאות ר"ל
או דברים בגלים או תאוות התענוגים ועלצות
ועלילות וכדומה. ואם חבירו מוכיחו על פניו
עליהם. אומר מה עול מלאה בי. ועל איזה
עבירה ח"ו עברתי. אמנם באמת זה גרוע
מכל עבירות שבעולם כנ"ל בשערי קדושה
והוא מלוקט מ"ש וזהו ומדרשים. והמשוקע
בהם קשה להפריד מהם רק בתשובה יתירה
ותפלה ותחנונים מהש"י. והוא חולי הנפש נפש
היסודית ועל ידו נושך פגם ונוק לנפש השכלי
לקיום התורה והמצוות. ואשרי האיש אשר לא
הלך בעלם רשעים. בעודו איש בכוותו ובגבורתו
מנעוריו מרגיל עצמו להסיר ממנו המדות
רעות ולא בתורת ה' חפלו. כי המדות רעות
הם מונעים אותו מתורת ה' וע"י המדות
הטובות חפלו בתורת ה' יעוזו כל אחד דרכו
הרעה ומחשבתו אשר לא טובה. [מחשבתו
הם המדות רעות כי הם במחשבה כמו קנאה
תאוה הקפדה בלב וגדולה] לפיכך לדיק כל

כה"ל. ועי"ז יברכך ה' אלהיך בכל משלח ידך. יראה ע"ד המבואר כי הנדקה מכפרת עון. וזה בכל משלח ידך הוא לטון שליחות יד כמו השולח יד בפקדון כמו כן בכל מה שאתה שולח יד ומטאת גדרו ית'. הנדקה מכפרת אותו. וגם ע"ד המבואר בגמרא ב"ב דף ט'. דרש רב שלום בשם שמואל וסלי של ארס קלובים לו מר"ה כך חסרותיו של ארס קלובים לו מר"ה. וזה הלא פרס לרעב לחמד. לא זכה ועניים ננודים חבוב בית. וא"כ ע"י הנדקה אשר מאכל מלחמו לרעבים נוטל מחסרונות והזיקות. וזה בכל משלח ידך הם העוונות כ"ל ועל ידם נגזר עליך יסורים והזיקות. וע"י הנדקה יברכך ה' אלהיך וילךך מהם ומכל זרע וזרע. וכמעשה מקריב' דר' יוחנן שם ב"ב. לכן אחי ורעי חזקו ואמנו וסרבו בנדקה ובמעש"ט כי ע"י המבואר עד הנה תראה גודל מעלת הנדקה. ואעתיק לך עוד גודל מעלת הנדקה ח"ל הספר לקוטי מהר"ן. כל זמן שיש ע"ז זאת של ממון בעולם חרון אף ר"ל בעולם. וכפי הביטול של ע"ז זאת בעולם היינו כפי שמבטלין תאית ממון. כן נחבטל החרון אף ונחפך לחסד בעולם. נמא ש"י שיבור תאות ממון מחסיקין הריים וניטלים מן כל הצרות וכל מי שמבצר תאות הממון יכול להעלות נפשות ישראל ולחדשם וזכה להבית סורה לעולם ולהתגלות הסורה שלעמיד לבא. וע"י הנדקה משבירין תאות ממון כי ע"י נדקה מקרין מצימות הלז מה שהלב בוער לתאות ממון. והיא ממעטת תאות הגנידות והעשירות וזכה לעשות מו"מ באמונה ולהיות שמח בחלקו. וי"ל לו נח"ר מה שגט הש"י ואינו אף להעשיר. וניטל מן הקללה של בזיעת אפך תאכל לחם שהיא מתקיימת בהמשקע בתאות ממון שהיא יגע תמיד ואף להעשיר ואין לו נח"ר מעשיו. נמא ש"י הנדקה זוכין לכל המעלות שזוכין ע"י ביטול תאות ממון. ולדקה נחשב כמקטיר קטורת עכ"ל:

ורנה בימים האלה וגם בימי ניסן לריכין אנו להרבות בנדקה גם עבור המחים אשר בנ"ע מוחתם. בשביל החסד אשר

ובמעש"ט ולעסוק במאות מר"ה ועד יום הכפורים יתר מכל השנה כי נדקה ומעש"ט כחרים צפני הפרעניות עכ"ל הרמב"ם. והנה יש הרבה בני אדם עשירי עם בעוה"ר כאשר בא העני או קרובו לביתו לחם לו מתנת ידו. אזי יושב העשיר על כסאו בגאווה ובו והעני עומד בלד הפתח בהכנעה גדולה והעשיר מלווה לב"ב בקול רעש גדול ובכעס הט מהרה להעני הזה ויכל לדרכו. אומנם הט העשיר אשר חטנו הש"י בדעת והשכל לבו. אז כאשר רואה אשר עני בא לביתו לקבל ממנו נדבת ידו. קם מהרה מכסא כבודו ומקבל את העני הזה בסבר פנים יפות וטוב לו שלום ומדבר אל לבו ומפייסו בדברים רכים ונעימים והושט לו כסא לישיב אליו. ומכבדו כראוי וטוב לו נדבתו. והגם שאינו נותן לו יותר מהעשיר הראשון הכ"ל עכ"ז ע"ז נאמר לריקים ילכו צם. וע"ז נאמר ופושעים יבשלו צם. והנה העשיר הנדיק הזה זוכה לזה ע"י מרח הכנעה וספלות אשר לו. לזה אומר בלבו הלא זה העני הוא יותר טוב ממני לכן מהראוי שארחם עליו עד מאוד. וזה ומתוך בנדקה פרוק. היינו כפשוטו. ועויתך במיתן עיני. היינו לעשות עמהם חנינה בדברים טובים ורכים כה"ל. אשר בזה נכלל ב' סוגי הטוב. היינו מלית מעשיות מלות נדקה וגם מדות טובות כמו הכנעה ועטה כה"ל. אשר זה הוא כסא ויבוד לקיום הסורה והמלוה כה"ל בשע"ק. ובוה הן תהיו ארכא לשלותך. ובוה מובן המקראי קדש נחון חתן לו. יראה שיהי' בהגחיה שאתה נותן לו ב' נחיות כסאו הכ"ל. להיות נותן לו נדבת ידך אשר ברכך ה' אלהיך. וגם אחת תן לו בדרוך הרכים והנעימים ותפייסו ותרחמו לו הכנעתך וספלותך גדרו. וזה נחון חתן ל"ז. להיות בדומה לו. ולא ירע לבדך בחתך לו. שלא להיות לך דע לבז וגיאות כמו העשיר מסוב הא' הכ"ל. אשר מדבר בגאווה ובו. למה אין אחס טחנים לו מאומה שילך לדרכו. והעני משתטט פניו בכרוס. כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך שתהיה מסוב המעולה אשר זו נכלל כל טוב

ג"כ בשם אלהים . וגם ירצה מה שאחזה
גרמתי ע"י מעשיך שהש"י יהי' בחי' אלהיך
בחי' דין יתהפך לבחי' ה' בחי' רחמים ע"י
תשובתך . כי כשלת בעוונך . ירצה שהגב"א
הזית אותם על פניהם ואמר להם גם כי
לא תמאס במזיד ואך כי כשלת בחטא בשוגג
אל תדמה בגפשך כי אין לך עון בדבר
ואיך לרדף לפעוֹת תשובה ע"י . כי באמת גם
האונן נמשך מעון המזיד אשר עשה מן היום
ועבירה גוררת עבירה . כי לא יאונה ללדק
כל און כי אפילו בהמתן של לדיקים אין
הקב"ה מביא תקלה ע"י לדיקים עצמן לא
כ"ש . ואך חרע נאמנה כאשר נכשלת
באזה שוגג בודאי פשים מקודם אחז חטא
ועון בודון אשר מזה נמשך זה האונן . וזהו
כי כשלת . מה שאחזה נכשלת בזהו חטא
בשוגג . בעוונך זה נמשך ע"י עונך שפשיט
במזיד . ולכן לרדף אחז לשב גם על השוגג .
ובאמת פסקין התעטא שזא על ודאי הוא
זהו משה ואשם חלוי שזא על הספק הוא
זהו ב' סלמים . כי יותר חמור ספק עבירה
נעדר עבירה לצי שמושב בלבו כי אין לו
חטא ועון והיזר מראה לו פנים והיחר בדבר
ולכן תשיבטו יותר קשה . וכן נמי ענין שוגג
לרדף יותר להרבות בתשובה מעון מזיד . קמו
עומדים דברים הוא ענין דין ודברים קו"ת
לפני הש"ת שמוחר לארש לטעון לפני הש"ת
שמהראוי לקבלו בתשובה . והוא פ"ד המוצא
בגמרא ברכות (דף ל"א) ותדור דר ותאמר
ה' נבואת אמר ר' אלעזר מיום שברא הקב"ה
את עולמו לא היה אדם שקראו להקב"ה
נבואת עד שזאחה חנה וקראתו נבואת
אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע מכל נבאי
נבואת שבראת בעולמך קשה בעיניך שתתן
לי בן אחד משל למה הידבר דומה למך בשר
ודם שטעה סעודה לעבדיו זא עני אחד
ועמד על הפתח אמר להם חנו לי פדושה
אחת ולא השגיחו עליו דחק ונכנס אלל המלך
אמר לו אחי המלך מכל סעודה שפשיט
קשה בעיניך ליתן לי פדושה אחת . ונרדף
להצין מה זא הגמרא להשמיע בדדש הזה
אמנם הש"ס רילן לימד לנו מזה שאך
להתפלל

אשר גם הם עושים עמנו בימים ההם
ומבקשים רחמים על החיים . וכמבואר בזה"ק
פרשת בלק ח"ל גם לפור מלאה בית ודורור
קן לה . אינן רוחאן לדיקיא . חנין חלם
שורין [חומות] אינן לג"ע . ובין כל חד וחד
כמה רוחין ונשמחין מטיילין תמן ואחנהין
מרחין דעטנין לדיקיא מלגו . אע"ג דלא
זכו למעל . אבל פגוה לדיקיא לנו . עין
לא ראתה אלהים זולתך וגו' . וזמין רשימין
אית בשחא . ואינן יומי ניסן ויומי תשרי
דאינן רוחין מטטון ופקדן לאחר דאיתמרך .
ואע"ג דזמנן הגיחין משטון . אבל יומין
רשימין אינן ואחחון על גבי שורין דגנחא
כל חד וחד כחיו ולפרין מנשטון בכל לפרא
ולפרא . והוא לפטופא שחא דקב"ה וללווא
על חיי בני נשא דהאי עולמא צנין דאינן
יומין ישראל כולו עסקין במלות ובפקדון
דמארי עולמא עכ"ל הוה"ק . לזאת מחייב
כל אחד ליתן לדקה בעד נשמחם ובפרט על
המתים ממספתחו וללמוד משניות עבדים .
ולאמר יהי' אחר לימוד המשניות המתוקן להם .
וחסות גדול הוא להם נחיתם הדרקה כגודע :
שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת
בעוונך קמו עמכם דברים וטובו
אל ה' אמרו אליו כל חטא עון וקח טוב
ונשלמה פרים שפחית . השפיקות העפלים
באלה מקראי קדש . א' דהוי ל' למכתב שזבה
ישראל אל ה' . ב' ל"ל ב' השמות ה' אלהיך . ג'
כשלת חממם מכשול בשוגג בעוונך הוא מזיד .
ועוד הדקדוקים עיין במפרשים . וגם בספר
הקדוש מאור ושמש הקשה הלא בימי השע"ה'
בהת"ק קיים ולמה אמר ונשלמה פרים שפחיתו .
הלא היו יכולים להקריב אז פרים ממש :
ונראה בעז"ה כי מבואר בספרים .
כאשר אדם מתוודה לפני הש"י
בלב גשבר ונדרה על חטאיו אזי הב"ד של
מעלה אין מוקדן לו לדון כי! חטאיו .
ואך לפני הש"י בעמנו משפטו יאל והוא
ית' מלא רחמים ויולא משפטו לאור לפדושה
ולברכה . וזהו שובה ישראל עד שחבא לבחי'
ז' ה' אלהיך ה' שהוא מלא רחמים הוא יהי'
אלהיך ושפחין . כי השופטים ודיינים מכונים

חושב ענינו המיד לכסיל] וקח טוב . ר"ל שהעונות יתהפכו לזכויות כי העושה תשובה מאהבה זדונו נעשו זכויות . לזה אפשר לומר ע"ד הל"ה מה שאנו נוהגין לומר הידיו אשמו בגדנו בדרך ניגון וזמר . לכאורה שמחה וזמר מה זה עושה אחר שהרבה לחטוא אמנם זה הוא ללד שאנו מלפנים ומייתלים שיקובל תשובתנו לרטון לפני ארון כל והזדונויות יתהפכו לזכויות . והנה עיקר התשובה הוא הכנעה ולב נשבר ונדכס ואז אלהים לא תבזה . ואמרו חכמינו ז"ל עולה שבר עולה בידו מנחה שבר מנחה בידו . אבל מי שיש לו לב נשבר מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב כל הקרבנות כולם . ודקדק המגיד התבסס ה"ל מה זה השפעת יתר מעלה עליו הכתוב ואמר הכונה עולה שבר עולה בידו כי יודע שיש בידו שבר עולה וכמו כן מנחה שבר מנחה בידו . אבל מי שיש לו לב נשבר מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב כל הקרבנות טולם אבל הוא אין בידו כלל ואין יודע מזה כלל [ומי שאחא בבחי' זו א"א לו ללכת בהקרבנות רק ובשלמה פרים שפתינו] . חסר הסיום :

הנה שבת זו אנו קורין אותו שבת תשובה . הגם כי גם ימי החול האלה הם ימי התשובה אמנם הוא ע"ד שאנו אומרים ימינא ושמאלא ובינייהו כלה כי שבת הוא המשפיע לכל ימי החול . היינו יום א' ב' ג' יונקים משבת העבר ויום ד' ה' ו' משבת הבא ושבת באמצע וכן שבת הוא כח התשובה כי שבת אחיות תשב . ומבואר ג"כ בספרים זכור את יום השב"ת אחיות תשבה . נמצא שבת הוא המשפיע כח התשובה לכל ימי התשובה ולזה אנו אומרים בשבת זו ההפטרות שובה ישראל . כי שבת הוא עיקר ויסוד התשובה :

הפותרת יד בתשובה לקבל פושעים ותעללים נבבלה נפשינו מרוב עצבונו כו' . שנעתי משל נחמד לבן מלך שחטא והכעיס את אביו המלך . ונתנו אותו לבית האסורים ובה משפטו לפני שופטי ארץ ונגמר משפטו בדיניהם להורגו וליום התגבול ילא משפט השופטים מה עשה המלך איזה ימים מקדם קרא לשר בית האסורים . וזה עליו

להתפלל . וע"ד דאיתא שם אמר ר"ה כמה הלכתא גבורתא איכא למשמע מהגי קראי דחנה וחנה היא מדברת על לבה מכאן למתפלל צריך שיכוון לבו . רק שפיה נעוה מכאן למתפלל שיחודק בשפתי . וקולה לא ישמע מכאן שאסור להגביה קולו בתפלתו . ויתעבה עלי לשכורה מכאן ששכור אסור להתפלל כו' ע"ש . וכמו כן משמיטנו הגמרא זכאן ענה ישרה ושמותה להתפלל בדרך זה בדרך דין ודברים לפני הש"י . בדרך שעשה חנה [וכעין ששמעתי בשם מו"ר הרב יהודי ז"ל שכאשר ה' רוצה לבקש רחמים עבור איזה איש על בני חיי ומזוגי . ה' אומר מקודם פסוק זה ה' אלהי זכאות אתה ידעת אולתי ואשמונתי ממך לא נכחדו [עכ"ז אבקש] אל יבשו בי קיין ה' אלהי זכאות . ואפשר הכונה ע"ד הגמרא הג"ל וכמשל הג"ל . ונראה הטעם למה קרא כאן דהמ"ה להש"י בג' שמות האלה כי אמרו חז"ל בני חיי ומזוגי לאו זכאותא תלי' אלא במלי . וזכאות הם הכוכבים והמולות . אמנם ה' אלהי זכאות מקריא ומשדר המערכות כרצונו . וכמו שהגביה לאברהם אבינו למעלה מהמול כפרש"י ע"פ הבט נא השמימה] וכמו כן מצינו בקיין שנאמר ויאמר קין אל ה' גדול עוני משאוי . ופרש"י שם בתמיה אתה טוען עליונים וחפותנים ועוני אי אפשר לטוען . הנה מצינו בתורה בקין לבקש מחילות עונות . ובתנא לבקש חסד השי"ת הכל בדרך אחד . והיו אמרו אליו כל תשא עון ומלת תשא נמשך למעלה ולמטה . ויראה שתאמרו אליו רשע"ע הלא אתה ה' כל תשא ולכן תשא עון בדרך שביקש קין כה"ל [וע"ד זה ביאר הרב המגיד התבסס מוואדיסאלאכ הפסוק תבסס בעיניו כסיל . מלת בעיניו נמשך לכאן ולכאן . ויראה תבסס בעיניו ר"ל מי שהוא תבסס בעיניו זה הוא זלמח כסיל . תבסס ר"ל תבסס האמתית והטעם כי התבסס יודע לו תמיד בכל עת מהלכמה מה שלא ידע מקודם . ויודע איך מקודם ה' כסיל ומסתמא גם עתה כן הוא ויודע לו אח"כ שגם עתה הוא כסיל ולכן

עליו לפתוח פתח בית הסוהר בכדי שיצרחו כל אסורי המלך האסורים שם . ובחוסר יצרח גם בן המלך . וכאשר בא יום המוגבל ללאת משפטו להורגו שלת המלך שלית לבית האסורים לראות את בנו ברח לנפשו . וירא כי הפתח פתוח והבן המלך עודנו שמה וסיפר זאת להמלך ויכעס המלך כעס גדול על אשר לא ברח בנו ולא ה' ירא לנפשו מאימת משפטו . אחזם השליח ה' אזהבו של בן המלך והמליך עבורו להמלך ואמר לו אדוני המלך . כי בנך לא ה' יכול לברוח משם כי הוא מונח שם בעייפות גדול ואין בו כח לעמוד על רגליו . והמשל מובן . וזה שאנו אומרים הפתח יד בתשובה לקבל פושעים וחטאים . והפתח פתוח וכל מי שרוצה לברוח לשם יבא ויכנס . נבהלה נפשינו אם לא נברח לנפשותינו ועדיין לא עשינו תשובה בעוד הפתח פתוח . אמנם מרוב עצבנינו אל תשכחנו נח כי נתעלפט ואין בו כח לעמוד על רגליו לברוח ועוד אל תשפוך חרוך עלינו . כי אנחנו עמך בני בריהך ואין לך בן אחר מהראוי למלך לרחם על בנו יחידו :

תובחת מוסר להתעורר לתשובה .

מבואר בקדמונים כעס שיש להגוף בריאות וחולי ומיתה . כן יש בגוף . ובריאות הגוף הוא קיום תורה ומצוות . וחולי הגוף הוא זניול תורה ומצוות . כי יש להגוף רמ"ח אצרים כנגד רמ"ח מ"ע . ושם"ה גידים כנגד שם"ה ל"ת . והפגם באחד מן המלות . נעשה פגם באחד או בגיד של הגוף . והוא בכלל חולי הגוף . והנה כתיב תשז אנוש עד דכה ותאמר שוב בני אדם ומצואר בזוהר ויקרא שהש"י שולח לאדם יסורים לעוררו לתשובה והוא תאמר שוב בני אדם . שהיסורים אומרים לו ששוב והש"י חסך חסד אפילו עם החוטא ואינו רוצה לנגוע מיד בגופו ח"ו ואך מהחלה מתחין אותו ע"י יסורי היזק ממנו וכמבואר בפסיקתא ח"ל אם נכשל בעצירה והוא חייב עליה מיתה לשמים מת שורו אברה תרנגולתיו נשברה לליחתו נכשל באצבעו מקאת נפש ככל הגפס ע"כ הנה אם לא שם לבו לזה מעוררין

אותו ע"י שנחלה ח"ו א' מציו . ואם שב בתשובה הרי טוב ובאם לאו נשלח יסורין על אשתו שהיא כגופו . שב בתשובה הרי טוב ובאם לאו מענישין אתגופו בעצמו . [אחזם עיניו בראשו שלא ישכח חטאיו כדי שלא יטערך להזכירו ע"י יסורים ח"ו . רק שב מיד על חטאיו] והנה אמרו חז"ל שלשה דברים אינם באים רק ע"י יסורים תורה ארך ישראל ועוה"ב . כי תעטג ואהבת הגוף ותעטג ואהבת הגפס הם שני הפכים וכשהו קם זה נופל . לנחת כשנפס רוצה לזכות בקדושת התורה או לקדושת ארץ ישראל או לתעטג עוה"ב . הוכרח לסבול היסורים להכניע הגוף ואמר ז"ל יסורים לגוף כמלת לבשר . לכן איש הנלכז אשר עיניו בראשו וחם על עצמו ורוצה למלט נפשו מיד שאול סלה . וגם להיגלל מהיסורים . ומאמין שהבורא ית' רואה כל מעשיו . וגומל טוב למי שישמור מצותיו . ומעניש לעובר על מצותיו . זה האדם צריך ליזהר שלא ישכח את חטאיו תמיד ויעורר עצמו לתשובה עד שלא יבוא ימי הרעה . שלא יטערך לעוררו ע"י יסורים ח"ו . ואך להיות תמיד ממארי דחושבנא . ובכל לילה קודם שישיכב יפסעש במעשיו מה שעשה אותו היום ויהרהר בתשובה עליהם ויקרא ק"ש בכונה ובמסירת נפש . ויאמר צידך אפקיד רוחי בכונה ובאמת . וימסור רוחו ונפשו ונשמתו ליוצרו ית' . ובשחר כשקם ממטתו יברך בכונה המחזיר נשמות לפגרים מתים . ויודה וישבח ליוצרו ית' ע"ז שהחזיר לו נשמתו ונעשה ברי' חדשה . כי בכל יום הוא נעשה בריה חדשה [וכן מצינו ג"כ בהתורה כאמרס ז"ל בכל יום יהיה בעיניך כחדשה ירצה לטעום בכל יום מתיקות התורה מחדש מה שלא טעם מקודם . וכמו שדרשו חז"ל דדיה ירווך בכל עת . מה החינוך טועם בכל יום טעם חדש מחלב אמו כי החלב משתנה בכל יום לטעם חזק ומעולה לטעם הילד אשר בכל יום נהגדל ונתחזק ויהר] כן העוסק בתורה זוכה בכל יום לטעם חדש בתורה . וכמו כן הקב"ה צריך אדם העובד הש"י להכיר בכל יום יותר גדולתו ית' ואהבתו ויראתו . וזה שאנו מקבלין בכל יום ערב ובקר עול מלכות שמים כי בכל יום ובכל עת אנו מכריזין

מכירין יותר מלכותו ית' בעולם. ולכן אנו מחויבין לקבל עומ"ש מחדש]. והנה מי שהוא בבחי' זו הונו לרדף ליסורין שיטוררו אותו לתשובה כי בלא"ה מעורר עצמו תמיד לתשובה ופבורת הש"י. וגם זוכה לשלש דברים הג"ל תורה וא"י ועומ"ש בלי יסורין. כי בלא היסורין גופו מזוכך ומלא הכנעה וענוה. וזוכה לקדושת הג' דברים בלא יסורים. אמנם אדם אשר הוא בבחי' עינים להם ולא יראו. ואינו משגיח על עצמו. ועושה מה שלבו חפץ כאלו לית דין ולית דין ח"ו. והש"י ברוב רחמיו אשר לא ירח ממנו נדח. מעורר אותו ע"י יסורין ר"ל כהג"ל. וכמ"ש ויסמא צמעהם ויונו צמעליהם יותר אף ה' בעמו. פעמים רבות יילם והמה ימרו צמעתם וינוכו צעונם יירא בצר להם בשמעו את נחם. ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו. וע"ז אמרו ז"ל כי יסורים לאדם כמלח לבשר. ומכ"ש כשח"ו נחישין ברשעו. איז הוא כבשר ישן שכבר מסריח אשר הוא לרדף למלת רב. ולפעמים לרדף לבשל אותו בחומץ חזק כן זה האדם לרדף ליסורים קשים ח"ו איז לו ואיז לגפשו. לכן לרדף האדם להשגיח על עצמו תמיד וצפרט בעשי"ת ימי הרצון. כמו שדרשו חז"ל על פסוק דרשו ה' בהמלאו ועל פסוק ואני תפלתי לך ה' עת רצון. אימת בעשירה ימים שבין ר"ה ליה"כ. ולרדף לזכור בחטאיו ועוונותיו ופשעיו ולענוב אותם ולעשות מוסכם בדעתו שלא ישוב לכסלה ולהתחרט על העבר חרטה גמורה בבחי' ובלב נשצר וגדעה. ואלהים לא תבזה. ומורה ועוז ירוחם. אמן כיה"ר שגזכה לתשובה שלימה בזאת:

לערב יה"ב

במור א"ח ס'י תר"ד מביא הגמרא.

וענינים את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב וכי בתשעה מחטנין והלא בעשרה מחטנין אלא ללמדך שכל האוכל ושוחה ב' משלה עליו הכתוב כאלו התענה חשיני ועשירי. ועיין בב"ש שם ח"ל ואיכא למדקדמקאמר מעלה עליו הכתוב כאלו התענה כו' משמע שמתענה ה"ו משוכח וכו' והכי קאמר שהאכל

עוד ללע"ד לרייק הלשון כל האוכל דהיינו ליה למימר האוכל בתשעני כו'. לזאת אפשר כוונתם בדיוק לשונם כל האוכל היינו על כל אכילה ושחיה בפני עצמו שאוכל ושוחה בע"כ מעלה עליו הכתוב כאלו התענה חשיני ועשירי הפסקה של ב' ימים. וזה בדאי אי אפשר ע"י תענית ממש בתשעני. כ"ל:

ליום כפור

בתיב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. לכאורה לטהר אתכם מיותר. דהוי ל' למימר יכפר עליכם את כל חטאתיכם. וגם יכפר עליכם משמע שהש"י יכפר. והטהרה חלוי' ית'. ולפני ה' תטהרו משמע שהטהרה חלוי' בנו. וגרסה כי מבואר במשנה שיה"כ אינו נוסף אלא לשבטים. וא"כ לריכס אנחנו לעורר לבבנו לשבט בתשובה שלימה לפני ית' בזאת חמישים ולהתחרט על שגבר בחטא גמירה. ולקבל על עצמינו מהיום והלאה שלא נשוב לכסלה ולהחזרות כמבואר ברינו"ש ג' דברים לרדף השב לעשות חרטה וידוי קבלה בלב ובה נסרה לבבנו. אמנם מה נעשה כי בעו"ה לבבנו

לפי האז מוכרח להיות משפטו חרוץ. אבל אם אהבה ואהבה ביניהם. אז אין שטן ואין פגע רע. לכן אחי ורעי חסדו נא על נפשיכם ועל נפש ב"ב וימחול כל אחד לחבירו בלב שלם. וזה ירחם הש"י עלינו וימחול לנו את כל פגונותינו. וזה נזכר לכוון ג"כ בפירוש הפסוק ה"ל. כי ביום הזה יכפר עליכם. בתנאי ובזמן שסראו מקודם לשהר אתכם מכל חטאיכם. חטאיכם דייקא. היינו שבין אדם לחבירו. ואז לפני ה' תטהרו. היינו עבירות שבין אדם למקום מהם תטהרו ג"כ. אמר ביה"ר ב"ב:

הנה את נהגין לומר קודם כל נדרי הפסוק אור זרוע ללדיק ולישרי לב שמחה כמבואר בספרים. והענין נראה לי בעז"י כי כעת כל איש ישראל מכין את לבבו לדרוש את ה' ולבקש רחמים מה' ית' אמנם אין אמת יודע עד מה והאיך לבקש ולהתחנן מחמת קולר ידיעותיו וקטן שכליו לזאת אנו מתפללים בעד לדיקי הדור שחפילתם יקובל לרצון ולנח"ר ויגדלו וילמחו ויעשה פרי. וזהו אור [כל טוב מטובה בשם אור כמ"ש וירא את האור כי טוב] זרוע ללדיק שחריע הש"י את כל טוב ללדיק יוועלם מעלה מעלה. אמנם לפעמים יש לדיק בעולם שמסכים ח"ו לאתה גזירה רעה שיוצאת לעולם כמו כעת [שנת תר"ד] כדי שישונו ישראל ויקורב הגאולה. ע"ז אנו מבקשים. ולישרי לב שמחה. שיה' גאולה ישראל ישרי לב אך ע"י שמחה. כי כשל כח הסבל. ואך בשלום והשקט ובסובב ונחת יוליכו קוממיות לארצנו. ויבטל מעלינו כל גזירות קשות ב"ב אמר:

מה שאנו מתפללין בכל ימי הסליחות אל תשליכנו מלפניך. נראה כי ללד שיש עבירות אשר מבואר בזוהר דלא מהי תשובה עליהם. אמנם באמת אמרו ז"ל כל מה שאומר לך בעז"ב פשה חזק מלא. וגם עלה היעולה לזה לדיק עצמו ללדיק הדור ולתאמת בליו ובכחו לקרב הרחוקים להכניסם לכנפי השכינה כי הקב"ה גוזר והלדיק מבטלו. וזה שאנו מתפללין אל תשליכנו מלפניך בסבת העבירות ה"ל

צ"בנו קשה באופן מלהתעורר לתשובה שלימה באמת ולריכים אמת מקודם התעוררות דלעילא להסיר לב האזן מנשאריו. אמנם התורה הקדושה הבטיח לנו. כי הכח של יה"כ הוא גדול כ"כ. עד כאשר נתעורר עצמינו אך נגעט. ולהיות רזונינו שגשבו בתשובה שלימה לפניו ולהאמין שיה"כ מכפר לשבים אז עצמו של יום הקדוש מסייע להתעורר לבביו בהתעוררות רב לתשובה שלימה ולטהר את לבביו באמת. וזה כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאיכם. ויראה שיום הזה יכפר ויסייע אתכם שתעשו תשובה וטהרת הלב. עד שתבואו לבחי' לפני ה' תטהרו. והוא ע"ד המבואר ברמב"ם שלריך אדם לשב עד שייעד עליו יודע תעלותות שלא ישיב לזה התטא לעולם. וזה לפני ה' תטהרו. שהטהרה והתשובה יהיה לפני ה' והוא יעיד עליו. לכן אחי ורעי חזקו ואמנו התעוררו נא כל אחד ואחד עכ"פ מעט כל מה שיוכל והש"י הבטיח לנו פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם. ונפתל כולנו יחד בהבה ובאגודה אחת שנוכה לעשות תשובה שלימה באמת. ועיקר לקבל עלינו מ"ע של וזהבם לרעד כמון. כי זה הוא כלל גדול בחורה. ועי"ז נזכה ליחד יחד הקדוש המבואר בזה"ק אורייתא וקוב"ה ישראל חד. ולמחול כל אחד לחבירו מה שחטא נגדו. כי מבואר שיה"כ אינו מכפר רק בין אדם למקום אבל עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שיראה את חבירו. והנה זה הוא באמת עלה היעולה שימחול כל אחד לחבירו מה שהטא נגדו ויעביר על מדותיו. ואז ישיג מחילה וסליחה מהש"י. באמרם ז"ל כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו. כי במדה שאדם מודד מודדין לו. ועי"ן בלשון הסוד ח"ל ועושין כן כדי שיהיה לב כל ישראל שלם כל אחד עם חבירו. ועי"ן לא יה' מקום לשטן לקטרג. ויוצן זאת ג"כ עפ"י משל כמו שעינינו רואות כי ע"פ מחלוקת האחים כועס האב מאוד ויש לו לער גדול מזה כי כמה פעמים האב עושה עצמו כאילו רואה מה שבט עושה אמנם אם הבנים בעצמן מלשין אחד על חבירו

במה [ועושה מהם לדיקים . וע"ז וחצאים
אל"ך יסובו . בראשית גורל מעלת הצע"ת .
אשר במקורם היו גם הם פושעים . ועכ"ז
המה בצח"י גדולה . ע"ז ילמדו החטאים מהם
ואל"ך יסובו גם הם . ועי"ן ברמב"ם הלכות
תשובה פ"ב ה"ב . ויעיד עליו בותן לבבות
ע"ס . ולדעתי הכוונה בותן לבבות הוא הדיק :

הנ"ל . ודוח קדשך . זה הדיק הדור אל
הקח ממנו . ואך להיות לו אריות ימים ושנים
ועל ידו ימימי לנו הישועה ויקרב אותנו
אל כנפי השכינה . וכאשר שמעתי ממך אדמו"ר
מפרשים חא"ל שאמר בשם אביו ז"ל על פסוק
אלמדה פושעים דרכיך שאמר דוד ח"י מקרב
גם כל הפושעים . [לא כדואג שאמר מיתחו

תוכחת מוסר שאמרתי במקלות פה זאלשין תרי"ב קודם כל גדריו .

אשר המה בעוברינו להיות טח עינינו מראות
ולבנו מהשכיל . תקנו לנו זה המנהג ללבוש
בגדי לבנים . אשר אך זה תלקו ועמלו מכל
אשר יעמול תחת השמש . ורק זאת נשאר
לאדם מכל הוט ודרכו . וטלי האז ואולי ע"ז
יכנע לבב הערל ולב נכשר ומדבר אלהים לא
תצוה . וזה אפשר ג"כ הטעם שאנו נוהגין
להדליק נר נשמה לאביו ולאמו . ומבואר
במפרשים כי התורה נקרא נר שנמרה
ביה"כ . ולפי הנ"ל אפשר הטעם לעורר
נשמתנו לתשובה שלימה . והוא עפ"י דאיתא
במדרש אמר הקב"ה לישראל נדך בידי
שנאמר נר אלהים נשמת אדם . וגרי בידך
שנאמר כי נר מזה והורה אור . אם אחת
תשמור נרי אני אשמור את נדך . והנה
אנחנו ידענו פשעים וחטאיתיו . אך כלינו
בהבל ימינו . ואיך שמרנו את התורה עד
עתה . אמנם הש"י ברוב רחמינו אשר לא
ידח ממנו נדח . נתן לנו יום הקדוש הזה
לכפר על כל עונותינו ועלם היום מכפר
אמנם בתנאי להשכים בתשובה שלימה לפני
יח"מ כמ"ש יעזוב רשע דרכו ואיש און מתחבטו
כו' וירבה לשלוח . לכן אח"י ורעי נעורר
לבבנו לשו"ב בתשובה . ונקבל על עצמינו
מהיום לקיים את התורה . ונקבל על עצמינו
לקיים לא יח"י בדיקין אבן ואבן . הין דק
ואיפה דק . כאשר המנות הדיק מו' שלמה
אמר במואלה להשכית על מזה וז' . ובדואי
בעזה"י נשנית ע"ז ונקיים בכל תוקף ועוז .
[ומי שימרה ע"ז ח"י אין עושין אלא מהידין]
ואז יח"כ הקדוש מכפר עלינו . והנה את
אומרים

איתא בש"ע ח"ת סי' תר"י . ח"ל נוהגים
לבוש ביה"כ בגדים לבנים יקרים
דוגמת מלאכי שרת . וכן נוהגים ללבוש קיטל
שהוא לבן ונקי גם הוא בגד של מהים .
ואזי הקדוש ז"ל היה נוהג שהי' לו תכריכין
מוכנים תמיד שהלך בהם תחת בגדיו ביה"כ .
והמנהג זה עשו קדמונינו ז"ל לעורר לבבנו
ולהסיר את לב האבן מבערנו כמו שאנו
מתפללין ייחול את לבבנו לאהבה את שמך
כמ"ש ומל' ה' אליך את לבבך כו' ואנו
מתפללים המאל לנו בצקשיתו כמ"ש ובקשתי
מכם את ה' אליך ומאלת . [בתנאי] כי
תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך . הנה אח"י
ורעי נודה ולא נבוש אם אחד מאתנו מבקש
את הש"י בכל לבו ובכל נפשו . הנה ודאי
עשה בעת הזאת כל אחד מחפץ וצדק
למנוח עזר למול לבבו ולהתקרב לפני הש"י
בתפלה ובתחנונים . אמנם מי שטרח בע"ס
יאכל בשבת . וכמו שאדם נוהג ומשגיח על
עמו בקומו בבקר ממעטו עד תפלת השחר
כן הש"י בעוזרו להיות תפלתו זכה וזרה .
וכמו כן לתפלת המנחה ולמעריב . וכמו כן
הכנת שבת ימי המעשה לקדושת השבת .
ובפרט הכנת חודש אלול לר"ה . והכנת עש"ת
לר"ח . הין הכל הולך אחר הכנת הל"ב .
כמ"ש הדין לבס תקציב אונק' . אמנם אעפ"כ
אל ייחש אדם עצמו . הגם שלא הכין לבו
כראוי בכל עש"ת . ויראה לעורר לבבו עתה
לתשובה שלימה כי יפה שעה אחת בתשובה
ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב . ולכן תחז"ל
כאשר ראו כובד הגלות ועול הפרנסה בעו"ה

שים לו מלוח ומעט"ט וי"ש. אך שהוא יודע
מזה וחושב עלמו לאיש נכבד :

וְגַם יעקרי החשובה הוא לבבות בדמעות .
כי שערי דמעות לא ננעלו כי זה הוא
אות שהוא מעומקא דלבא . וכמזכיר בזה"ק
שמות . אמר ר"י כל מילין דעלמא תלין
בחשובה ובצלוחא דללי בר גס לקוב"ה . מה
כחיד ותפחה ותראיהו את הילד . ותפחה דא
שכינאח דקיימא עלייהו ד ישראל כאימא על בנין
והיאפתחה חדיר בזכותיהו ד ישראל כיון שפתחה
ותראה את הילד ילד ששעשים דאין ישראל
דמחטאן קמי מלכיהו ומאריהו בכלא ומיד
דמחנגן קמיה קוב"ה הדרי בחשובה ובכין
קמיה כבדא דכדי קמיה אבוי . מיד כחיד והנה
נער בוכה . כיון דכדי אחעדי ומחצרי כל גזירן
בישין דעלמא . מה כחיד ותחמול עליו אחער עליו
ברחמים ומרחם לוי . ותאמר מילדי העבדים
זה . דאין רבי לבא . ולא מילדי האומות דאין
קמי קאל וקאי ליבא . [מכאן שכל מי שאיט
מחשורר בכדי נפשו לא מקוהרה וכשמתו כבר
יולאה ממנו ח"ו] . מילדי העבדים רבי לבא
מאבדן ומאמן לאתבא קמיה מאריהו . ותקרא
את אס הילד שהיא בוכה . הה"ד קול ברמה
נשמע . נהי בני תמרורים . רחל מבכה על
בניה . הוא בוכה ואס הילד היא בוכה . אמר
ר' יהודה לאנא דאני מה כחיד בכדי יבואו
ובחטותינו וגו' . מהו בכדי יבואו בזכות בנו
דאס הילד שהיא רחל יבואו ויתבנשן מן גלותא
עכ"ל . [וע"פ משל יובן למלך שמרד בנו עליו
הרבה פעמים עד שנלה אחוה למרחק רב בין
שונאיו . והנה אס הבן כאשר ראתה שלא היה
מועיל בקשתה עבור בנה . אמרה איך אפשר
לעזוב את בני . לכן הלכה גם היא עמו כאשר
הוא אס . לימים עבר המלך באותו מקום שהי'
שם בן המלך ואמו . ובכה בנו לפניו לחוס על
אמו . כי לא יוכל להתאפק עוד ולרא' בלדת אמו .
והאש בכתה לרחם על בנה . והנה אס הבן
נחגשם מאד [ח"ו] ואינו זוכר בעלמו שהוא בן
המלך ואינו מבקש מאביו איך שיתן לו מלבוש
עב וגם כדרך יושבי הכפרים אשר הוא
ביניהם אז בודאי יש לאביו המלך לער גדול
מזה איך נחרק לב בן המלך מעליו . חה
שמזכיר

אומרים ינסלח לכל עדת בני ישראל ולגר
הגר בחוכם . ולבאורה היו למכתב ולגר
הגר ביניהם . וגם מה לנו להתפלל על הגרים
הלא אמרו ז"ל קשה גרים ל ישראל . ועוד אס
לא נמאל בינינו אס גר אנו אומרים ג"כ
פסוק זה . אמנם נראה עפ"י המזכיר בטור
וש"ע טעם לנצילה עיה"כ מפני שאנחנו
היום בבחי' גרים כי אנו מחוודים על עוונותינו
ומקבלים על עצמנו מהיום לקיים את התורה
ולכן נריכים את עצילה כמו גר שגריך
עצילה . וזהו ולגר הגר בחוכם . בחי' גר
אשר הוא בחוך כל אחד מ ישראל . והוא
ע"ד ובשו לי מקדש ושכנתי בחוכם שפרשו
הטובה להיות מקדש בחוך כל אחד מ ישראל
להיות לבו נקי וטהור וכלי מוכן להשראת
הקדושה . וגם העיקר לקבל על עצמנו מ"ע
של ואבדנו לרעך כמוך להיות לו אהבה
ואהבה וריעות כמו שהיינו בעת קבלת התורה
שנאמר ויעשו כל העם יחדיו בלב אחד
כאס אחד . ומזכיר בטור וב"י כי עי"ז
הקטגור נעשה סגור . ומזכיר בפרקי ר"א
כאשר ישראל אובדן זה את זה אמר השטן
להש"י מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ אבל
אס יש ל ישראל ח"ו שנאה ונזירה אחד על
חבירו אמר השטן להש"י ראה נעירתם
אחד על חבירו אשר תטא נגדו אשר הוא
ג"כ בשר ודם רמה ותולעה רעש"ע האף
לרץ אחה לנטור להס אשר חטא נגדך .
לכן לרץ כ"א להסיר הנאה מלבו ופרט
שנאה חס ולקבל על עצמו להיות מן
הנעלצין ואינם עולצין שומעים חרפתם
ואינם משיבין ועליהם הכתוב אומר ואהביו
כלאת השמש בצבורתו חה שאנו אומרים
בפייט מוסף יה"כ שדי חוקע הארץ על
בלימה ופרשו על בני אדם ששומעים חרפתם
ואינם משיבין ובלמין את פיהם בשעת
מריבה . וגם נראה על בלימה פי' בלי מה .
שחושבין עצמן למה וללא כלום כמו שאמר
משה ונחט מה . ומזכיר בשם מרן אדמו"ר
א"א מלובלין ז"ל . קוב יותר אדם שיש לו
לב נסדר וזכה ואינו חושב עצמו לכלום .
אעפ"כ שנאמת אינו כלום . זה טוב יותר מאדם

להרבות כבודו. זה המצוה ודאי אין מהרואי להכתב בספר הגזרות של הגדיקים אשר מלאתם המה רק לזמן כבוד שמו ית' לבד. ולכן נכתב זה בספרן של רשעים. ויש ג"כ כח ציטוים כמובן ונכתבים בפני עממן כמובן :

פרשת האזינו

האזינו השמים והדברה ותשמע הארץ אמרי פי. ירעה שכאשר יזכה האדם להיות דורש ברבים וללמד תורה לעם צ"י. לא המדרש עיקר אלא המעשה וצריך להיות דבורו בקדושה וטהרה בלי שום פטויה ומחשבת חון ח"ו לאמר שהוא נאה דורש. ואך כוננו יהי' אך בלתי לה' לבדו ללמוד תורת ה' לעמו ישראל ולהשיב רבים מעון ואז כל המזכה רבים זכות הרבים חלוי בו ודבריו בוקעים חלוי רקיע וגם נעשים ללב השומעים. לא כן אם הדורש בשער ומזוה להעם לכבוד עצמו הוא דורש ח"ו אזי דבריו אינם נכנסים ללב השומעים ואינו פועל בדבריו מאומה. וגם לא לרצון יעלה לריות נוחות לה'. כמבואר בזהר כל פקדא דלאו דחילו ורחימא לא פרחת לעילא. וזה שביקש משה מלפני ה' ש"י. האזינו השמים והדברה. ירעה שיהי' דברי תורת פרחת לעילא עד שמי שמים אל רום המעלות וכל צבא השמים יהיו צייתין למלוה. ואז ותשמע הארץ אמרי פי. ירעה כאשר דברי יהי' בבחינה זו אז יכנסו דברי בלב השומעים וישבי הארץ. וגם אם אינם מבינים רק שישמעו רק אמרי פי ג"כ יכנסו בעומק לבם לעורר לבם לזהבנו ויראתו ית'. אז ירעה ותשמע הארץ אמרי פי כאשר תורתי פרחת לעילא כהנ"ל אז יעורר שפע וקדושה העליונה להשפיע על הארץ שפע ברכה והאלחה :

אז ירעה עפ"י המעשה אשר נרע מהאלשיך הקדוש אשר דרש ברבים והי' גם האר"י הקדוש ותלמידיו הקדושים שם לבזמנו הדרשה. פעם אחד חירע שהאר"י הקדוש ז"ל הלך משם באמצע הדרשה לביתו. ותלמידיו אחריו. ואמר לתלמידיו שראה שכל הפמליא

שנבואר בזה"ק לזמן ככלבא הב לן חיי הב לן מונוא. רק עיקר התפלה צריך להיות על גלות השכינה ועיין בזהר פרשת פקודי מזה. וזהו הפ' חרקות עליכם מים טהורים זהו הדמעות שאעורר לכם לבבות בדמעות ולבקש רחמים לזכות בתשובה שלימה לטהרנו מעונותינו :

והנה איתא בש"ע א"ח סוף חרכ"א ח"ו ונהנו לידור דקדוק ביה"כ ומזכירין נשמותיהם והמתים יש להם ג"כ כפרה ביה"כ. ועיין באחרונים ובבאה"ט דפרשו דלכן נקרא יום הכפורים לשון רבים ור"ל לחיים ולמתים. ולזאת אכחנו מלאימים שנשמותיהם ג"כ בבח"כ ביום הכפורים. כמו ששמעתי מעשה ממהר"ל שהיה דוחק גדול בבח"כ שלו והיה אומר מחמת רבוי המתים שהיה שם הוא הדוחק. ובדאי גם היום הגדיקים שנפטרו זה מקרוב המה בכלן ובפרט פלוגי ופלוגי. לכן נבקש רחמים עליהם מהש"י שיסתירם בסתר כנפיו לעולמים והם יבקשו רחמים עבורנו שיתן לנו הש"י כחיבה ותחילה טובה ואריכות ימים ושנים לתורה ועבודה אמן :

אמר תחמיו ז"ל שלשה ספרים נפתחין אחד של דיקים גמורים ואחד של רשעים גמורים ואחד של ציטוים כו'. והקשה הרב הגאון החסיד מו' שרגא פייביל אב"ד דגריצא האין אפשר להיות ג' ספרים ממ"כ אם אדם עשירי' ודאי נכתב זה בספרן של דיקים. ואם ח"ו עבר עבירה ודאי נכתב זה בספרן של רשעים ולמה לי השלשה ספרים. ומראה לי פשטן כי יש לך אדם אשר כל מגמתו וחפלו רק לתורה ומצוות ולעשות נחת רוח ליוצרו ית'. ואך לפעמים נכשל בעבירה כי אין דייק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. זה ודאי לא יזכה להראוי לכתוב זה העבירה בין העבירות של רשעים כי אינם מסוג אחד כלל כמובן. ולכן נכתב זה בספרן של דיקים. וגם יש לך אדם שכל מגמתו אך לעבור על מצוותיו ית' ואך לפעמים עושה חסד מול רחמנותו אשר לא יכול להתאפק ולראות בצרות חבירו אז בשביל

תתעב נפשים בעת אוכל בביהם. ודאי מדינא הם מחויבים לישב בסוכה. דהא איתא ברמ"א סימן תר"מ ס"ד וז"ל ואין המלמד פטור אלא אם ינצל מהלמד בכניסתו לביהם. וז"ל הכא דיש להם יותר זמן כשיצאו מן הסוכה. ובשעת יציאתם בסוכה לא יתשב להם שום דבר לזמן כהג"ל. וגם מלאכי אה"כ בספר זכור לאברהם בשם כמה תשובות. שגם אם יושב בהסוכה בשעת ירידת גשמים מקבל שכר רק שאינו מקבל שכר כמלוא ועושה. אלא כאינו מלוא ועושה. וראי' הא איתא בגמרא גדול המלוא ועושה ממי שאינו מלוא ועושה. ש"מ דשאינו מלוא ועושה נמי מקבל שכר רק שהמלוא ועושה הוא גדול ממנו. וגם מצינו בנשים שפטורות ממצ"ע שה"ג ואפ"ה מברכת עליהן. ומצינו במיכל בת שאול שהייתה תפילין ע"ש. ונראה שבה מדויק לשון הרמ"א אינו מקבל עליו שכר. ולא כתב אינו מקבל שכר. אלא הכונה אינו מקבל עליו כמלוא ועושה. וגם הלשון ואינו אלא הדיוט דה"ל והוא הדיוט אלא גם כן הכונה ואינו כמלוא ועושה אלא הדיוט פ' כאינו מלוא. ועיין שם עוד ברמ"א שם שכתב בעבד שמגז כוס לרבו פו'. והוא כמו למשל אם העבד הוא שוטה יולא מיד לתוך ברוגז וזעם אבל עבד החכם עומד על משמרתו ואולי יטרח לו עדיין הארון יהא מוכן מיד לשירתו ועי"ז יתפייס אדונו ויתרצה לו. ומתוך בזה קושיה דז"ס על מאמרם ז"ל כי לעתיד לבא ינתן לאומות העולם מלכות סוכה ומולא הקב"ה תמה מנתיקה ויבטלו בה ע"ש :

לשבת חוה"מ סוכות

(קהלת א' ג') **בזה יתרון לאדם בכל** עמלו שיעמול תחת השמש דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת. נראה שהחכם מכל אדם מהבול זאת מה שדרך הגי' אדם לעמול ולאסוף הון. באמרם כי ראונו להגיע לבניהם אחריהם לירושת עולם. כי גם זה הבול ורעות

הפמליא כל מעלה ה' שם לשמוע הדרשה ואף באמצע הדרשה ה' אלשיך הקדוש מחזיק טובה לעמלו באפס מה ללד כי ה' נאה דורש מאד. והוטב בעיניו מאד. והקב"ה מודקדק עם האדירים כחוט השערה. ולכן הלכו משם הפמליא של מעלה. ובשביל זה הלכתי גם אני משם. וזהו האזינו השמים. הם הפמליא של מעלה. הם יעמדו וישמעו את דברי תורתי. ואז תשמע הארץ אמרי פ'. הם האדירים אנשי הארץ ג"כ ישמעו אמרי פי ואל ילכו להם מכאן. ואף ישמעו דברי זיכרונם בלבבם. בראותם כי גם הפמליא של מעלה וכל השמים הטו און קשבת לקולי. בודאי גם המה יעמדו על הברכה וישמעו לקולי:

לסוכות

בש"ע א"ת ס' תרל"ט סע' ה' יוסעי' ז'. ירדו גשמים הרי זה יכנס לתוך הבית. וע"ש ברמ"א וז"ל וכל הפטור מן הסוכה ואינו יולא משם אינו מקבל עליו שכר ואינו אלא הדיוט. והנה להבין אשר שמענו ונדעם וגם בעיני ראיתי מהאדירים אנשי מעשה שהיו יושבים בהסוכה אעפ"י שירד עליהם הגשם מאד. ושמעתי בשם אדמו"ר הרב האדיר מ' פישל מסטריקאט שירד עליו גשם רב בהסוכה. ואמר הדיוט אקרא ולא אלא מהסוכה. ונראה לע"ד בעזה"י טעם נכון בזה. דהנה הא דפטור מן הסוכה מבואר דהוא מטעם מלמד פטור מן הסוכה. והנה ודאי זה שייך בחדש אשר מלמד בירידת גשמים לישב בסוכה וכשהולך לביתו ניזול מהלמד הזה ואוכל סעודתו בשמחה אז בודאי פטור מהסוכה. אבל האדירים ואנשי מעשה אהבי מלכות ה'. מיתלים ומלפים כל השנה לאמר מתי תבא מלוא וז' לירי ואקיימנה. דבר בעתו ובזמנו. וכאשר יגיע מלוא לידם שמים ושממים לעשות רצון קונם. וגשם דולף לא יטרידנם מעשיית המלוא. ואינם מרגישים בנפשם שום זמן בעת עשיית המלוא. ללד כלות נפשם ותשקם להמלוא. ואדרבה אכ' ג'אז מהסוכה יהי' להם זמן גדול. וכל אוכל

(שם ז' א') **טוב** שם משמן טוב ויוס המות מיוס הולדו טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית המשכה. נראה כי בכל דבר הנמצא יש בו טוב וגרוע כמו בפירות נמצא פרי אחת אשר היא טובה יותר מהשאר וכמו כן בבני אדם יש אחד אשר הוא טוב יותר מחבירו ואעפ"כ אין ראוי מזה שהפרי ההוא או אדם הזה הוא באמת טוב כי כבר יוכל להיות שאך לערך שאר הפירות הגרועים הוא טוב וכמו כן לערך חביריו זה האדם נחשב לטוב. אמנם כאשר יש פירות טובים מאוד ונמצא אחד מהם מעולה ביותר מהשאר. זה לאות כי אך טוב הוא בתכלית הטוב. וזה טוב שם משמן טוב יראה כאשר נמצא חבית שמן אחת עומד בין שנים המובים ויש לו שם טוב משאר השמן טוב זה הוא לאות כי השמן ההוא הוא טוב לתכלית המועיל. כן הוא לאות על אדם שהוא טוב אשר הוא בבחי' זו יום המות מיוס הולדו. ר"ל כי ביום הולדו אשר הכל שמחין בו. ובאם שיום המות נתעלה ממנו והכל מספרין שבחו זה ראוי שהוא לדיק גדול וקיים רגון יולדו בעוד רגליו עמוד במשור בעוה"ז. וכמו שפרש"י במרים טולדה אין הכל יודעין מה היא מתה נסתלקה הבאר ויודעין שבחה. וכן אהרן בעמוד ענן ומושה במן. או י"ל ויום המות מיוס הולדו. ע"ד המבואר בערבי נחל ע"פ מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו מיד שאול יראה מי הוא זה אשר לא יראה מות היינו שלא יחזיר לעצמו יום המיתה ואעפ"כ ימלט נפשו מיד שאול. וזה יום המות מיוס הולדו היינו מיוס הולדו עד סופו יחזיר לעצמו יום המות. וזה ג"כ טוב ללכת אל בית אבל. ללכת בשני למדין הוא לחזק הענין היינו בכל יום יצייר בנפשו הליכתו לקבר וזהו בית האבל. מלכת אל בית משכה ממי שהולך בהוללות ושמחה ומשכה. וכמו שאמר חז"ל אם פגע בך מנוול זה משכה לבית המדרש אם נלחו מוטב ואם לאו יקרא ק"ס ואם נלחו מוטב ואם לאו יזכיר לו יום המיתה. ועיין בערבי נחל בזה על פסוק וכבוד גדול

עשה

עוה רוח. כי מעשיהם יקרבם ועשיהם ירחקום. וזה מה יתרון לאדם בכל מלו וא"ס דור הולך ודור בא ור"ל למען יחיהם אחריהם לזה אמר והארץ לעולם עומדת ר"ל ע"ד שכתוב ביוסף ויזרע יולחם בארץ הוא ובשנה ההוא וימלא מאה שערים ירטה ה' ופרש"י הארץ קשה והשנה קשה י"ז ברכה ה' עבור לדקו וזהו והארץ ר"ל וע הארץ לעולם עומדת ר"ל לערך יושבי לס כך היא עומדת אם טובים מעשיהם זנה הארץ יבולה ואם להיפוך חלילה ועל השמים כו' והאדמה לא חסן את יבולה. כ" מה לו לראוב ולעטול להרבות הון עבור י' אחריו אשר הכל חלוי כפי מעשיהם וזכרם המה אם לאו ח"ו ולפיכך יהי הלחם: ס י"ז) ואחבה לבי לדעת חכמה ודעת לגם וסכלות. יראה אם אדם אשר יש לו מם חכמה ודעת ואך כאשר נפשו יודעת וד שהוא חכם ובר דעת לזה אמרתי מהולל א באמת הוללת וסכלות. והוא ע"ד מאמר כס חכם בעיניו כסיל והבאתי לפיל בדרוס זה תשובה בשם הרב החכם המגיד אריסלאב שחיבט בעיניו כמסך למעלה מה ויראה חכם הוא בעיניו כסיל מי שהוא ס באמת מכיר בעצמו חפוטותיו ויודע יא כסיל אבל מי שהוא חכם בעיניו כסיל ו באמת כסיל כי זה לאות שלא טעם זה מעולם כיון שטותן קצבה לחכמתו זה בעצמו שבכך הוא חכם כי באמת מי יא חכם אמיתי יחוייב שילמית חכמתו בכל יותר ויללית ויעשה פרי נמצא בכל עת י יוגלד חכמתו ויודע לו שמקודש ה' עוד יל וממילא נפשו יודעת מאוד כי בודאי עתה לא השיג מהחכמה כפי הראוי. ובה נתי מה ששמעתי בשם מחו"ה"ק היהודי שאמר אם אדם העובד את השם ית' זה בעצמו שכתבנו כן היום והיום הוא באותו בחינה בעבודתו כיום אחמול ידע זנה שעוד נפל ממדרגתו והיום נגרע ירכו מבחי' עבודתו מיוס העבר כי אדם א' בחי' הולך ולא עומד. ובדברינו הג"ל יובן היטב בעוה"ז:

עשה לו במזוה. והתי יתן אל לבו. לשב
במזוה שלמה חמן :

לשמיני עצרת

איתא בגמרא והלכתא מיתב יתבין
ברוכי לא מצרכין. וכן פסקין
בש"ע דחייב לישב ולאכול בסוכה ביום
ובלילה. והתשש בל תסוף תירלו דאיכא היכרא
מה שלא ישנים בהסוכה. ויש מאנשי מעשה
שאוכלים רק ביום ומפסקין בלילה כדעיה
הא' מוצא במקור ע"ש. ולשיטה זו מה שאיתא
בגמרא מיתב יתבין קאי אך על ביום. וע"ש
שדחה הב"י שיטה זו. ולישב אותם אפשר
לומר כי החרון שמפסקין בהשניה אינו מספיק
לגמרי כי רוב העולם בלילה אינם ישינים
בסוכה רק המהדרין. וגם ההפסקה המבואר
שם באכילת פירות בסוכה :

וע"ז אפשר סמכו להפסיק בלילה גם
באכילה. אמנם ביום בודאי צריך לאכול
כל היום בסוכה ולא כמותם שאכלו חצי
סעודתם בהסוכה וחצי בביתם. והנה יש להבין
הא כל מה שתקנו חכמים כעין דאורייתא

תקנו. ובכל ימי הסוכות יש לנו אושפיזין
שבעה רועים כמבואר בזוהר ובהא"ר הקדוש
וא"כ בשמיני עצרת מי המה האושפיזין. ואפשר
לומר כי כמו שזכר שיש ד' חושים באדם
וכאשר אדם שומר החושים שלו שיה' הכל
אך לעבודת ה' ולא יפגם בהם ח"ו באמה
דבר אשר לא לה' הוא אז נגזרה אליו חוש
החמישי חוש המורכב מכל החושים לראות
הנשמע. וזו וכל העם רואים את הקולות כי
אז היו כל העם בצמ"ז. כן כאן אפשר לומר
כאשר יקיים אדם מצות סוכה בשלימות בכל
ימי הסוכות וימשיך על עצמו קדושת האושפיזין
כל אחד ביומו אז בשמיני עצרת נהיה
וימשיך ע"ש קדושת כל האושפיזין ו' הרועים
הקדושים ביחד. וזוהי אפשר להבין גודל מעלת
האסור חג המבואר בש"ע הרמז אסור חג
בעצמים עד קרית המזבח כי אז נתקבץ
אליו כל ההארה וההשפעה מכל קדושת היו"ט.
ואפשר לזאת בגלות המד אשר ראו חכמינו
ז"ל גודל הטרדות ועול הפרנסה אשר עלו
על צווארינו חששו פן ואולי מיד באסור חג
זה פונה לזיתו חזי פונה לכרמו לכן תקנו
יו"ט שני של גלויות :

לשמחת **פרשת וזאת הברכה** תורה

זה עשה האלהים. ולזה כי זה היום אשר
מסוגל להיות כל ישראל יחד באהבה ואהבה
וריעות ולברך זה את זה בכל טוב. לכן
מתגבר כנגדו כח הקליפה והיור לשנאה ומתלוקת
ולקללות ח"ו. עד כל הגדול מחבירו יארו
גדול ממנו. לזאת בני ואוהביי הזהרו מאוד
בזה ומוטב שלא ישלו לסורה כל השנה.
ממתלוקת אחד ח"ו. ומכ"ש ביום קדוש כזה
אשר כל ישראל מוכנים צו לקבל שפע ברכה
והללחה. וכח ביד כל אחד מישראל להשפיע
על חבירו כל הברכות ישועות ונחמות. ולכן
צריך כ"א להיות כלי מוכן לקבל הברכות.
וע"י מתלוקת בא לכלל כעס ר"ל וסוטה אחד
יאבד טובות הרבה. ודי באזהרה זו.
גם מרומז בזה לפני מוטו שכל אחד מישראל
כח

וזאת הברכה אשר בך משה איש האלהים
את בני ישראל לפני מותו. לברכה
הוא כפל לשון הברכה אשר בך. ונראה כי
הכוונה אשר בך אותם ומסר זאת הברכה
בידם שיזכרו לכל מי שיראו. ולכן לדעתי
ביום שמחתנו יום סיום התורה הקדושה מסוגל
לכל אחד מישראל לברך את בני ואוהביו בכל
מיני ברכות כי היום כשקורין פרשה זו נחשור
כח זה שמסר משה לכל ישראל להיות הברכות
מסורות בידם. ולכן ע"י מתגבר ר"ל לפעמים
כח הילך להרבות מתלוקת בישראל ביום זה
ע"י קנאה וכבוד. וזה אומר לי נאה לברך
על סיום התורה. או חתן בראשית. וזה
אומר בכה. או בשביל כבוד התורה של הקפות.
ובאמת כבוד עצמו הוא דורש. כי את זה לעומת

אמונם כאשר יתמו ימי כבי אכל משה אה" יהושע לומד עמם. וראו כי יהושע מלא רוח חכמה ובחי' משה חי וקיים. ויכני' הש"י ב"ב שיבא הגואל לרק. וגזסה לתחיית המתים. וללמוד התורה הקדושה מפי משה רבינו בעצמו. כמבואר במדרש אז ישיר משה שר לא נאמר אלא ישיר מכאן רמז לתחיית המתים. ואז ישיר משה את השירה הזאת במהרה בימינו אמן:

בפסוק לכל האותות והמופתים אשר שלחו ה' כו' ולכל היר החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל. עיין בבעל עקידה ובכנפי נשרים ותמלית הדבר בסוגת משה המבואר במקראי קדש אלה להביא ללבוש ישראל אמונת הש"ת ואמונת התורה הקדושה. ובזה יובן ההתחברות התורה סופו בראשו לעיני כל ישראל [הי' מגלה משה] בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. כי הוא הבורא והוא הממשיג עלינו:

לבעיץ סופו בתחלתו לעיני כל ישראל. בראשית ברא אלהים. היינו כ"ל ויו"ד מישראל הוא כל"י וכלי הוא ר"ת כהנים לויים ישראלים. והוא ע"ד המבואר בזה"ק פרשת פנחס וז"ל אורייתא לא נחית פחות מג' כהנים לויים ישראלים. תורה נביאים כתובים. וזה בראשית. בשביל ישראל שנקראו ראשית. ואך היינו כשהם בחי' כלי. להיות כהנים בעבודתן עבודה שכלל זו תפלה להחפץ בכונה. ולויים דיוכנון וישראל במעמדן להיות עומדים ומלפנים לישועת ה' ע"י תפלות וזכרת הכהנים. הם הדיוקים אשר הם בכל דור ודור. אשר גם הם בחי' כהנים עובדי ה'. והלויים הם ג"כ לדיקי עובדי ה' שיש להם דביקות בהש"י. ע"ד הפעם ילוה אישי אלי. ועל ידי בחי' זו ברא אלהים את השמים ואת הארץ:

כח בידו לבדך את בני ואהביו לפני מוחו. ועיין ב"כ בזה. יתן לנו הש"י אריכות ימים ושנים לתורתו ועבודתו אמן:

בימינו אש דת לנו. יראה כי הלא דברי כאש נאום ה' כי התורה הקדושה היא כאש. כאשר אדם לומד התורה או כאשר איש אמת ולדיק דורש בדבים. מביא התלבוש אש בלב הלומד והשומע:

בפסוק ויבנו בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום ויתמו ימי כבי אכל משה. לבלאורה מה בא להשמיטנו בזה שתמו ימי כבי ואכל משה. גם לריך להבין סמיכות הפסוק שלאחריו ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו [לבלאורה מיותר כי הלא כבר כתוב זאת סמך משה את ידיו עליו בפרשת פנחס] וישמעו אליו בני ישראל ויעשו כחשר צוה ה' את משה. וגראה בעוה"י כי הכתוב ממחין לנו קושי גדולה וחזקה כי הלא יפלא לנו האריך אפשר לקבל תנחומין על משה רבינו רבן של כל ישראל ואב לכל הנביאים. והאריך אפשר שיחמו ימי כבי ואכל משה. לזה בא הכתוב כמחך. ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו. [וכמו של יהושע הוא ממש מכחו הגדול של משה] וישמעו אליו בני ישראל ויעשו כאשר צוה ה' את משה. ור"ל כל מה שיהושע צוה להם לעשות אמר להם כן צוה ה' את משה. וא"כ כל המעמיד בן או תלמיד כאלו לא מת. ומשום זה היו ב"י מקבלין תנחומין עליו. כי עדיין ה' כמו של משה קיים. ובאמת משה חי וקיים. כי בחי' משה נוקב והולך עד הוף כל הדורות. כי כל חכם ומנהיג הדור הוא בחי' משה. כמו שמלינו בגמרא משה שפיר קאמר. כמדע זה מספרים הקדושים. ולזה ויתמו ימי כבי אכל משה ויהושע בן נון מלא רוח חכמה. כי כל זמן שהיו טהגין אצילות לא ה' יהושע לומד עמם.

גאון שבר . וזו הכונה דין הגנין לי ויתרון לא הגנין לי . ואך להיות כיתרון אור מהחך וכנ"ל :

בוזה"ק יוגרש את האדם . א"ר אלעזר מאן עבד תרובין למאן כו' . ומאן גרש את האדם . האדם ודאי גרש את . אפשר לרמז אותיות א"ת ר"ת אלול תשרי . שהם ימי תשובה ורצון למאן דזכה להרבות בתשובה . וע"ש עוד וא"ר יצחק מההוא שעתא דאחפרש אדם מאתתי' רוחין טוקבין הוו איתין ואחזבין ואוליד רוחין כו' . כיון דאמר קין גדול עוני מנשוא מחל לי' הקב"ה פלגי' משונשי' בגין דגזר עלי' בקדמיתא ואמר לי' נע ונד תהי' בארץ . והשתא אשתאך כבוד בלמודי . ועוד אמרו כד נפיק קין מן קדם ה' אמר לו אדם ברי מה אשתבד על דייק אמר לו קין אבא כבד אשתפריש דמחול לי קוב"ה כבוד בלמודי אמר לו האריך הוא . אמר לו בגין דתבית ואודע קמי' . אמר אדם וכי כדון הוא רב ותקוף חילא דתשובה ואנא לא ידעית שרי לשבחא למרי' ואמר מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' . כלומר טוב לשבחא ולחטיב וללודעי קמי' קוב"ה ע"כ . להבין זאת כיון שעשה קין תשובה למה לא נמחל לו רק החי' . נראה עפ"י ששמעתי ממורי מפרשיסחא ז"ל דלמה אנחתי אומרים ביה"כ הרבה ודוים ועל חטא ואין אט נענים . וזוד המלך כיון שאמר אמנם חטאתי . מיד נתבשר על ידי גד החוה ואמר לו גם ה' העביר חטאתך . ואמר שדהמע"ה אמר חטאתי . הייתי חטאתי ועשה עמי כרצונך ומקבל דין על עגמי כי לדיק אתה ה' . וזה הוא בחי' תשובה אמיתית . ולכן נמחל מיד . משא"כ אט מיד כשאומרים חטאתי . מרמים בנפשי כי בזה ודאי הוא מוחל לנו . וכשאלו אומרים בגדט סוברים אנחתי כי עי"ז מוכרח להיות לנו כל טוב ולכן אין זה התשובה בשלימות . ובה יובן שגם תשובה קין לא ה' בשלימות ולכן איזר ומפניך אסתר והי' כל מולאי יתרגני ולא הי' מקבל עליו דין שמים ולא עשה רק קלת תשובה ולא כולו שהי' מודה על חטאו . אבל לא כראוי לקבל עליו דין שמים ולומר עשה עמי כרצונך . ולכן לא נמחל לו רק חצי :

במדרש בראשית . אמר ר' יהודה ב"ר סימון יהי ערב אין כתיב כאן אלא ויהי ערב . מכאן שהי' סדר זמנים קודם לכן . אמר ר' אבבה מלמד שהי' בורא עולמות ומחריבן . אמר דין הגנין לי . ויתרון לי' לא היי"ן לי' . לכאורה ד' מלות אלו מותרות . ובאמת לשון חכמים מרפא . ואין יתור אות בדבריהם ז"ל ובכל אות מדבריהם יש בהם רמז עפ"י פרד"ס . וגם קשה הלא הקב"ה יודע עתידות . ויודע דיתרון לא הגנין לי' . ונראה כי כל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו . וכל פעל ה' למענהו . כי כמו שברא ה' ית' ונתן לנו את התורה . למען נדע את הדרך נלך בו . ואת המעשה אשר יעשון . להיות לו לרצון ונח"ר . וכן הי' כל בריאות העולמות להלל את ישראל ללמד מהם עבודת הש"י להיות לו לנח"ר שאמר ונעשה רצונו . בן הי' צבתי' זו בריאת החך וכל בחי' חשבות ולרות בעולם . ע"ד שאמר קבלת כיתרון אור מהחך בן יתרון החכמה מהשכלות . יראה כי חשיבות האור הוא ביותר להכיר בחי' טובו ואורו אך בעת אשר הוא חך לאדם ואז משתוקק ומלפא בתשוקה רבה להשגת האור . ואת"כ כשהשיג השגת האור שמח מאוד ומכיר בטובתו ונתן שבת והודאה להש"י . ומש"ה בשחר אנו מצרכים יולד אור ובורא חך . וכן בכל בחי' חשבות ולרות אשר נהיה לאדם ח"ו . הן בעיני עוה"ז והן במילי דשמ' בעבודת ה' ית' . ואז מלפא ומשתוקק לבחי' אור ויטועת ה' . וכאשר יטועת ה' לו מלרתו . יכיר ביותר יטועת ה' וחסדו הגדול אשר עשה עמו . ויודה וישבח להש"י על חסדו ונפלאותיו אשר עשה עמו . ולכן כאשר בא לאדם אורה גרעון בעבודתו אל יעזר בזה ואך יחזק בעבודתו בכל כמו . כי ירידה זו ארך עליה . והוא כמ"ש לפני גאון שבר . וזהו שאמר דוד בקמים עלי מרעים תשמענה אזני לדיק כחמר יפרח . ויראה כאשר קמים עלי מרעים . ויש לו לעז ויגון מהם . מיד תשמענה אזני לדיק כחמר יפרח . ע"ד לפני

פרשת לך לך

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מאררך כו'.

נראה ע"י המבואר בסידור ר'

יעקב עמדו בעליות חשבון הנפש חו"ל.

ראיתי למשל לך משל קרוב. יתבאר לך

ממנו דמיון קלם מה שזכרתי לך והוא שחשבו

כאלו אתה במקום. וממעל למקום הוא לורה

כנגד הלך שהוא נוכח. ואין דרך לך לראותה

בעיניך ולהשקיף עליו בחוש ראותך והגיד לך

המגיד כי כאשר הגעה עם מצרול עשויה

ותלעשה עד שחסיר קדרותו ותמשחהו זמן

ארוך במשיחות רבות. ואח"כ תעמידנו נוכח

פניך. ואי יראה לך מן הורה העליונה ממנה

שנעלם ממך. ותוכל לראותה ולהשתעשע

בנעימותה וזהר יופיה. והורה העליונה

החשובה אשר אין לך דרך לראותה בעיניך

הוא חכמת הבורא יתעלה ויכלתו. ויפיה

עולם העליון אשר נעלם ממנו לורו ותכונתו.

והטעם העשות. הוא הנפש האנושית. והלטישה

הוא הגהה בחכמות ומוסרים השכלים והחוריי.

והמשיחות הם אופני החשבון [השלשים] אשר

זכרתי לך. וכאשר תעלם על לך. ותשיבם

על רעיוןך חזק נפשך ויאור שכלך. ויגטייר

לך כל פניו נעלם בנפשך ותראה לורות האמיתות

בעינים פקוחות. וישתח לך שער המעלות

ויגל מסך המצדיל צינך ובין חכמת הבורא

מעל עיניך. וילמדך האל יתעלה חכמה רמה

ומעשה מושיל ויתן לך כח אלהים. כח"ש

וגמה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה. ואומר

אכן רוח הוא בחנוש. ואומר אם תבקשנה

כספך וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה'

ע"כ. והנה אחד ה' אברהם אשר כל חשקו

וכוספו ה' להכיר הבורא ית'. כמו שאמרו

ז"ל בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו.

ומאז בכל יום ה' הולך ומתגבר ומחפש הורה

העליונה. וה' כוסף ומחלוק מחלוק להשיגה

ולראותה. כמשל הג"ל. ולכן ויאמר ה' אל

אברהם לך לך. יראה כי לעיל מיניה כתיב

בזו"ס פרשת נח. וימת הרן על פני תרח

אביו באור כשרים. ופרש"י. על ידי סבת אור

כשרים שה' אברהם מסר נפשו על קדושת

שמו ית'. וה' כוספו חזק להשגת הורה העליונה. חכמת הבורא ית' ויכולתו. לזה אמר לו הקב"ה לך לך. יראה לעמך. והגהה זו תשיג ותמלא אך אללך לבד. שחזקך נפשך ותלעשה בחכמות ומוסרים ותמשיחהו באופני החשבון. הכל כהג"ל. והוא מאררך וממולדתך ומבית אביך. ועיין בע"ג שהם שלשה ענינים אשר נלמח מהם לבושי הרע אשר הנפש מלוכב בו:

ואעשך לגוי גדול כו'. והקשו כל

המפרשים כי זה הוא אחד

מהנסיונות. ולכאורה מאי נסיון הוא זה.

שהבטיחו על הבנים ועל הממון ועל השם ע"י

הליכה זו. ונראה לענ"ד כי אברהם אמר

אשר עמד בנסיונות. ומסר את נפשו עבור

קדושת שמו ית'. ומאז בחלום עוה"ל. ועתה

אמר לו הקב"ה שיבדך אותו בכל טוב עוה"ל

להיות לו שם בארץ. ויברכו בממון וגם בבנים

הרבה. וה' ירא לנפשו מאוד שלא יתמשך

לבו אחרי תענוגי עוה"ל ולא יאבד ס"ל את

כל אשר פעל ועשה עד הנה לזכך נפשו

ולהסיר ממנו כל פניני עוה"ל. ולדבק בטוב.

ואעפ"כ עמד בנסיון ואמר לנפשו שחי ונעבורה

לקיים מצות ה'. ולכן כאשר עמד בנסיון

השיג מה שה' מחפש ומבקש. והוא וירא אליו

ה' באלוני ממרא. השיג הורה העליונה.

ונראה אליו ה' פתאום. וכמשל הג"ל. והוא

יושב פתח האהל. יראה שלא עלה על רעיו

עוד שיגיע למדרגה זו. אך שהוא מרמה

בנפשו. שהוא יושב פתח השער. ולא כנכנס

עוד למרקלין:

בשם הו"ק ר' איצקל נאדווארנער.

אמר כי לפעמים כאשר הלדיק רוחה לפעול אחיה דבר גדול בעבודה

או לטובת ישראל או לגלות אלהותו ית'

בעולם ואינו יכול. העלה לזה ליסע מביתו

למקומות אחרים ויקיימו בו מצות הכנסת

אורחים. ונעשה גופו כלי למלואה. ועי"ז יוכל

לפעול הכל. והוא לך לך מאררך כי אברהם

אביו ה' רוצה לגלות אלקותו ית' בעולם.

והיה

משנותיו שלשה ושלשים שנים. כמנין ויהי. אשר היתה ראוי אמר רחל לחיות. וממילא אם ה' אבינו יעקב חי עוד ל"ג שנים במרים. לא היה שעבוד כלל. כי בשלשה ושלשים שנים היה מזכר ומתקן כל הגלויות קדושות. נמלא שפעל לבן וגרם ליעקב להיות נחמד משנות יעקב ל"ג שנים. ושע"ז ויהי שעבוד בגלות מזרים ר"ו שנה :

עוד במדרש שם. ר"ל למה היה סתומה מפני שנחסם ממנו כל דעות שבעולם. יראה שהקב"ה העלים ממנו כל הדעות אשר יהי' לבניו בכל דור ודור. כי אם היה גולה לפניו כל זאת. בודאי היה מבטל אותם ע"י תפלותיו :

פרשת קדושים

מפני שיבה תקום. ודרשו חז"ל שאל תמחין לעשות תשובה בימי השיבה וחקה. אך מפני שיבה דילך תקום ותשוב בתשובה. ואם חס ושלום לא עשית בימי בחרותך. והזירה התורה והדרת פני זקן להדר בתיבותא בימי זקנתך. וכמו שאמרו במסכת סוכה בשמחת בית השואבה חסידים ואנשי מעשה היו אומרים אשרי ילדותיטו שלא ביטת זקנתיטו. ובעלי תשובה היו אומרים אשרי זקנתיטו שמכפרת על ילדותיטו. והזירה התורה שבאם אדם זוכה לתשובה. אל יחזיק טובה לעצמו. ויאמר בלבו כי כבר עשיתי תשובה. ואין לי לירא עוד מיום הדין ומיום התוכחה. כי כבר אמר דוד ותעלתי נגדי תמיד. כי לרץ לירא תמיד שמה מקלר בחובת התשובה. וכמו שכתוב אשרי אדם מפחד תמיד. ועל ידי זה יהיה כל ימיו בתשובה. וזהו ויראת מאלהיך. זה מדת הדין. כי עוד לרץ לירא מיום הדין ויום התוכחה. אפי' ה' ר"ל שהשם יתברך הבעית כאשר יהיה בבחי' זו לירא תמיד ויהי' כל ימיו בתשובה אזי באמת אפי' ה'. מלא רחמים. והנה אם אין אדם זוכה בעצמו לעשות תשובה. ע"ז מבואר לעיל. לא תשגא את אחיך בלבבך יראה ע"ד שמשצ"י ממורי מוארקן

וה' לו מניעות מחמת רשעי ארץ כנמדרש וחבריו. אמר לו ה' לך ויקיימו כך מצות הכנסת אורחים. וזו המצוה תגרום לך לפעול הכל כרצונך :

פרשת ויחי

ויחי יעקב בארץ מזרים שבע עשרה שנה. במדרש רבה למה פרשה זו סתומה מכל הפרשיות שבתורה אלא כיון שנפטר אבינו יעקב התחילה שעבוד מזרים על ישראל. ולכאורה קשה הלא כ"ז שאחר מן השבטים ה' קיים לא היה להם שעבוד. ונראה בעזה"י ע"ד המבואר בערבי נחל בשם כתבי האר"י ז"ל כי כפי סכום הגלויות כך היו לריבין להיות בגלות מזרים כי עיקר גלות מזרים היה לתקן וללקט הגלויות הקדושים. ויעקב היה מתקן ביום אחד הרבה גלויות. ולזאת מבואר שם הטעם הגם שהגירה היה להיות גלות מזרים ח' שנה. ולא היה אלא רד"ו. רק השלמת ק"ץ שנה היה ע"י השנים שחי' יעקב בארץ מזרים שבע עשרה שנה. ובהם היה מלקט הנ"ק של ק"ץ שנה ע"ש. נמלא אם היה חי יעקב עוד שנים רבות במזרים כאשר היה מהראוי לחיות ק"פ בימי אביו יצחק. לא היו לריבין ישראל לשעבוד. [וע"ש שיוסף תיקן ג"כ כל הגלויות. רק שהיו לריבין להיות בגלות ע"י מכירת יוסף חוץ הח' שנים. וזאת ניתקן ע"י יוסף ע"ש] ובה מובן דברי המדרש שכיון שנפטר אבינו יעקב התחילה שעבוד מזרים על ישראל. היינו כי אז התחיל החיוב של השט"ח של גזירות ח' שנים. כי לא היה מנוחה אז מן החשבון רק ק"ץ שנה. [ועיי' שם בערבי נחל מתחבון זה]. ובה מובן דברי המגיד לא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו שפרעה לא גזר אלא על האזכרים ולבן ביקש לעקור את הכל. והקשו המפרשים מה זה החטא שביקש ולא עשה ולפי דברט הנ"ל מובן. כי מבואר ב"נ פרשת ויחי שבשביל שאמר יעקב כאשר נדדק מלבן. לא יתי' נגר אחיט הכר לך. ועל ידי זה מתה רחל. בשביל זה נחסר

תשגה את אחיך בלבבך. ר"ל ללד שתעריך את לבבך הטוב לנגדו. ואך הוכח תוכיח את עמיתך ויראה את כמו עם שתוכיח גם עמך עם עמיתך ולא תוליך עמך מן הכלל. ולא תשא עליו חטא. ר"ל כי אם לא תוכיח אותו. אזי תשא אתה חטאו. כמו שאמר יחזקאל ואחיה את תוכח לרשע הוא בעינו ימות כו' ואם לא תוכיח כו' :

מוזכרקי הרב הקדוש זכרנו לברכה פירוש המשנה אל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו. פירוש למקומו ממש. כי לפעמים המקום גורם רע ח"ו. וכן לפעמים המדות רעות באים ע"י אב ואם ע"י מחשבתם אשר ה' להם בעת היווג. וכן מדות טובות נמשך ג"כ ע"י מחשבתם הטובה אשר ה' להם אז. ולכן ח"א לדון את חבירך לחוב. וזהו לא

לקוטים

וגם בריאת הרשע הוא לכבודו. כאשר השם מייסדו על רעמו. אז הש"י טרא ומאזים על בריותיו וכל העם ישמעו וייראו ולא יידון עוד. וזה כל פעל ה' למענהו וגם רשע ר"ל גם רשע פעל ה' למענהו ולכבודו. אמנם הפרש גדול יש כי כבוד שמים הנלמה ע"י הרשע הוא אך ליום רעה כאשר יבאו ימי הרעה עליו עבור רשעתו. וכמשל חילן סרק הג"ל. לא בעת עמדו על מזבז. לא כן הצדיק גם כאשר רגליו עומדים במישור בכל עת ונלמה ותרבה כבוד שמים. וזה ג"כ ביאור הפסוק משלי י' פעולת צדיק לחיים תבואות רשע לחטאת יראה כי פעולת צדיק אשר על ידיהם יולמת כבודו ית' לחיים גם בעת חיים חייתו בכל עת פעולותיו עושה פרי להרבות כבודו ית'. אבל תבואות רשע אלל רשע קורא תבואות כי התבואה יקרא בשמו אך כאשר נקצר ונעשה כרי. כמו כן פעולת רשע אשר יולמת ממנו כבוד השמים לחטאת בעת אשר השי"ת מעניש אותו על חטאותיו אשר עשה וכהנ"ל. ובה מובן דברי המשורר אשרי האיש אשר לא הלך בעלת רשעים. הגם שגם הרשעים ברא השי"ת לכבודו אמנם הפרש גדול יש ביניהם כי הצדיק הוא כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה ילית וא"כ נהנין ממנו תמיד. כמו כן הצדיק תמיד יתרחב על ידו כבודו ית'. לא כן הרשעים אשר לא יגיע על ידם כבוד שמים כי אם כמוך אשר תדפט רות

(תהלים א) אשרי האיש אשר לא הלך בעלת רשעים. והי' כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וכו' לא כן הרשעים כי אם כמוך אשר תדפטו רוח. שמעתי בזה דלכאורה קשה האך שייך לחלק ולומר לא כן הרשעים אשר באמת רחוקים זה מזה כרחוק מזרח ממערב היתכן לחלק בין אכנים טובות ומרגליות לאכנים המושלכים בראש כל תולות כי אינם מסוג אחד כלל. והפרש וחילוק שייך אך בין ב' דברים אשר הם מנושא אחד רק שזה מעולה מזה. לא כן צדיק ורשע אשר הם שני הפכים לגמרי. ויוצן עפ"י משל לאחד שהלך עם בן הילד לטייל בגן אחד. ושאל אותו על עץ אחד עושה פרי מה טיבו ומה טורך בו ואמר לו לאכול מפריה ולשבות מטובה. ואח"כ שאל אותו על חילן סרק אחד מה טיבו וטורך יש בו ואמר לו להסיק בו תגור וכירים. והנה הגם שלשניהם יש טורך לאדם עכ"ז הפרש גדול יש ביניהם. כי העץ עושה פרי כל עת עמדו על מזבז עושה פרי ומשמח אנשים ונהנים ואוכלים מפריו. לא כן החילן סרק בעת עמדו על מזבז אין לבני אדם הנאה ממנו אך אח"כ כאשר נעקר וכשרש ממקומו אז עומד להסקה ולהנות ממנו. ובה מובן הפסוק במשלי ט"ז כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה. יראה בזה כי באמת כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו.

ועשה השתנות הטבע אשר לא הי' מאז :
ויכפר על בני ישראל. זאת לא עשה
פנחס רק התורה גילתה לנו שיעקר
הגח"ר אשר היה להש"י מפנחס היה על אשר
נלמח מזה כפרת ישראל וישועת ישראל :

במדרש קנאי בר קנאי. וקשה הלא
מדת אהרן הי' אוהב שלום
ורודף שלום. אמנם כי מדת הקב"ה שלא
כמדת בן"ד כי מדת בן"ד כשהוא מכח את
בנו ומייסרו על רוע מעשיו. אז הוא עליו
בעצם ואינו בבחי' אהבה. אבל הקב"ה גם
בשעה שהוא כועס, אז הוא ברחמים ואהבה
גדולה. ומדת לדיקים הוא לקיים והלכת
בדרכיו. וזה הי' מדת אהרן. כשהיה רודף
שלום, ולפעמים כשאין שומעין לו. והי'
נריך לכעוס עליהם ולייחסם. מ"מ הי' בלבו
אז בגדול אהבה ורחמים עליהם. וזה קנאי
בר קנאי. שפנחס הי' לו ג"כ מדה זו. בשעה
שהי' קנאי הי' בגדול אהבה. וזהו בקנאו
את קנאיו. יראה בבחי' קנאת הי' כהנ"ל
מבואר ברמב"ם שקטורת הי' להעביר
הריח משריפת הקרבנות. ואמר
שזה הוא ג"כ ע"ד הסוד, כי במקום שיש
ריח רע יש בה אחיזה להחליטנים והקטורת
מצרית אותם :

אפילו כל עולם אומרים לדיק אחת תהי'
בעיניך כרשע. ר"ל שיהי' בעיניך
כאלו אומרים שאתה רשע. והוא מדת השתוות :
אמר בשם מורו הרב הקדוש ר"ד מלעלוז
ז"ל. משה רבינו הי' כותב כל
המסעות של ישראל ונעשה מהן תורה. כן
עשה אליהו כיתב כל המסעות והאפרתאות
של כל אחד מישראל, וכשיבא משיח ב"ב.
יהי' מזה ספר שילמד ממנו :

(במדר"ר) **הלכת** מי שהיה נרדף כו' מהו
שחלל את השבת כו'.
ולכאורה ממה נפשך אם הוא סכנת נפשות
ודאי מחללין. ואם אינו סכנת נפשות ודאי
אין מחללין. ונראה דודאי בסכנת נפשות אם
ידוע שבו יגלל ודאי מותר. אך ענין בריחה
מי יודע שבו יהיה לו הללה. וכמו שגדולי
כפורי שאלו לר' אלעזר בן פרטיא נזה אחת
אומר

רוח היינו כאשר יבאו עליו ימי הרעה אז
באבוד רשעים רינה :

בשם הה"ק יהודי ז"ל. לך דק תדרוך
למען תחיה כו'. יראה שאע"פ שכבר
השגח מדת בבחי' לך על מכוה עכ"ל העיקר
להשתוקק ולדרוך עוד אחר לך. למען תחי'
ר"ל דהכוה שהלדיק מבקש אריכות ימים
הוא אך בשביל בבחי' זו להיות רודף ומתאוה
את בבחי' לך :

בשם מורי נפשיסיהא ז"ל. והאכפסוף אשר
בקרבו התאוה תאוה. יראה כי המן
הי' לחם אכירים שגלאחי השרת כיונים זו
ועל ידו נחטל מהם כל התאות [כי התאות
נלמחים מאכילה ושחיה כו"ש שמנת עבית
כו']. והיו בבחי' מלאכים והם התאוה להיות
להם תאוה ולנחם אותם ויהי' להם עלי' יותר
ממלאכים :

תורת הי' תמימה משיבת נפש. יראה כי
הכתוב יגיד שלא בלבד חלק התורה
מאגדות ומוסרים מועילין לנפש ואך כי כל
התורה בכללה כשארם לומר גם דיני ממונות
ידרך הנפש בלימודה ומשיבת נפש :

בשם מורי מווארקי ז"ל. וגם אני
שמעתי את נאקת ב"י אשר מזרים
מעבירים אותם. יראה שהם האנשים אשר
הם בבחינה קטנה אשר אינם עובדים להש"י
רק ע"י שמזל להם ואז יעוררו לבם לתורה
ועבודה. גם אותם מןבל הקב"ה באהבה
ושומע לנאקתם. ואמר בשם הה"ק הלדיק
ממעבדו שכתוב יגיד גודל מעלת ישראל.
שנאקתם היו על מה שהקושי השעבוד
והצרות היו גורמים להם שיעבדו את הי'.
וזהו אשר מזרים מעבירים אותם. ר"ל
להש"י. הלא טוב הי' להם שיעבדו את
הי' מעצמם :

ויפתח הי' את פי הארון. ועיין בזוהר
למה הי' לריבין לנס כזה. ואפשר
להורות לאדם להיות עובד הש"ת בכל מה
שיוכל ודעתו משגת והש"ת ודאי יהי' בעזרו
להשיג מה שלא ידע עוד כונו בבלעם שלא
הי' יודע ישראל מזה כמ"ס זכור מה יען
עליך בלעם והקב"ה ברוב רחמיו הפך עלתו

י"ה ואבינו יעקב הם אחדות אחד. מה שאין כן ואם לא תורישו כו'. יפגם בזה ת"ו גם חלקיכם אשר לכם :

שני חכמים בלשון המשנה. יראה שזני שם חכמים בלשון המשנה כל דבר ודבר בשם אומרו. והטעם בדרך שבה בזה ובמשנתם. כי שמות החכמים והלזיקים מועילים לנפש האדם החוננם ויזכירו על לשונם. כל העוסק בתורה לשמה כו' נקרא ריע אוהב את המקום אוהב את הבריות. וקשהמה רבותא הוא. הלא זה הוא תיוב מן התורה. והאבה את ה' אלהיך. והאבה לרעך כמוך. אמנם נראה כי זה הוא בחי' גבוה אשר הש"י מתפאר בו שנקרא אוהב את המקום אוהב את הבריות. כי אינו דומה אדם פשוט העושה מצוה ללדיק העושה מצוה בהתלהבות ובקדושה אשר הש"י מתפאר בו. ועד"ז הוא ג"כ כונת פ' רש"י ע"פ ויעש כן אהרן. ופרש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה. ולכאורה מאי שבח הוא זה. אמנם זה הוא שבח גדול שהש"י מעיד עליו ומתפאר בו :

שם. בכל יום ויום בת קול יולאת מהר חורב. [זה הוא מתחבות טובות של אדם]. אוי להם לבריות כו'. יראה שיעקר עבודה ובחי' תשובה להיות לב נשבר ולומר בלבו אוי על מעשי הרעים. ואז ישיג רפואת הנפש. וזה שמבואר בצוהר בענין מרגלים שזה בחי' יאה"ר. ויהושע וכלב זה יל"ט. ומסיים שם הה"ר רפואת תהי לשךך כו' ולכל בשר מרפא. יראה כי אם לא ידע מחוליו. האריך ישיג רפואה. אמנם כאשר יודע לו מהי"ה"ר וממכאובו אז רפואת תהי לשךך ולכל בשר מרפא :

ממורי מקאזמיר זצ"ל

ליל שבועות אמר דרך מליצה להשי"ת. משנה זו תייב אדם לומר ע"ש עם חשיכה עשרתם ערבתם הדליקו את הגר. ואמרינן בגמרא לריך לאמרו בניחותא כי היכי דלישתמע מילי. לכן עתה שהוא עת נתינת התורה לישראל לריך אתה למימרינהו בניחותא ובשובה ונחת. ולא יוהר שום דבר לישראל. וזהו

אומר נצרכו. כי אפשר שלא יהי' ה'לה בזה. כי מי יכול לצרכו מהמלך. ואמר להם בדרמז. לבו ושאלו את יעקב משה דוד. יראה להתפלל ולבקש רחמים שצרכותם יענו. לך עמי בא בחדריך. ר"ל מקום הברחה היא חדרי של תורה וזכות אבות. לא הנחתי אתכם לצרכו. כי שם נאמר ויסעו ויחנו. אמנם כל המ"ב בסיעות הוא רמז על כל הנסיעות והאפרתקאות של ישראל עד ביאת הגואל. וזהו שאמר הקב"ה למשה לכתוב את המסעות כדי שזכרות הנאים יהיו יודעים הכל מזה ממה שקריתו בענין אלה מסעי ששם הוא מקום בריחה לחדרי התורה ולזכות אבות. וזהו שמסיים המדרש זש"ה נחית כללן עמך ביד משה ואהרן. נחית"ם נטריקון. ניסים עשית עמכם. זה גאולת מגלים. שם ה' בגלוי. חיים נתת להם. זה מכות בכורות. שהיה געט למגלים ורפוא לישראל. וע"י מי. ביד משה ואהרן. ר"ל נחית. נפלאות הוא ניסים שנעשה בהנע בזמן הגלות. נתת להם. על לעמיד :

ועפ"י רמז י"ל מי שה' נדדך מן הגוים או מן הלסטים. זה מלחמה ה"ר. והעלה אך לצרכו לתורה. וכאמר ז"ל משכחו לבית המדרש :

ממורי מווארקין זצ"ל

והורשתם כו' והתנחלתם את הארץ בגורל כו' ואם לא תורישו כו'. ונראה דהנה לכאורה קשה אם יהיו נלרכים לנחלת יושבי הארץ. ודאי יגרשו ומה למות ע"ז. ובאם לא יהיו נלרכים למה להם להורישם. אמנם כי אבינו יעקב וי"ב שבטי יה המה בבחי' אח"ד. והוא גימטריא אה"ב. וענין אחדות אשר הוא שורש אהבה. הוא אך כאשר אין לזר חלק אלו. אמנם כאשר יתערב זר בנחלתו. יתבטל האחדות הוא אהבה. וגם אשר הי' לו אבר. וזהו והורשתם. כי לכם נתתי את הארץ. וגולכם אחדות אחד. רק ציניכם יחלק הארץ בגורל. אעפ"י שחלק ציניכם. הוא אחדות שלימה באהבה. כי למטות אבותיכ"ם תתחללו. אשר כל הי"ב שבטי

ובשבעות בחי' קבלת התורה כל דבר ודבר צומט. ובכח לימוד התורה גם כשלומד למשל מ'ס' פסחים בשבעות יכול למשך מזה השפעת קדושת התורה לשבעות חיה דדיה ירווך בכל ע"ס. וחיה ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ר"ל בכל התורה כתוב זה ש' הוא אחד. ושישמע כל ישראל הלומד בכ"מ בהתורה ש' אחד. ולא כמו שסוברים שגוף התורה הוא למשל מינו להוילי. ונפש התורה הוא האצרות והסוד. אמנם באמת גם בפשטי התורה יכול אדם להשיג אחדות הבורא ית'. וחיה להבין משל ומליזה. וחיה כאשר יאמר משל הקדמוני מרשעים ילא רשע. יראה כאשר אינו לומד רק המשל. ולא להשיג מהתורה אחדותו ויראתו. ע"ז נאמר מרשעים ילא רשע. או יאמר להיפוך גם אם לומד רק המשל ילא מלב הרשעים רשעתם והמאור שבה מחזיר למוטב:

והאמין בה' ויחשבה לו נדקה. כי אברהם אבינו בן ג' שנים הכיר את צוראו. והיה חסר לו בחי' אמונה. כי ראה בשכלו ממש והוא בחי' אמת. וכאשר הבטיח לו השי"ת על הבנים חיה היה עד הטבע כאשר ראה באצטגנונו. וזה הי' בחי' אמונה. ויחשבה אברהם להשי"ת לנדקה על בחי' אמונה שנתן לו:

א"ר יוחנן בכ"מ שאתה מולא גדולתו של הקב"ה. יראה שהגדולה והעשירות הוא מהשי"ת. ולא ע"ד עושר שמור לבעליו לרעתו. הסימן הוא כי שם אתה מולא ענותנותו. שאינו מתגאה בעשירות. [הבאסי בפנים באורך]: פשוט נבלה בשוק ואל תטמך לבדיות. יראה לפשוט הגבילה של עצמו היינו מדותיו הרעות. ואז אל תטמך לבדיות. כי לדיקים נזקין בזרע:

חדשים לבקרים רבה אמונתך. שכל בקר מחדש יזכור בחטאיו. והוא רק ע"י אמונה. וסיפר מרבינו הקדוש ז"ל מלובלין שקודם הלימוד אמר ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי וקבל ע"ע מחדש לעבוד ה':

וחיה עומר לגלגולת. כפי ערך המוח והראש שעובר בו השי"ת כן לריך להיות לו פרנסה בהרחבה. למען לא יהי' לו מניעה בעבודתו: **ויש**ב משה את דברי העם אל ה'. יראה שהשי"ת יאמר ג"כ נעשה ונשמע כמו ישראל. וחיה העושה לי כל דרכי. יראה שהשי"ת עושה כל מה שאני לריך לעשות. כי הקונה עבד עברי קונה ארון לעצמו. ואמר ישראל קנין אחד. לכן השי"ת מחוייב לעשות כל מה שהישראל מחוייב לעשות:

ביום הזה באו מדבר סיני. ופרשי' ולא כתוב ביום ההוא שכל יום יהיה בעיניך כחדשים. וקשה דא"כ הוי למכתב ביום הזה יבאו. אמנם נראה שהתורה העידה על דור המדבר דור דעה שקבלו גם על זרעם אחריהם את התורה להיות להם תמיד בכל יום כחדשות. וכמ"ס ושמו"ר ב"י את השבת לעשות את השבת לדורות:

אמר בשם לדיק אחד. כי מצואר שיהר סיני הוא הקטן שבהרים. ולכן ניתן עליו התורה. וקשה למה לא ניתן התורה בלא שום הר. אמנם להורות כי הלדיק לריך לחזק עצמו כמו הר בתורה ועבודה ולבקש רחמים עבור ישראל:

ישראל נטריקון יש ששים רבוא אופיות לתורה. וכמו כן יש ששים רבוא נשמות ישראל ויוגקים מהתורה. וכמו שהפיתוק יוגק מהדור וסובר שמחתיבת בשר הדד אחר יקח בפיו הוא מומו. ובאמת זה הוא אך היטור אשר בו הולך החלב מהמקור דרך הגזירות. ולאשר ח"ו נסחם המקור או אחד מן הגזירות ממילא נחסר החיות והיניקה. כן התורה היא המקור שמשם נמשך חיות הגשמה. ואם אדם הולך בדרך התורה. או ההשפעה הולך מהמקור כראוי. לגוף ונפש בלי שום מניעה. משא"כ כשאינו הולך בדרך התורה אז נסחם ח"ו ההשפעה. וחיה דדיה ירווך בכל עת. ומה שכתוב בכל עת. יראה להנה דבר בעתו מה טוב ולריך אדם לשאוב בכל עת וזמן השפע הקדוש מהתורה. היינו בפסח להמשיך לעצמו בחי' גאולה הנפשי והגופני עבור כל ישראל.

ויוגדל ויולמח ויעשה פרי'. משא"כ ח"ו להיפוך הגם שנגזר עליו בר"ה הרבה שפע קדושה. יושפע לו אח"כ במקום לא זרוע כמו במקום המטונף ר"ל אשר לא יולמח מזה שום טוב: **אמר** כי פרעה אמר למשה לכו זבחו בארץ. שחולו לעבוד ה' גם בביתכם כמעט המהגדים:

עת לבטח ועת לפור. ודרשו חז"ל אם ראית דור שקדרי תורה חניבים עליהם פור. ואם לאו כנס. והקשה דבשלמא ענין פור הוא לפור תורתו הטמונה בקרב לבו להשמיע לאחרים. אלא ענין כנס לכאורה אינו מובן. דמשמע לבטח מהחולה אליו. ואמר כי לפי בחי' האנשים הבאים להלדיק לשמוע ד"ת ודרכי עבודה כן יושפע להלדיק החידושי תורה ושפע קדש. ולכן אם בתוך הבאים ישנם בני אדם בבחי' קטנות שאינם ראויים לשמוע. אזי כנס אותם החידושי אוריתא הגשפע לו ואין גלותם אלא לזנועים:

אמר להרחיק מדרכי בני אדם המכונים בשם חסידים הממשכנין וכופין את האירח ליתן נתיבות ומכניס אותו בשם חיקון. כי זה בכלל גזל. ואפילו אם נוסן בלא משכין הוא ספק גזל. ושורג נפשו ירחיק מזה:

וידה ה' את יוסף ויהי בבית המצרי. כי אם יש לאדם חכמה יין בביתו אין צריך להשגיח עליו בכל רגע משא"כ אם עומד בבית נכרי צריך להשגיח עליו ביותר בכל רגע להשמר אותו ממוגע נכרי:

כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו. ע"פ משל לחינוך שלומד בבית הספר אם הוא לומד בגמרא מהודר ושלומה אין המלמד צריך לעמוד להראות לו כל תיבה ותיבה. משא"כ אם הוא לומד בגמרא מפושטת וקרוע מוכרח המלמד לעמוד אליו להורותו שלא יטעה. וזה כי יעמוד לימין אביון:

הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד. הוא כבוד שמים. וכבוד שמים הוא כבוד ישראל שלא יחסר להם כלום: אהבתי

רבות מחשבות בלב איש ועלם ה' היא תקום. עלת היא התורה והמלות שנקראים בזהר תרי"ג עיטין: **ויקבלו** כולם את עול מלכותך עליהם. זו התעוררות דלתתא. ועי"ז יהי' התעוררות דלעילא ותמלך עליהם מהרה לעולם ועד:

עצה לפרנסה להיות לו מדת הכנעה ונפשו כעפר לכל תהי' והוא בבחי' אדמה שזמית ממנו כל מאכל. ולכן משה רבינו ע"ה שהי' ענו מכל אדם כל העולם ניוונו בזכותו כאמרס"ל המן ירד בזכות משה: **עוד** עלה לפרנסה להיות שמח תמיד כמ"ש שמח זבולן בלאתך ופרס"י הללח: **אמר** בדרך נחות. עלי יניח לדיק את ראשו. ר"ל כי כל איש הטוע להלדיק חפץ שאך עליו לבד יניח לדיק את ראשו וכל השגחתו יהי' אך עליו. ועלה לזה הוא אהבת ישראל כמוכן. וזו מיד עשאו הקב"ה אכן אחת והוא אחריות:

ואהבת לרעך כמוך אתה' בי כמו הטיק כאשר מתחיל ללמוד מלמדים אותו תחלה אות ה' ואח"כ אות ב' עד שלומד כל אותיות ואח"כ מלמדין אותו הנקודות ואח"כ מלמדין אותו לחבר האותיות לתיבה. במו כן הוא כל אחד מישראל הוא אות אחת מהתורה ונשמתו הוא חלק אלהי ממעל. ובהבנת אחד מישראל משיג חלק אלהי. וכאשר זכה לאהוב עוד אחד מישראל משיג עוד חלק אלהי. וכאשר זכה לכלל אהבת ישראל. זוכה להשיג הכל יסול אלהי עולם ה'. והוא ואהבת לרעך כמוך אתה' כמוכן:

בר"ה מראשית השנה ועד אחרית שנה. אם הטיבו ב"י מעשיהם בר"ה וגזר עליהם גשמים הרבה ואח"כ הרעו מעשיהם מוריד הגשם בלא עתו ועל המדבריות מקום לא זרוע. ולהיפך מוריד מעט הגשם שנגזר בר"ה בעתו ובזמנו ובמקום הזרוע. כן האדם גדון בר"ה על השפעות ומחשבות קדושות שיהי' לו בשנה. אמנם אם זכה להיטיב מעשיו יושפע לו השפע קודש ומחשבות קדושות בעתו ובזמנו כמו בשעת לימוד התורה והתפלה.

והמלך ישראל הוא המקבל השפעה ומשפיע לכל ישראל ובפרט מלכות בית דוד. וזה שאמר כך מקובלי מבית אבי אבא שהוא ירש המלוכה ושואב רוח אלהים והשפעה ויכול לפעול בתפלתו כל הישועות. רק החסרון ת"ו אם ימנע לבקש רחמים ופעל חזקיה זאת בתפלתו עבור כל ישראל שאפילו חרב חדה מונחת על לוואריו יפעול רפואה ע"י תפלתו :

בדבר מנהיגי ישראל הקטנים. אמר שמתחלה ה' לנו רק תורה שבכתב ובע"פ הלכות פסוקות ואח"כ ה' לנו גם משניות ש"ס ואח"כ אנו לריכים לפלפול הגמרא ואח"כ אנו לריכים לרי"ף ורמב"ם ופוסקים ואח"כ מפרשי הש"ס. כן נלרכים כעת גם למנהיגי קטנים ולריכים לבקש רחמים עבורם שישפע עליהם שפע אלהי עם כל הגלויים עומה :

עיקר הלחתינו אשר הש"י רואה אותנו. וזהו ההשגחה הפרטיות. וכמ"ש וראה כי עמך הגוי הגדול הזה. וזה שאנו אומרים אשר קדשנו במלותיו. ואסור לק"ש עד שיראנה. ובדראיתו מקדש אותנו. וזה וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד. ע"י וירא אלהים בשביל זה והנה טוב מאוד :

אמר בשם המגיד ז"ל שמקודם ה' תכשיטי נשים אלימוגים [קדעל]. וכעת הוא מרגליות. מפני כי דורות ראשונים היו עבודתם במסירת נפש. והפקירו דמם לעבודת ה' וזה נקראת תכשיטי כלה. לכן ה' תכשיטי נשים באלמוגים שהמה אדום. משא"כ עתה אין בנו כח לעבודה רבה זו. לכן תכשיטי נשים הוא מרגליות שהוא לכן בחי' חן :

שלא לבטל מעבודתו הרגיל צדיקו בשביל נסיעה להלדיק. והוא הלך בכל יום חצי פרסה שלא לבטל מהעבודה. וזהו בר בי רב דחד יומא כי גם יום אחד לא יבטל : **סיפר** כאשר מרן הה"ק ז"ל מלובלין הסמוך את ידיו את הה"ק ר' משה מקאזניץ

אהבתי כי ישמע ה' את קולי רחומי כי הנה אנו לי. ירצה להיות מוזנו לי בלי מסך המבדיל מהקליפות ת"י. ובעלי שמות ע"פ חכמת האמת הוא לבשר הקליפות אשר מלא מהם חללי דעלמא. כמו הזבדים בחמימות תמוז :

מוטב שלא יאמר אדם שום תירוק על חטאיו. אדם הראשון אמר תירוק האשה אשר נתת עמדי וחטא בזה. משה רבינו לא אמר רק אלה חטא העם הזה. שאל אמר תירוק. דוד לא אמר שום תירוק רק אמנם חטאתי וגמחל לו :

גדולה תשובה שדוונת נעשו לו בזכות. כי אדם כאשר רואה באחד שבונה בנין טובל אבנים גדולות וגומותן צקרקע ליסוד. לכאורה מתמיה עליו למה מניחן תחת הארץ. אמנם באמת זה ליסוד אשר כל הבנין עומד. כן אין אדם עומד על ד"ת אח"כ נכשל בה. נמלא הכשלות הוא היסוד :

יהודה בן תימא יאמר הוי עז כנמר. נמר הוא ממוזר ומס"ה הוא עז פנים כאגורס מזחליף כולי האי ממוזר הוא. גם עזית כזה לריכין לעבודה ה'. כי אם אדם יזכור מעשיו מחטאות נשוריו או מה בעשה לפני איזה טעה האריך ויכל להעניז פניו ולעבוד ה'. לכן לריכין להשתמש לזה בזה עז כנמר :

בל זמן שאדם עדיין אינו צפתה ציתו בחזרתו מהלדיק יש לו יכולת עוד לשאוב השפעה מהלדיק בתורה ועבודה. וכמו שהכהנים אחר ברכת כהנים עוד היו מתפללים עשינו מה שגזרט עלינו ואף אתה עשה וצריך את עמך ישראל :

בחזקיה כך מקובלי מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על לוואריו של אדם אל ימנע עצמו מרחמים. ולכאורה הוי לי' למימר צקילור יבקש רחמים. ועוד אמאי ישע"י לא ידע מזה הלא גם ישע"י ה' מבית דוד כמו שאמרנו אמוץ ואמליה אחים היו. ואמר דשפע הישועה מוקפץ בכל עת.

כל כך. זה ענה עונה לכל מדות טובות אשר יש לאחד יותר מחבירו לכל ישנא ע"ז אחת חבירו. רק יורה וישבת על חלקו הטוב:

חדשים

לצקרים רבה אמונתך. יראה שבכל צקר יראה את עצמו כאלו הוא אדם חדש והיום נולד. ואחמול ה' רשע והיום יוכל להיות צדיק. זה א"ל להשיג רק ע"י אמונה שיאמין בגודל כח התשובה: אמר בשם מרן הרב היהודי ז"ל להיות אדם נזהר כשהוא בעיר אחת ומכבדן אותו

והיו נותנים לו כל הלטרכותו בזה"ד. ובעיר השני אין נותנים לו אפילו להחיות נפשו. יחא נזהר מאד מצלי להיות לו שום שנאה עליהם. רק יהיו צעניו שזה בשום עם העיר הראשונה. וידון אותם לכף זכות אשר מי יודע מטמוניות חבירו. והרמז את הכבש אחד תעשה בצקר. זה הוא מעשה העיר הא' שהוא בחי' צקר. ואת הכבש הב' תעשה בין הערבים. זה הוא מעשה העיר השני בחי' ערב. כמנחת הצקר וכנסנו תעשה. יראה שיהי' בחי' הערב לו לראון ולא הצבה כבחי' מנחת הצקר:

פעם

אחת לזה להרצ המורה הוראה שיקריז איהו לורך צבכ"ז. והשיב לו מה יאמרו הבריות. ואמר צבכ"ז זה נחמד צבכ"ק שאמר ר' לזוק יאמרו המטיל מום בקדשים יהרג:

מחלת

בת ישמעאל. שנמחל ביום נשיאתו והקשה למה רמז זאת אלל עשו ואמר כדי שלא יוכל שרו של עשו לקטרג ע"ז. כי עשו חטא יותר ואעפ"כ נמחל לו:

אדם

לך להרגיל עצמו שכל מה שלריך לו או שאולין אותו יתקש בחורה. וודאי ימלא עצמו. ע"ד כי אם לבינה תקרא. כמן בן שכל מה שלריך מבקש מאמו:

בזמירות

של שבת ישר לן שופריה. הוא סוד האופר עליון ישר לן צר"ה הבט"ל ונחמי ביקריה:

לא תגורו מפני א"ש. סיפר שמורו ה"ק מו' שמואל מסאקלוב כשהיה מלמד ואחר הלימוד הלך לשוק לצייל ובכיון הלך לפני פתחו הב"ב שלו כדי לקיים לא תגורו מפני א"ש:

אמר

מקאנין ז"ל. וזהו עליו לנהל' עדת ישרון. אז שאל לה"ק מו' שמואל מסאקלוב שהי' ג"כ שם. אם ישאל למרן הנ"ל אם יצרך את הבא אליו כדרך הצדיקים. והשיב לו מוטב לכל ישאל רק יסתכל לשמים:

סיפר

שארמז"ר ה"ק מו' אלימלך ז"ל פעם אחת אחז צבכ"ק בגדו ואמר איש בן ששים שנה ועדיין לא עשה אפילו מילה אחת:

סיפר

בשם מרן הרב ז"ל מלובלין. שאחד שאל אותו על קביעת דירתו ואמר לו שבעיר זה טוב לו לפרנסתו ובעיר זה טוב לו לעבודת ה' והשיב לו הרב ז"ל כי גם זה לך בן. יראה כי גם על הנשמה לריך אחת להשגיח:

לך

ה' הצדקה ולנו צושת הפנים. יראה כאשר אדם זוכה למדת הבושה זה הוא צדקה מה' ית':

איתא

בגמרא כי רב הלך לפיים הטבח צב"כ אשר הטבח חטא נגדו. והקשה למה לא פיים אותו מקודם. ואמר שרצ עשה זאת לעורר מדה זו על ישראל צב"כ אשר הישראל לריכין לעשות תשובה. והראה לשמים הגם שהטבח הי' לריך לפיים אותו עכ"ז הי' הוא מעביר על מדותיו ופיים את הטבח. בן ראונו לעורר רחמים על ישראל שהגם שהם לריכים לעשות תשובה נגד ה'. מכל מקום אם לא יעשו ביום הכפורים תשובה כראוי. יעשה השם ית' תשובה ויפיים את ישראל:

בשבת

פרשת דברים אמר מליצ' להשי"ת נגד ישראל. כחיד צו ערים לטפסם וגדירות ללאכנס. ופרש"י עשו עיקר עיקר. ומשה רבינו אמר כי עמך הגוי הגדול הזה ופרש"י כי עמך העיקר. וכיון שישראל הם העיקר לריך אחת להטיבם בכל עניינים:

לא

תשגא את אחיך צבכ"ק. יראה ע"י שיש לך לב טוב ולאחיד אין לו לב טוב. כי יוכל להיות שאם לא הי' לך לב טוב היית יותר גרוע ממנו ולאחיד אין תסרון

יסע ג"כ דרך עירזה. וה' שמה ברית מילה ושלחו השמש לעמוד על הדרך שכאשר יבא הרב יבדד אותו במלית הסדקאות. וכאשר אמר לו השמש זאת רעדה אחזתו ואמר שיש לי קבלה מאבי ז"ל שמויה עם כבוד גרוע יותר מעבירת ניוף ר"ל. [זכור ואל תשכח]:

אמר מה זה ענין מתעבד. שהוא מתעבד נגד ה' אחד שרואה להיות רב או ש"ץ או איש מכובד ומעל מעלה:

אמר בשם הה"ק מו' יעקב ז"ל בן מרן הה"ק מו"ה אלימלך ז"ל. וימלאהו איש זה מלאך ויאמר מה אתה מבקש. יראה כשארם מתפלל שאלין אותו מה אתה מבקש. ויש בזה צ' בחינות אחד שכל תפלותיו עבור כבוד שמים וזה טוב מאוד. ויש שכל תפלותיו עבור בני ישראל וזה ג"כ טוב. וזהו את אחי אנכי מבקש:

עוד אמר בשם הה"ק הג"ל כי פעם אחת נסע דרך עיר אחת. וירעו שבחזרתו

בשם הה"ק הצדיק מו"ה מאיר מפראמישלאן זצ"ל

עד שגם גופו לא הי' יכול לסבול העוה"ז. ולכן הלך בסערה השמימה. ואננס אלישע ביקש ממנו שיתן לו מהדור עליו שחטט עליו רוח קדשו גם על הגוף להיות בחד. וזהו ויהי נא פי שנים ר"ל הגוף והגפש ברוחך אלי. ואמר לו אליהו אם תראה אותי לוקח ממך. ר"ל אם בכל עת יהי' דבוקתך בי כל כך כמו בעת אשר תראה אותי לוקח ממך אזי תשיג מבוקשך. מכאן תראה גדול מעלת דבוקת בזה"ק:

שמור רגלך באשר תלך אל בית אלקים. וקשה ובי לבית אלקים לריך לשמור רגליו ולא למקומות אחרים. הלא במ"א לריך שמירה יתירה. ופי' שמור רגלך. ואז באשר תלך. בכ"מ אשר תלך יהי' אל בית אלקים:

ויהי נא פי שנים ברוחך אלי. והקשה ובי אפשר לאדם ליתן יותר ממה שיש לו. ותשובה אליהו אם תראה אותי לוקח ממך קשה להבין. מה בכך אם תראה אותי וכו'. וסיון דגהה אליהו גם גופו הי' מוזכר כ"כ

בשם הה"צ חסיד מפורסם מו"ה יוסף אליעזר אבד"ק זאריק אחי המחבר זצ"ל

מחמת שהוא עושה עבדות יותר למלך ויכיר יותר שהוא עבד ומונח עליו העול: **לידע** צדיעה ברויה שמה שאדם מבין צדיעה אלהות אין זה כח תומר גופו כי זה גשמי וזה רוחני רק זה נלחם מכח גפש אלהות שיש לו מלמעלה וזה הגפש נשיג אור חדש וממילא ירגיש הגפש השכלי הבהמיוה בכח ההתקשרות שיש צדיעה ומוזה נחפעל ג"כ הגוף הגשמי מכת התקשרות אשר יש ג"כ צדיעה ועבור זה גם שאדם יודע דבר חדש וישמח א"ע בזה כמולא שלל רב ויגיד אותו לאיש אחר אינו מרגיש

העיקר לקבל עליו בכל יום עמ"ש והכונה בזה העול שיהי' כעבד אל המלך אשר העול מונה עליו לעשות עבדות המלך ואין ראוי לזוז מתשבתו רגע אחד לעשות דבר אחר רק העבדות והאוי אשר פקד עליו המלך כמו בן מחויב אדם להיות העול עליו ולא לחשוב שום דבר דק שישגיח על כל דבר שהוא עושה או שהוא דובר אם היא מעבדות השם מהעשה או מל"ת ואם יודמן לו מ"ע יעשה בשמחה ואם יודמן ל"ת יפרוש לעשות בשמחה ואם הדבר קשה עליו לקיים ישמח יותר

מרגיש כלום וזה ראי' שיעקר הרגשה הוא נפש אלקי והאחר אין נפשו מוכן לזה ואינו מרגיש וממילא אין הגוף יוכל להרגיש כלל וזה שאמר הכתוב (קהלת ה') אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להאילו דבר לפני אלקים כי האלקים בשמים ואחיה על הארץ ע"כ יהי' דברך מעטים ע"כ יהי' נזהר אדם שלא יגיד הדבר [אמת] אשר יודע לפני שום אדם כי לא יועיל כלל רק בצדיקי הדור המה יודעים לדבר שירגישו הנפשות ודבריהם מעטים ונסתם מאוד כמאמר הכתוב הג"ל:

מרגיש כלום וזה ראי' שיעקר הרגשה הוא נפש אלקי והאחר אין נפשו מוכן לזה ואינו מרגיש וממילא אין הגוף יוכל להרגיש כלל וזה שאמר הכתוב (קהלת ה') אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להאילו דבר לפני אלקים כי האלקים בשמים ואחיה על הארץ ע"כ יהי' דברך מעטים ע"כ יהי' נזהר אדם שלא יגיד הדבר [אמת] אשר יודע לפני שום אדם כי לא יועיל כלל רק בצדיקי הדור המה יודעים לדבר שירגישו הנפשות ודבריהם מעטים ונסתם מאוד כמאמר הכתוב הג"ל:

העיקר

שיודע לו באמת ויאמין באמונה שלימה כי כל ענינים שאדם עושה כ"כ נעשה למעלה וכל דבר מלווה שנושה יתוקן למעלה ענינים גדולים הגם שהנפש אינו מרגיש כלום ועיין בספר שער העבודה בשער התורה והמלות פרק כ"ח ותבין משם היטב הדבר: וגם התפלה שאדם מתפלל ג"כ מחויב שהי' עיקר תפלתו שיתוקן למעלה כי בכל

זרעם לו זר עיין בחומש באמ"ח בפרכת שמות על פסוק ותעל שועתם אל האלקים ותבין משם האריך התפלה לרדף להיות רק עבור האלקים עי"ש ע"כ יסגיה על כל עניני' שלו שהי' עקוב ולא חלילה בעניני רע וידין את כל אדם לכף זכות ואל ידבר בפיו שום דבר רע חלילה כי כמו שהוא מדבר למטה כן נעשה למעלה ועיין בחומש באמ"ח הג"ל בפסוק למה הרעות לעם הזה וכו' באופן ז' ותבין משם האריך התפלה ל"ל ביהוד השמות וזכונת הבקשה: **העיקר** הוא לידע ולהבין ולהשכיל אמתית מלותיו וכל דבר שנעשה בזה

העולם הכל הוא בהשגחה פרטיות וכל עניני הרפתקאות שבא על האדם הכל ה"א לעורר אותו וישגיח בזה ויבין מזה השגחה שהכל הוא מהמים ואין ביד האדם שום כח ושבכל שיעזור ח"ע רק הכל משמים כמאמר דוד המלך ע"ה אם ה' לא ישמור ב' אומנם דבר זה דומה לאדם שהוא יודע זה ויכול באמת לקנות דבר זה בקנין בלב דבר יקר מאוד והבחינה לזה אם ישמור פיו ולשונו ולא ידבר שום דבר רק מה שהוא ללוצר מאוד יודע באמת שלא יועיל לו שום דיבור או לתוך ח"ע בפני ב"א

בעניני המחלוקת רק מה שיעזור לו משמים ולא יהיה מהכת אשר אמרו ללשונו נגביר וכו' וזה הפי' אשר בני יעקב היו אומרים ליוסף מה נדבר ומה נלמדך אלקים מלא את עון עבדיך וכו' ולבאורה חמי' מאוד באם שיהי' אחד נתפס שנבז חפץ יקר ויתרן ח"ע שהלקים מלא את עונו ועי"ז נבז כי אדרבא הבחינה ביד אדם רק האמת בזה כי שבטיה אשר המה היו באמת משיגים על כל דבר ומכל דבר המאורע להם היו לומדים מזה שהכל בהשגחה פרטיות ואין בזהם לעזור ח"ע כלל ועל כן הבינו מדבר זה שאין בזהם שום שמץ שון בגניבת הגביע רק מה שדבר זה נעשה הי' מן השמים מחמת חטא אחר ומכת זה ידעו באמת שלא יועיל כלום לתוך ח"ע וכל שיתרלו עלמם יותר יהיו נתפסים בלשונם כי הכל ביד ה' ע"כ קבלו עליהם באמת שלא ידברו שום דבר ולא יתרטו ח"ע רק להגיד האמת ולהלדיק את הדיון ע"ע ואמרו מה נאמר ומה נדבר ומה נלמדך כי האלקים מלא את עון עבדיך ע"כ לא יועיל שום דבר רק קיבלו עליהם את הדיון ואמרו הגו עבדים לאדוני וכו' הגם שלא חטאו כעת כלל וזה הי' מחמת שקבלו ע"ע עומ"ש באמת לקיים ובכל מאודך בכל מדה ומדה שהוא מודד לך תהא מודה לו. וזכה הדרך מחייב כל אדם לילך ואז ממילא יגלל מכל רע כי מן השמים אינם רוזים רק שיודה על האות ומיד שיודה יעזרו לו תיכף:

העיקר

העיקר שהאדם יסגיה ע"ע תמיד ויותר לרדף להבטיח בכל ההחלטות כמו ששמעתי מאדמו"ר מסאדגוריא זל"ה"ה החכם עיניו בראשו היינו שיסגיה תמיד בראשית שיהיה טוב היינו ברה"ם ובר"ח ובראש השבוע ובראש היום והעיקר השגחה שיאמין באמונה שלימה שכל דבר שיוזמן לפניו הוא מן השמים ולנסות אותו ובוודאי יש בו אם לעשות מלווה אם לברוח מעבירה וזה הי' הפסוק שמוע מוצח טוב שלרדף את פני' לשנוע תמיד מה שמודיעין לו מן השמים בכל דבר שצא לפניו ואם יעשה כן ממילא לא יהי' לו מחשבות אחרות כי ירא שלא יכשל בהדבר שצא לפניו ונריך לחשוב תמיד בכל דבר:

בזה עושה רטון הצורא יח"ש שישלם

שכר טיוב ליראיו ולא יהיה נהמא דכסופא ועבודה זו יכול לעשות בכל עת ובכל מקום ובכל רגע כי זה תלוי במורשי לבבו שימאם באמת כל חפונקי עוה"ז ועכ"פ יולמת מזה שלא יתשוב מתשבות זרות מעניני עוה"ז מה שיהיה כי אינו רוצה בהם ולא נברא כלל לתענוגי עוה"ז רק היום לעשותם ומחר לקבל שכרם ולא ילפה כלל לטובת עוה"ז וישליכם מנגד רק יתשוב תמיד ויבין א"ע ליום האחרון כמאמר חז"ל שוב יום א' כו' התקן עצמך בפחדודור כדי ליכנס למרקלין ולקנות דבר בקיין באמת הוא עבודה גדולה והעיקר בזה שיתשוב תמיד ויעמיק במתשבתו שדבר זה הוא ברור ולולו שכל עניני עוה"ז ותענוגיו המה שקר והכל רק יסורין מכל האדדים ושומר נפשו בורת מהם וירבק א"ע במתשבות טהורות כנ"ל. ועיין בבאמ"ת פ' ויחי על פסוק הקבצו ושמנו בני יעקב :

הנה מבוחר בכל הספרים שהעיקר

שכל מה שהאדם חוזה לא יראה רק הרוחני המחי' את הדבר ולא הגשמי אמנם לאו כל מוחא סביל דא. אולם זאת יוכל האדם לעשות להאמין באמונה שלימה שיש בכל הדברים הגשמיים חלק אלהי ממעל המחי' את הדבר וזה הוא גלות השכינה כמבואר בספרים וזה החלק עומד ומלפפה מחי' יבוא לידי אדם לתקן אותו כידוע ובאם שיבא לידי אדם שאינו יכול להקין אותו יקלקל עוד ומחויב אדם להשתחף בהלער הזה וכל דבר שרואה ילער א"ע וישכיל ויבין האריך לתקן הדבר כמבואר בספרים והגם שאינו יכול כי דברים אלו עמוקים מאוד עכ"פ יולמת מזה שלא יתאוה להדבר כ"כ וירא שלא יקלקל ויאכל בדך ארץ :

באמת ולא להטעות א"ע רק זה יכול להשיג באם שמכיר ערכו ויודע שכל מה שבאר אותו הס"י הוא רק לעבוד אותו באמת ולא להגאח עלמו והתקן עצמך בפחדודור להכנס למרקלין ולא בא לעולם רק לתקן הנפש ואז מר לו מאור בלבבו כי למה לו חיים כי מה יהיה בסופו וטוב לו באמת למסור נפשו חיקף על קדושת השם ואז יתקן הנפש ויוגמר הכוונה למה שגברא וכמבואר בספר המ"מ שהמגיד אמר לו באם שיתגהג עלמו כראוי יזכה שיהרג על קדושת השם. והנה עלה גדולה לתשוב תמיד כי תלוי יזכה לזה היום או מחר ולמה לו לתשוב בעניני הבלי עולם וטעותם. כי מי שזוכה למסור נפשו על קדושת השם הוא זוכה יותר מכל הענינים הטובים אשר בעולם :

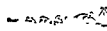
לקבל על עלמו שלא לדבר דבר רע על

שום אדם מישראל. ולהשגיח על זה מאוד ע"פ רק לדבר טוב על ישראל וללמד זכות עליהם כמבואר בזוהר חדש פרשת נח דניתא ל' מאן דאמר טבא על בטיה מנ"ל מנדשון בן יואל ע"ש ועבור שנת לא התפלל והמליך על דורו נענש ע"כ מחויב אדם להשגיח ע"ז מאוד מאוד כי באם שהקב"ה ה' רוצה שילמד זכות על דור המביל כמו שא"ל התפלל עבור אגבי' אדום מכש"כ שמחויב כל אדם ללמד זכות ולהתפלל עבור ישראל כי אפי' פו"י מלאים מזות כרמון ועיקר בזה להרגיל א"ע לדבר תמיד דברים טובים ושלא להוסיף שום דבר מכוער ולדון את כל אדם לבק זכות : **יסוד** גדול לזכור תמיד שאדם לא נברא רק לעבוד ה' ומה הוא העבודה הלא הס"י

אינו ניכר והאורש בזה שניתן בחירה לאדם אם יראה יבחר בתענוגי העוה"ז וילך אחר תאוות לבו וזה עבודה גדולה למאוס בחפונקי עוה"ז וישליכם מנגד וישבר ויכניע כוח תאוות מורשי לבבו בכל העוה"ז כדי שיקבל ע"ז שכרו בעוה"ב :

רם ונשלים שבח לאל בורא עולם

הועתק והוכנס לאינטרנט

 www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ד